

Tisdagen den 16 juni

Kl. 09.00–16.00
18.00–18.55

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 29 maj justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2014/15:674

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:674 Svenska hushållens ekonomi
av Sotiris Delis (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 juni 2015

Finansdepartementet

Per Bolund (MP)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande

2014/15:FiU28 Årsredovisning för staten 2014

Socialutskottets betänkande

2014/15:SoU14 Riksrevisionens rapport om primärvårdens styrning

§ 4 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 11 juni

FiU32 En utredning om ett regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet i fråga om välfärdstjänster

1. utskottet

2. res. (S, MP, V)

Votering:

167 för utskottet

140 för res.

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 M, 42 SD, 1 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

För res.: 103 S, 17 MP, 20 V

Frånvarande: 10 S, 8 M, 7 SD, 7 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

UbU7 Statens dimensionering av lärarutbildning

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU13 Ökad individanpassning och en effektivare sfi och vuxenutbildning

Punkt 5 (Rätten att delta i utbildning i svenska för invandrare)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

265 för utskottet

44 för res. 1

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 1: 1 S, 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Matilda Ernkrans (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 6 (Nationella prov för bedömning och betygsättning inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå)

1. utskottet

2. res. 2 (FP, M, C, KD)

Votering:

185 för utskottet

124 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 43 SD, 19 MP, 20 V

För res. 2: 76 M, 19 C, 15 FP, 14 KD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 10 (En utbyggd kommunal vuxenutbildning)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

266 för utskottet

43 för res. 5

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 5: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU16 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2014

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU11 Arbetsförmedlingen

Punkt 2 (Översyn av Arbetsförmedlingen)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

139 för res. 1

1 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 76 M, 43 SD, 1 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

För res. 1: 102 S, 17 MP, 20 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Marco Venegas (MP) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2014/15:117

16 juni

UFöU5 Säkerhetspolitisk inriktning – Sveriges försvar för perioden 2016–2020

Punkt 1 (Säkerhetspolitisk inriktning)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)

Votering:

231 för utskottet
42 för res. 1
35 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 14 KD

För res. 1: 42 SD

Avstod: 20 V, 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 7 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 3 (Försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete inom EU)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)

Votering:

244 för utskottet
43 för res. 4
22 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 17 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

För res. 4: 43 SD

Avstod: 2 MP, 20 V

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, KD

Punkt 4 (Försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete inom Norden)

1. utskottet
2. res. 6 (SD)
3. res. 7 (V)

Förberedande votering:

44 för res. 6
22 för res. 7
243 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Helena Lindahl (C) och Robert Halef (KD) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

246 för utskottet

43 för res. 6

20 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

För res. 6: 43 SD

Avstod: 20 V

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 5 (Försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete med Nato)

1. utskottet

2. res. 8 (SD)

3. res. 9 (V)

4. res. 10 (FP)

Förberedande votering 1:

20 för res. 9

16 för res. 10

273 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 9.

Robert Halef (KD) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Förberedande votering 2:

43 för res. 8

20 för res. 9

246 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Huvudvotering:

231 för utskottet

43 för res. 8

35 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 14 KD

För res. 8: 43 SD

Avstod: 20 V, 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU11 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020

Punkt 1 (Det militära försvaret och dess mål)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (FP)

Förberedande votering:

43 för res. 1

15 för res. 2

251 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

250 för utskottet

43 för res. 1

15 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 1: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 11 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Teres Lindberg (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 3 (Förändrad ambitionsnivå för Försvarsmakten)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

232 för utskottet

43 för res. 3

34 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 1 V, 14 KD

För res. 3: 43 SD

Avstod: 19 V, 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Stig Henriksson (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Det civila försvaret och dess mål)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

251 för utskottet

43 för res. 6

15 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 6: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 5 (Försvarsmaktens organisation)

1. utskottet

2. res. 8 (SD)

Votering:

251 för utskottet

43 för res. 8

15 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 8: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 6 (Gotland)

1. utskottet

2. res. 10 (FP)

Votering:

294 för utskottet

15 för res. 10

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 43 SD, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 10: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 7 (Personalförsörjning)

1. utskottet

2. res. 11 (SD)

3. res. 12 (FP)

Förberedande votering:

44 för res. 11

15 för res. 12

250 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 11.

Lotta Olsson (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Prot. 2014/15:117
16 juni

Huvudvotering:
251 för utskottet
43 för res. 11
14 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD
För res. 11: 43 SD
Avstod: 14 FP
Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 5 FP, 2 KD

Punkt 8 (Könsneutral värnplikt)

1. utskottet
2. res. 13 (V)
Votering:
289 för utskottet
20 för res. 13
40 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 76 M, 43 SD, 19 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD
För res. 13: 20 V
Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 10 (Styrningen av försvaret)

1. utskottet
2. res. 15 (V)
Votering:
288 för utskottet
20 för res. 15
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 75 M, 43 SD, 19 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD
För res. 15: 20 V
Frånvarande: 10 S, 9 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 11 (Materielförsörjning och väsentliga säkerhetsintressen)

1. utskottet
2. res. 16 (SD)
Votering:
250 för utskottet
43 för res. 16
15 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 18 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 16: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 7 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 12 (Ekonomiska förutsättningar för perioden)

1. utskottet

2. res. 18 (SD)

Votering:

251 för utskottet

43 för res. 18

15 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 18: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 13 (Försvarslogistik)

1. utskottet

2. res. 20 (SD)

Votering:

251 för utskottet

43 för res. 20

15 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 14 KD

För res. 20: 43 SD

Avstod: 15 FP

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 14 (Cyberförsvar)

1. utskottet

2. res. 22 (SD)

Votering:

249 för utskottet

43 för res. 22

17 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2014/15:117
16 juni

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 3 V, 15 FP, 14 KD
För res. 22: 43 SD
Avstod: 17 V
Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD
Ali Esbati, Daniel Riazat och Mia Sydow Mölleby (alla V) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU9 Integration

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Samhällsorientering)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

266 för utskottet

43 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 2: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 4 (Nyanlända invandrares kompetens)

1. utskottet

2. res. 3 (SD)

Votering:

266 för utskottet

43 för res. 3

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 3: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 5 (Nyanlända invandrare och instegsjobb)

1. utskottet

2. res. 4 (M, C, FP, KD)

Votering:

184 för utskottet

125 för res. 4

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 43 SD, 18 MP, 20 V

För res. 4: 76 M, 1 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Prot. 2014/15:117

16 juni

Punkt 6 (Det civila samhället i integrationsarbetet)

1. utskottet

2. res. 6 (KD)

Votering:

252 för utskottet

14 för res. 6

43 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP

För res. 6: 14 KD

Avstod: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

AU8 Arbetsmiljö

Punkt 2 (Systematiskt arbetsmiljöarbete m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

266 för utskottet

43 för res. 2

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 2: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 5 (Kartläggning av riskfaktorer i arbetsmiljön för kvinnor och män)

1. utskottet

2. res. 3 (M, C, FP, KD)

Votering:

185 för utskottet

124 för res. 3

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 43 SD, 19 MP, 20 V

För res. 3: 76 M, 19 C, 15 FP, 14 KD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Prot. 2014/15:117
16 juni

Punkt 7 (Preskriptionstiden för arbetsmiljöbrott)

1. utskottet

2. res. 4 (V)

Votering:

288 för utskottet

20 för res. 4

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 75 M, 43 SD, 19 MP, 19 C, 15 FP, 14 KD

För res. 4: 20 V

Frånvarande: 10 S, 9 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Punkt 8 (Förbud mot ensamarbete på passagerartåg)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

266 för utskottet

43 för res. 5

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 76 M, 19 MP, 19 C, 20 V, 15 FP, 14 KD

För res. 5: 43 SD

Frånvarande: 10 S, 8 M, 6 SD, 6 MP, 3 C, 1 V, 4 FP, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU20 Granskningsbetänkande

Kammaren godkände utskottets anmälan.

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2015*

§ 6 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU20

Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2014/15:100 delvis) och

Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU21

Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99)

föredrogs.

Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är i skuggan av grexit och brexit, det vill säga risken att Grekland som första euroland tvingas lämna den gemensamma valutan och att Storbritannien med sin folkomröstning riskerar att lämna Europeiska unionen, som vi avslutar riksdagsarbetet med dagens finansdebatt.

Förhandlingarna mellan euroländerna och Grekland för att undvika statsbankrutt går uppenbart mycket trögt. Internationella valutafonden, IMF, har lämnat samtalen, och de grekiska förhandlingarna står i spagat mellan nödvändiga ekonomiska reformer och Syrizaregeringens egna, ofta

orimliga, vallöften. I flera problemtungda europeiska länder ser vi att ekonomi och politik domineras av populisterna, både till höger och till vänster.

Det vilar därför ett tungt ansvar på oss som inte tror på slagord och enkla lösningar. På torsdag samlas euroområdets finansministrar till vad som rimligen måste bli ett avgörande beslut.

Fru talman! Helgen därefter påbörjar Europeiska rådet en annan men minst lika svår politisk process för att undvika att den brittiska folkomröstningen om EU slutar med att Europa förlorar en av sina allra viktigaste ekonomier. Storbritannien är en dynamisk marknadsekonomi och en stabil röst för frihandel som EU inte kan vara utan. Det är ett vitalt svenskt intresse att britterna stannar kvar i Europasamarbetet.

Fru talman! I det läget kan situationen i Sverige naturligtvis framstå som närmast idyllisk och våra problem som nästan triviala. Men det vore en felsyn. Tvärtom är det inte alls tid att bakåtlutat njuta av allt det som faktiskt fungerar utan att ärligt och självkritiskt förbereda Sverige för sådana reformer som leder till nya framgångar i framtiden.

Låt mig peka på tre centrala utmaningar för Sverige, där vi redan nu kan se att problemen kan bli större.

För det första ser vi ett nytt utanförskap växa fram. Med start för tio år sedan bekämpade Sverige under flera regeringar det breda utanförskap som följde på slentrianmässig förtidspensionering. Alliansregeringen bröt den dåliga utvecklingen, men jag vill gärna säga att fler än vi såg problemen. Sverige har i dag en låg och stabil nivå på förtidspensionering.

Det nya utanförskapet är smalare men djupare. Det koncentreras främst till utomeuropeiskt födda och till unga utan ordentlig utbildning.

Många kommer till vårt land med efterlängtdade kunskaper som vi snabbare borde dra nytta av, men ungefär hälften av alla nyanlända i arbetsför ålder har högst det som motsvarar grundskolekompetens. Om vi inget gör, kommer många av dem aldrig att ta sig in.

När blev det i Sverige bättre att inte jobba alls än att börja jobba med det lilla man faktiskt kan?

Svensk arbetsmarknad ser inte längre ut som på 50-, 60- eller ens 70-talet. Vi måste börja tänka om.

Bland de unga i Sverige som varken jobbar eller studerar har många inte fullföljt gymnasiet och har dessutom en svag grund från nian.

Trösklarna in till arbetsmarknaden för båda dessa grupper måste sänkas. Annars kommer arbetslöshet och bidragsberoende att grundlägga sociala tragedier för enskilda människor och skapa explosiva risker för samhället. Vi är redan varnade.

Fru talman! Moderaterna och Alliansen tar nu de första stegen för att fler som har en tuff start ska kunna komma in och få sitt allra första jobb. Trösklarna måste sänkas, inte höjas. Det måste bli billigare att anställa, inte dyrare. Skolan måste prioritera även handfasta yrkeskunskaper.

Fler måste snabbt lära sig att behärska svenska språket. Perfekt svenska är nog en överskattad tillgång i det svenska arbetslivet. Begriplig svenska är däremot en underskattad tillgång.

Här gör regeringen tvärtom och går emot både expertmyndigheter och forskare. Höjda arbetsgivaravgifter för unga och förändringar i a-kassan leder enligt Finanspolitiska rådet till att närmare 40 000 jobb kan försvinna. Det är en halv procentenhet i ökad arbetslöshet. Det leder oss längre från regeringens mål om Europas lägsta arbetslöshet.

Det sänkta RUT-avdraget, menar Arbetsförmedlingen, kan särskilt drabba personer som står långt från arbetsmarknaden. De är sällan de som står först i kön till andra arbeten.

Jobb som var på väg att bli vita trycks åter in i mörkret. Jobb som nu ger både pension och försäkring blir än en gång dubbelt otrugga. Om trösklarna in till det första jobbet höjs kommer många aldrig att få det andra eller tredje jobbet – det som de verkligen vill ha.

Sju av tio väljare tror numera inte heller att Socialdemokraternas politik leder till fler jobb.

Sverige tappar mark gentemot andra länder vad gäller skatter, arbetsmarknad och utbildningskvalitet. Efter en lång och obruten tidsserie av ökat nyföretagande i Sverige har trenden nu brutits. Minskat entreprenörskap slår särskilt hårt mot kvinnor och mot de branscher där många kvinnor har startat företag.

Det är ingen djärv gissning att detta beror på att regeringens politik har skapat osäkerhet om både RUT-avdragets framtid och framtidens välfärdsföretagande.

Fru talman! Sverige måste skapa en miljö som attraherar företag och talanger. Det behövs ett klimat som uppmuntrar mindre och medelstora företag att växa sig starka runt våra kända storföretag.

Sverige måste fortsätta leda digitaliseringen av både den privata och offentliga ekonomin. Andra länder kommer i fatt, även digitalt.

Jag saknar nytänkande från regeringen. Tillsammans med Vänsterpartiet höjer regeringen skatten på arbete och företagande med 27 miljarder och lägger 2 små procent av dessa inkomster på näringspolitik.

I stället för att göra den hemläxa som en förberedd regering skulle ha gjort innan den tillträdde devalveras politiken allt oftare till rena symboler som innovationsråd och industrikanslerer.

Vänsterpartiets inflytande över regeringens syn på välfärdsföretagande har gett resultat. Nio av tio företagsledare har förlorat förtroendet för regeringens näringspolitik.

Fru talman! För det andra är vårt lands ekonomi naturligtvis mycket mer än bara statens ekonomi. Men utan välskötta offentliga finanser förlorar staten den viktiga förmågan att agera när det behövs som mest. Den läxan lär oss Europa just nu.

Jag börjar därför bli allvarligt oroad över de ständigt ökande offentliga utgifterna. Bara kostnaderna för sjukförsäkring och migration ökar enligt färiska prognoser från dagens 53 miljarder kronor årligen till 85 miljarder redan 2018.

Sverige ska naturligtvis värna långsiktigt uthålliga trygghetssystem, och de allra flesta av oss är överens om en asylrätt som öppnar dörren in till ett bättre liv. Men automatiskt ökande transfereringskostnader får inte bli gökungen som tränger ut all annan välfärd ur boet. Om varken utgifterna eller de resultat som uppnås löpande och kritiskt prövas måste annat till slut stå tillbaka. Här krävs politiskt ledarskap.

Inte heller här kommer regeringen med seriösa svar. I stället för att ta tag i de underliggande problemen som leder till ökade kostnader slopar regeringen tidsgränsen i sjukförsäkringen och vill höja skatten för äldre som jobbar. Dessutom försökte man först ensidigt att ta bort överskotts-målet för de offentliga finanserna. Det imponerar inte.

Det finns en oroväckande tendens att Socialdemokraterna har börjat överge den strama syn på offentliga finanser som rått sedan 90-talet och som varje finansminister måste klara av att stå upp för – i bland också mot sina egna.

Nu är det alltmer Vänsterns syn på överskottsmålet, på pensionskapitalet och på att viktiga investeringar kan ersätta tuffa prioriteringar som dominerar regeringens retorik. Det är början på ett sluttande plan.

För det tredje är de allra flesta överens om att Sverige har en internationellt sett välskött ekonomi. Det är en god förutsättning men faktiskt inte mer än så. För trots att prognosinstituten visar att Sveriges ekonomi går allt bättre oroar sig många för vart Sverige egentligen är på väg.

Hushållen har varit pessimistiska vad gäller Sveriges ekonomiska läge allt sedan regeringen tillträdde, och trenden håller i sig. Alla hushåll brukar inte ha fel samtidigt.

Fru talman! Precis som Sverige efter 90-talskrisen klarade av att genomföra reformer som vi fortfarande har stor nytta av är det nu åter dags att vara långsiktig. Vi bör blicka framåt och mejsla fram de svåra men viktiga reformer som gör Sverige starkare och kriställigare om 10 eller 20 år.

Det räcker att titta på den demografiska utvecklingen för att inse att detta är helt nödvändigt. I många länder hörs populära krav på sänkt pensionsålder trots att alla egentligen vet att vi tvärtom måste jobba längre när vi lever längre.

I Sverige har vi en bra pensionsöverenskommelse men slösar ändå bort många äldres kompetens och erfarenhet, trots att vi vet att det bara är mer arbete som kan säkra dagens pensioner. Ledarskap är inte att göra det lätta utan att göra det rätta.

Därför blir vår kritik i dag mot regeringens ekonomiska politik dubbel. På kort sikt river de mest upp och återställer, och de finansierar politiken med de skattehöjningar som de omedelbart kommer åt. Det är fantasilöst och förutsägbart: högre skatter på arbete och företagande, högre bidrag och transfereringar. Vi har sett det förut.

Därför, fru talman, yrkar jag bifall till Alliansens reservation i finansutskottets betänkande om vårändringsbudgeten.

Om problemet på kort sikt är vad regeringen faktiskt gör blir problemet på längre sikt vad regeringen tvärtom inte alls gör, inte vill, inte ser och inte förstår när det gäller att möta Sveriges verkliga utmaningar.

Tillsammans med Alliansen tar Moderaterna nu de första stegen mot en långsiktig reformagenda, med målet att minska utanförskapet och sänka trösklarna in till egen försörjning, så att fler företag kan och vill växa sig stora och starka här i Sverige och så att fler människor kommer till sin rätt i vårt land.

I dag beslutar vi om färdriktningen, och till hösten ställs de konkreta budgetförslagen mot varandra. Jag yrkar därför bifall till Moderaternas reservation i finansutskottets betänkande om riktlinjer för den ekonomiska politiken.

(Applåder)

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Sverige är ett fantastiskt land. Över 200 år av obruten fred, en väl utvecklad demokrati, låg eller obefintlig korruption, ett fungerande

rättsväsen och ett internationellt sett mycket högt materiellt välstånd vittnar om detta. Det är resultatet av nuvarande, men främst tidigare generationers gemensamma värv.

I dag vill jag dock lyfta upp den svenska industrins betydelse för vårt lands ekonomiska och historiska utveckling. Vi har skogsbruk, lantbruk, stålindustri, gruvnäring, fordon, telekom och så vidare.

Det finns tyvärr en uppfattning hos vissa i den här kammaren att detta är något som hör till det förflutna och att framtiden tillhör tjänstesektorn. Vår före detta regeringschef uttryckte det på ett närmast lakoniskt sätt: Industrijobben är borta, och industrin är i praktiken död. Detta återspeglades också i Alliansens dåvarande ekonomiska politik, med kraftiga subventioner av de enkla serviceyrkena.

Men, fru talman, stämmer det verkligen att industrin är död och att framtiden tillhör tjänstesektorn? Sanningen är att dessa två näringsgrenar inte konkurrerar med varandra utan i allra högsta grad lever i symbios med varandra.

Den svenska industrin sysselsätter omkring 650 000 människor och ytterligare omkring 350 000 människor i den industrinära tjänstesektorn. Varje nytt industrijobb skapar omkring ett halvt jobb i tjänstesektorn. För avancerade industrijobb kan det röra sig om så mycket som tre nya tjänstejobb.

Låt oss också konstatera att den svenska exporten motsvarar ett värde på nästan halva vår bnp. Industrin står för merparten av denna export. Det är alltså 1 miljon sysselsatta och ett exportvärde motsvarande halva vår ekonomi. Låt oss därmed lägga den illa grundade myten att industrin är död bakom oss och blicka framåt.

Man kunde såklart hoppas att den nuvarande regeringschefen, med sin högst relevanta bakgrund och arbetslivserfarenhet, skulle slå in på en annan bana. I stället uppvisas en flagrant oförståelse för industrins behov av trygg och stabil energiförsörjning, kompetensförsörjning, förutsägbara regelverk och vettiga skattesystem.

På tal om just energiförsörjningen är det ett faktum att den svenska kärnkraften står för knappt hälften av Sveriges totala elproduktion. Den garanterar en stabil elförsörjning och framför allt förutsebara elpriser. Det vill alltså regeringen straffbeskatta bort.

Vad som ska komma i stället har man ingen som helst aning om. Den kraftigt subventionerade vindkraften står för mindre än 2 procent av Sveriges produktion. Utan dessa kraftiga subventioner hade motsvarande siffra varit 0 procent. Det tyska exemplet härvidlag avskräcker å det kraftigaste.

Sverigedemokraterna står här som en garant för fortsatt svensk kärnkraft, med en vidareutveckling och om möjligt också en vidareutbyggnad. Vi säger tydligt nej till den föreslagna höjningen av termisk effekt, vi avskaffar hela effektskatten för moderniserade reaktorer och vi anslår resurser för forskning om nästa generations kärnkraft. Tillsammans med vattenkraften utgör detta basen för en trygg och stabil elförsörjning under överskådlig framtid.

Fru talman! Inom ramen för mitt uppdrag har jag haft den stora förmånen att få träffa många intressanta människor, framför allt företagare, och branschorganisationer. Det har varit allt från stora koncerner som Volvo till mindre verkstäder.

Att tillfredsställa allt och alla behov och önskemål som finns är sannolikt inte realistiskt. Men det som slår mig när jag reser genom landet och som löper som en röd tråd genom industrin och hela näringslivet är inte att alla ropar efter lägre skatter. Ja, det med förstås, men det som enligt min erfarenhet målas upp som det största tillväxthindret är att det är så pass svårt att hitta rätt utbildad arbetskraft.

Med en arbetslöshet på över 8 procent, motsvarande i storleksordningen 430 000 individer, är det helt enkelt någonting som inte stämmer här. Hur hamnade vi så fel?

Den förra regeringen införde västvärldens mest kravlösa regelverk för arbetskraftsinvandring, även okvalificerad sådan, från hela världen, till yrken där konkurrensen redan är benhård. Det löser givetvis inga problem.

Socialdemokraterna har länge haft ambitionen att alla gymnasieprogram ska vara högskoleförberedande, och helst ska så många som möjligt också läsa vidare på just högskola. Och när man inte har några andra kort att ta fram kan man alltid satsa lite extra på att skapa ännu fler högskoleplatser.

Men om det finns en utbildning med, säg, 0,9 sökande per plats undrar man vem som är betjänt av att fler platser skapas på en sådan utbildning. Ett ensidigt fokus på kvantitet, utan hänsyn till kvalitet, har bidragit till att permanenta den höga mismatchning som vi ser i dag på svensk arbetsmarknad, givetvis ihop med en fullständigt okontrollerad och icke behovsprövad invandring i stort.

Det intressanta är dock att det inte i första hand nödvändigtvis är högskoleutbildade personer som industrin lider brist på. Det är faktiskt tvärtom. De prognoser och rapporter som finns pekar på att det i första hand är vanliga gymnasieingenjörer som saknas, och framför allt kommer att saknas i ännu högre utsträckning längre fram.

Sverigedemokraterna vill därför satsa kraftigt på de yrkesprogram som anordnas inom ramen för Myndigheten för yrkeshögskolan. Vi vill se en kraftig vidareutveckling och vidareutbyggnad av de så kallade teknikcollege som finns runt om i landet, där kommunen har huvudansvaret för utbildningen men där en stor del av praktiken förläggs ute hos företagen. Ingen vet givetvis bättre än företagen själva vilken kompetens som efterfrågas.

Bland de studenter som vill läsa en eftergymnasial utbildning vill vi premiera dem som läser till ett bristyrke. Vi har, och kommer att ha, ett underskott av tekniskt utbildad personal, ingenjörer i alla led och lärare i framför allt NO-ämnena.

Vi vill erbjuda ett högre studiebidrag till studenter som läser till ett bristyrke, samtidigt – nota bene – som vi på intet sätt försämrar villkoren för de studenter som väljer att läsa någonting annat.

Det är inte bara studenterna själva som ska ges ekonomiska incitament för att läsa till bristyrken. Hela resursallokeringen till de högre lärosätena måste i grunden reformeras. Kvaliteten, att en student faktiskt studerar hela vägen fram till examen, och studentens anställbarhet efter examen ska bli viktiga parametrar för resursallokeringen.

På så sätt ges studenterna själva och lärosätena tydliga ekonomiska incitament att utbilda för arbetsmarknadens behov. Det, fru talman, är ett

steg i rätt riktning för att komma till rätta med den kraftiga missmatchningen på den svenska arbetsmarknaden, som har uppstått som ett resultat av de gamla blockens politik.

Till skillnad från de gamla blocken, som förlitar sig på att resten av världen ska lösa våra arbetskraftsproblem – med tämligen dystra resultat får jag tillägga – inser Sverigedemokraterna att utbildningen av den svenska arbetskraften börjar i Sverige. Med det sagt ska vi givetvis fortsätta vara öppna för invandring av högkvalificerad arbetskraft.

Fru talman! De svenska investeringarna i transportinfrastruktur ligger under det europeiska genomsnittet. Konsekvenserna av det tror jag har gjort sig påmind hos såväl helt vanliga resenärer som de företag för vilka det är kritiskt för affärsverksamheten att få iväg produkten till kund i rätt tid. Det gäller kanske framför allt järnvägen. Där behöver vi investera mer i utveckling och vidmakthållande av statens transportinfrastruktur. Det gäller också särskilt kritiska projekt. Vi behöver omedelbart bygga dubbelspår på berörda delar av Malmbanan, modernisera och elektrifiera Inlandsbanan samt påbörja projektering av Norrbotniabanen med mera.

Det gäller dock inte bara järnvägen. Sverigedemokraterna kommer att göra allt som står i vår makt för att Socialdemokraternas tillväxtfientliga koalitionspartner inte ska få gehör för sina idéer i den här kammaren. Förbifart Stockholm ska byggas, och Bromma flygplats ska inte läggas ned. Vi säger klart och tydligt nej till kilometerskatten som drabbar åkerinäringen hårt, och vi vill ha betydligt tuffare kontroller och sanktioner gentemot den direkt illegala utländska trafiken.

Vi säger nej till svaveldirektivet, som drabbar sjöfarten på just Östersjön extra hårt. Och vi vill öka förutsägbarheten för rederierna genom att införa den så kallade tonnageskatten. Vi vill låta staten överta ansvaret och finansieringen för isbrytning i stället för att de fakturerar rederierna. Det är inte konstigare än att det är det offentliga som ansvarar för snöplogning av våra vägar i stället för att bilisterna själva står där och skottar.

Fru talman! Sverigedemokraternas budgetmotion borgar för ett konkurrenskraftigt klimat för fortsatt utveckling av den svenska industrin. I bland annat USA och Storbritannien har vi sett en tendens där tidigare utflyttad, så kallat outsourcad, verksamhet och industri har valt att flytta hem, på helt marknadsmässiga grunder. Man har sett att det totalt sett går att göra vinst på det, med hänsyn tagen till alla parametrar. Trots att löneläget och arbetskraftskostnaderna är betydligt högre på hemmaplan vill man operera där eftersom den sammantagna bedömningen är att det ger vinst.

Med en industrivänlig politik även i Sverige är vår förhoppning att vi ska kunna se samma utveckling. Vi hoppas att svensk industri, som tidigare har flyttat ut sin verksamhet, flyttar hem sin verksamhet. Det borgar i sin tur för hög sysselsättning och fortsatt högt exportvärde. De två, sysselsättning och exportvärde, utgör grundfundament för hela den svenska välfärden.

Jag vill med anledning av det yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer nr 2 och 2 i betänkande FiU20 och FiU21, om jag är rätt informerad.

(Applåder)

Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Det är lika bra att börja med det svåraste. Jag yrkar därmed bifall till Centerpartiets reservation 3 i FiU20 om riktlinjer för den ekonomiska politiken. Jag yrkar också bifall till Alliansens reservation 1 i FiU21 om vårändringsbudgeten.

Fru talman! När vi samlas för denna debatt befinner Sverige sig i ett speciellt, lite svåranalyserat läge. Å ena sidan är den svenska ekonomin en av Europas allra starkaste. Få eller inga länder slår Sveriges resultat när det gäller stabila statsfinanser, låg statsskuld och en sysselsättning som ökar. Det är fler som jobbar i Sverige i dag än någonsin, trots svåra år bakom oss.

Å andra sidan står Sverige inför stora utmaningar. Hela politikområden måste reformeras i grunden, däribland arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Inte sedan andra världskriget har så många människor befunnit sig på flykt som i dag. Det påverkar det svenska samhället och de kostnader vi har för migration och integration. Vi ser hur kostnaderna för sjukförsäkringarna ökar.

Dessutom påminns vi om att du sköna nya värld utan väpnade hot och krig i Europa inte blev verklighet den här gången heller. Följaktligen kommer försvaret att tarva nya utgifter.

Det finns de som ser dessa utmaningar och svarar med uppgivenhet och hopplöshet. Det finns de som säger att nu är tiden för Sverige att stänga dörrarna och vända oss ifrån omvärlden. De tror att vi inte klarar det här och sprider bilden av att Sverige har gått sönder.

Jag tror dock att pessimisterna har fel. Sveriges resa från fattigdom till välstånd var helt beroende av att vi tog position som ett öppet land. Intern öppenhet innebar rivna monopol, avregleringar och lika chanser för alla, liksom öppenhet mot omvärlden med fri handel och rörlighet över gränserna.

Centerpartiet försvarar detta svenska välståndsrecept. Vi ser fler hinder att riva, hinder som står i vägen för folks, föreningars och företags potential och strävan.

Värdeskapande och fler jobb i växande företag måste stå i centrum när vi debatterar den svenska ekonomiska politiken och ställer budgetförslagen mot varandra. Den politiska debatten och den kommande valrörelsen, när den kommer, måste också handla om detta. Vilket politiskt alternativ är bäst på att kratta manegen för företagen så att jobben växer till?

Regeringens recept är lika solklart som, i mitt tycke, felaktigt. Med högre skatter på jobb och företagande – en omfördelning från den jobbskapande sektorn till den offentliga sektorn – försöker Magdalena Andersson med vänner att uppifrån dirigera fram jobbchanser. Det kommer inte att fungera. De ambitiösa målen kommer inte att nås. Det säger experterna. Det sa Finansdepartementet självt så sent som i höstas med den numera klassiska formuleringen: de skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och bnp dämpas.

Regeringen säger dessutom att jämviktsarbetslösheten inte kommer att minska i Sverige under mandatperioden. Det är ett tydligt underkännande av den egna politiken.

Det finns dock anledning även för Alliansen att idka lite självkritik. Vi slog av på reformtempot under förra mandatperioden. Det finns mer att göra för att maximera den svenska jobbskaparpotentialen.

I Centerpartiets vårmotion pekar vi ut ett antal första steg för att jobben ska kunna växa fram bättre än i dag. Vi bryter Arbetsförmedlingens monopol för att åstadkomma bättre matchning. Men A och O i det svenska jobbskapandet är vad som händer i de små och växande företagen. Små företag ska kunna expandera och bli betydligt mindre små.

För nystartade bolag är förmågan att hitta nyckelkompetens helt avgörande. Det är hård konkurrens om de bästa. För de nystartade bolagen som har tillväxtresan framför sig behövs möjligheten att med personaloptioners hjälp krydda lönen med löften om framtida ägarskap och avkastning, om det går riktigt bra. I Sverige är det för dyrt och upplevs som för krångligt. Centerpartiet ser växtkraften i detta. Vi prioriterar detta. Steg för steg ska vi lösa vi de knutar som hindrar jobben från att växa fram.

Fru talman! Hela landet ska växa. Sveriges alla delar ska vara med på tillväxttåget. Det är så vi håller ihop vårt land. Precis som svenskt företagande och den svenska arbetsmarknaden måste få bättre växtkraft ser vi saker som hämmar utvecklingen, jobbskapandet och möjligheterna till ett gott liv i hela landet.

Jag hör ofta historier om flyttlass som aldrig blir av för att stelbenta strandskyddsregler sätter stopp för drömhusbygget. Jag ser investeringar som står och stampar för att det inte går att lita på den digitala infrastrukturen.

Regeringspolitiken gör illa värre. Den budget som regeringen nu har lagt fram skär ned på den digitala infrastrukturen genom att minska anslagen till bredbandskoordinatörerna som ska underlätta arbetet med utbyggnaden av den digitala infrastrukturen.

Miljöpartiet sätter stopp för varje ansats att lätta på eller modernisera strandskyddet. Dessutom sitter Magdalena Andersson och ruvar på ytterligare nya skatter som kommer att tynga jobb och företagande runt om i hela landet.

När den socialdemokratiska partikongressen gav klartecken till att fortsätta med nya skattehöjningar exemplifierade Magdalena Andersson med att man fortfarande vill införa till exempel kilometerskatten – en skatt på avstånd. Det är svårt att tänka sig något mer landsbygdsfientligt.

I en tid då vi verkligen måste fundera på hur vi kan förbättra förutsättningarna för att producera mer miljövänlig, säker och antibiotikafri mat sitter Socialdemokraterna och Miljöpartiet och filar på en världsunik skatt på dessa bönders – det är ju bönderna som ska göra jobbet – gödsel. Landsbygdsföretagare, precis som alla andra, får betala miljardbelopp när ROT-avdraget försämras och arbetsgivaravgifterna för unga höjs.

I stället för en skattechock vill jag se en kraftsamling för att bygga vidare på det positiva, när det kommer till att skapa förutsättningar för hela landet att växa. Vi ser hur landsbygdens företagande trots svårigheterna de facto spirar. Vi vet att det numera är fler som flyttar till än som flyttar från de svenska glesbygds kommunerna.

I Centerpartiets motion presenterar vi konkreta förslag för till exempel bättre mobiltäckning och bredband. Vi vill se ett nytänk för att få till mer satsningar på infrastruktur genom offentlig-privat samverkan. Vi vill slopa förbudet för gårdsförsäljning för våra bryggerier, destillerier och vingårdar med insikten om att varje jobb som inte skapas på grund av felaktig, klåfingrig politik är ett nederlag.

Fru talman! Centerpartiet och Miljöpartiet var länge allierade i vår syn på grön skatteväxling. Vi var oense i mycket annat, men grundtanken var att det vore bra för både miljön och jobbskapandet om vi kunde ha en större andel miljöskatter och en lägre andel skatt på jobb och företagande. Tyvärr har Miljöpartiet bytt fot. Visserligen höjs en och annan miljöskatt i regeringens budget. Men detta överskuggas ju totalt av skattehöjningarna på just jobb och företagande. En röst på Miljöpartiet blev ju en röst för en röd skattehöjning.

När andra sviker står Centerpartiet fast. Den kemikalieskatt som Alliansen påbörjade utformningen av kommer att preciseras i kommande budgetar. Sverige måste agera för att skärpa upp EU:s system för handel med utsläppsrätter. Ett högre, mer rättvisande pris på utsläppsrätter skulle innebära inkomster för den svenska staten.

Till detta ska läggas de skarpa miljöreformer som Centerpartiet föreslår i sin budgetmotion. Vi vet att vi måste ställa om fordonsflottan i miljövänligare riktning. Därför går vi fram med ett bonus–malus-system för personbilar, där en avgift för de smutsiga fordonen finansierar en subvention för de miljövänliga. Det är ett system som i stort är självfinansierande.

Vi konstaterar också att ett land med två världsledande lastbilstillverkare förtjänar världens mest miljövänliga tunga fordonsflotta. Därför lanserar vi i vår budgetmotion en miljölastbilspremie och miljöbusspremie så att åkerier och aktörer i kollektivtrafiken får en rejäl morot för att välja den senaste och renaste tekniken. Den senaste tidens förtroendesiffror ger vid handen att väljarna uppskattar resultat, inte prat, i miljöpolitiken.

Fru talman! Det är inte svårt att hitta på reformförslag och politiska förändringar som kostar pengar att genomföra. Finansieringen brukar vara kärvare, inte minst om man som Centerpartiet ser det som eftersträvansvärt att steg för steg, sakta men säkert, sänka det totala svenska skattetrycket.

Då gäller det att statens verksamheter är så effektiva som möjligt och att vi håller emot när utgiftsområden riskerar att dra iväg.

Vi ser ett antal kostnader som riskerar att öka kraftigt. Sjukpenningen, som jag nämnde, är ett område där regeringen själv bedömer att kostnaderna ökar. Då gäller det att vara väldigt försiktig med att – som regeringen tyvärr gör – föreslå förändringar som ytterligare spär på utgifterna.

Mellan åren 2006 och 2013 har lokalkostnaderna för statens verksamheter ökat med 21 procent eller 4 miljarder kronor. Det duger inte längre att myndigheter av slentrian centraliserar sin verksamhet till dyra gatan i stora staden. Den offentliga sektorns uppgifter – oavsett under vilken myndighetshatt – ska utföras där det är mest kostnadseffektivt, per timme och per kvadratmeter. Det är så man värnar om skattebetalarnas pengar. Kan vi därigenom frigöra ytor i storstäderna för exempelvis bostadsbyggande samtidigt som vi stärker arbetsmarknaden i förorter och städer runt om i landet är mycket vunnet.

Fru talman! Jag nämnde i min inledning utmaningarna med kostnaderna för migration och integration. Vi har alla läst och förfasats över exempel där en enummare för ensamkommande flyktingungdomar kan kosta över 40 000 kronor i månaden. Detta är ett av många systemfel där vi av missriktad välvilja riggar system som kostar för mycket pengar och som i sig bidrar till utanförskap. Centerpartiet har och kommer att fortsätta att lägga fram förslag för en integrationspolitik som fungerar bättre och som kostar mindre.

Också i arbetsmarknadspolitiken finns det stora möjligheter till effektivisering genom att vi fokuserar på lärlingsplatser och öppnar upp introduktionsjobben för de små företagen och drar ned på onödigt tidsödande verksamheter eller åtgärder med inlåsnings effekter.

Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket. Det gäller såväl i dag som på Gustav Möllers tid.

Fru talman! Vi står inför ett vägval. I detta vägval väljer Centerpartiet reformer för frihet och hållbarhet, för att maximera den svenska jobbskaparpotentialen och för att skapa utveckling i hela landet.

(Applåder)

Anf. 4 ERIK ULLENHAG (FP):

Fru talman! Jag vill först yrka bifall till reservation 4 i finansutskottets betänkande 20 om riktlinjer för den ekonomiska politiken och till reservation 1, som är en alliansgemensam reservation i betänkande FiU21 som gäller vårändringsbudgeten.

När Magdalena Andersson dök upp på sina första finansministermöten i Bryssel var nog en del av hennes kollegor lite avundsjuka. Det var tid att göra bokslut över den ekonomiska politik som Alliansen hade stått för i åtta år. Då kunde kollegorna se att Magdalena Andersson kom till makten i ett Sverige med goda statsfinanser där 300 000 fler människor hade fått ett jobb att gå till under dessa åtta år. Av dessa var 200 000 utrikes födda. Det var ett stort genombrott för utrikes födda på stora delar av arbetsmarknaden.

Magdalena Andersson kunde berätta – men det sa hon inte i valrörelsen – att hon var finansminister i ett land som har högst sysselsättningsgrad i hela Europa och störst arbetskraftsutbud.

En del av kollegorna blev nog lite förvirrade när de märkte att detta var ett land där man har fått mer pengar i plånboken trots den internationella krisen samtidigt som resurserna för välfärd och rättsväsen har ökat. Som finansminister kom hon till ett land där jobben växte till, och där vi trots lågkonjunkturen har klarat den ekonomiska politiken.

Som folkpartist är jag stolt över Alliansens bokslut. Men det faktum att Magdalena Anderssons kollegor var avundsjuka är ju inte detsamma som att vi lever i en perfekt värld. Trots mycket positivt som har hänt i Sverige är det ingen tröst för den unga människa som inte får ett arbete att jobben har växt till för andra människor. Han eller hon lämnar in ansökan efter ansökan men får höra att man inte är beredda att betala för det som han eller hon vill göra.

Det är ingen tröst för den kvinna som väljer bort att utbilda sig till specialistsjuksköterska för att hon vet att hon inte kommer att tjäna på det. Vi kan säga att vi är mer jämställda än andra länder, men hon väljer bort utbildningen för att hon ser att det inte lönar sig för kvinnor att utbilda sig.

Det är klart att mycket har blivit bättre i vårt land. Samtidigt kommer unga killar och tjejer i Stockholm och på andra orter i Sverige i kväll att vara rädda för att bli diskriminerade när de åker in till stan för att gå på krogen, därför att de har en annan hudfärg eller en annan hårfärg.

Även i ett land som Sverige, som i huvudsak är öppet och tolerant, finns det människor som i sin vardag möter rasism och främlingsfientlighet. Även om mycket gick rätt under åtta år i Sverige har vi fortfarande ett

land där en nyanländ flykting möts av alldeles för höga trösklar när man kommer till vårt land.

Visst inledde vi en kunskapsresa i den svenska skolan, men innan skolavslutningen vet vi att det finns massor av ungar som fortfarande drabbas av mobbning, som kommer hem med en trasig skolväska och ljuger för mamma eller pappa om orsaken till att skolväskan är trasig, eftersom de skäms över att vara mobbade. De vågar inte be om hjälp hos vuxenvärlden.

Det finns strukturproblem på den svenska bostadsmarknaden. Det är alldeles för många som inte har en första bostad att komma hem till. Vi har dem som ibland glöms bort även i ett välfärdssamhälle. Läs i Barnombudsmannens rapporter om de barn som omhändertas! Det är de barn som drabbas av samhällets kanske mest ingripande beslut när man säger att föräldrarna inte kan ta hand om barnen i hemmiljön, utan det ska samhället göra.

Det finns barn som berättar för Barnombudsmannen att de drömmer om att bli advokater eller om att vidareutbilda sig, men som får höra av vuxenvärlden att det inte är någon idé för att de inte ska satsa på skolan. Det är misslyckande i skolan som gör att just dessa barn inte lyckas.

Men även om Sverige är ett fantastiskt land på många sätt och jobben har växt till sitter det just i dag företagare som har berättat för sina unga anställda att det inte blir något jobb, eftersom det nu blir dyrare att anställa unga människor. Det samtalet är rätt tufft att ta för den som är arbetsgivare på ett mindre företag.

Till de samhällsutmaningarna ska vi också lägga att vi lever i en värld där vi har behov av strukturella reformer. Vi lever under en globalisering där vi utsätts för ett allt starkare omvandlingstryck från vår omvärld. Konkurrensen blir allt tuffare. Ett litet handelsberoende land som Sverige kan inte stå still. Vi kan inte luta oss tillbaka och säga att det är rätt bra här. Görs det inga reformer riskerar vi att tappa internationell konkurrenskraft.

Bostadsmarknaden är ett annat område där vi har behov av omfattande reformer. Vi har en arbetsmarknad som funkar bra för vissa men dåligt för utrikes födda och för unga människor. Vi lever i ett Sverige som tar sin del av ansvaret när det gäller den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget. Det är i dag ungefär lika många asylsökande som kommer till vårt land som det var under Balkankriget. Det är klart att det ställer oss inför utmaningar. Vi står också inför en demografisk utmaning.

I den här situationen skulle man önska att Sverige hade en regering som sa: Vi har stora utmaningar, och vi har en idé om vad vi vill göra åt de utmaningarna. I stället har Sverige en mycket svag regering med en mycket svag finansminister som bryter löften på löpande band.

Jag är självkritisk; jag klarade inte att förklara för väljarna att det här blir resultatet när man inte förbereder sig. Då får man som finansminister ställa sig och möta journalister och säga: Jag lovade att inte höja bensinskatten. Men nu samarbetar vi med Miljöpartiet, och de tvingade mig till det. Då får man ställa sig och förklara varför man förändrar RUT och ROT på det sätt man gör trots att man gav indikationer och löften om något annat.

Det riktigt allvarliga med denna regering gäller det som statsministern har kallat för det stora vallöftet. Det är så statsministern agerar när han blir pressad om att han bryter löften. De är inte så viktiga, säger han – det stora vallöftet är att vi ska ha Europas lägsta arbetslöshet. Men detta tror inte

regeringen på själv. Läs det som ligger på riksdagens bord! Den arbetslöshet som politiken kan påverka heter jämviktsarbetslösheten. Den kommer att ligga still under hela mandatperioden. Den enda chansen till att man skulle lyckas nå målet om Europas lägsta arbetslöshet är att det går jättedåligt i de andra länderna. Men det beror inte på den politik man själv lägger fram.

Vi har en regering som lägger fram en politik på riksdagens bord där skattehöjningarna på jobb och företagande är 40 gånger större än de stora satsningar på näringslivet som man säger sig vilja göra. Vi har en regering som redan efter ett antal månader visat att man är den minst reforminriktade regering vi haft på väldigt många år i detta land. Är man konservativt lagd skulle man nog kunna luta sig tillbaka och säga att det är bra att det inte händer så mycket i Sverige. Men tror man på den verklighetsbeskrivning jag har givit, det vill säga att vi har stora utmaningar framöver, är det här djupt allvarligt.

Från Folkpartiets sida har vi samtidigt, tillsammans med övriga allianspartier, all anledning att vara självkritiska. Vi fick inte väljarnas förtroende att fortsätta att regera. Vår uppgift är nu att inte göra samma misstag som Socialdemokraterna gjorde i opposition. Vi tänker vara förberedda. Vi tänker förbereda oss som parti och tillsammans med de andra allianspartierna. Vi ser nämligen nu effekterna av att partier inte pratat sig samman innan de kommit till regeringsmakten.

Vi har ett behov av att se över politiken på ett antal punkter. Jag tänker peka på några av dem, där vi börjar ta de första stegen från Folkpartiets sida.

Den helt avgörande frågan är jobben, jobben, jobben. Jag tillhör inte dem som tror på regeringens löften om att man ska ha just Europas lägsta arbetslöshet, utan man måste fundera på hur jobben växer till och snarare ha jobbmål än den typen av mål.

Tyvärr måste jag börja med att säga att Folkpartiets budgetförslag innebär att vi säger nej till rätt mycket. Vi säger nej till alla skattehöjningar på jobb och företagande, för vi vet vad det innebär för en företagare när det blir dyrare att anställa unga. Vi vet att det blir lite färre äldre som väljer att stanna i arbetslivet när det blir dyrare att anställa äldre. Vi vet också att de där extra kostnaderna är ganska tuffa i företagarens vardag.

Men vi säger också ja till en del. Vissa förändringar lägger vi själva förslag om på riksdagens bord i dag. Vi står upp för ett skattesystem som gör att det lönar sig att utbilda sig, anstränga sig och ta risker. Och om man driver ett företag kan det vara en bra idé att man faktiskt också då och då kan få göra en vinst.

Vi ser det behov som finns på svensk arbetsmarknad av att se till att rörligheten ökar. Det finns inte bara en lösning på det. Från Folkpartiets sida tror jag att vi behöver kombinera en liberaliserad arbetsrätt med en obligatorisk a-kassa som omfattar alla. Då ökar rörligheten. Det finns en större trygghet för den som förlorar jobbet eller byter jobb om man har en bättre trygghet med a-kassan än man har i dag.

Vi lägger fram förslag om omfattande utbyggnad av lärlingsanställningarna. Ibland är det rätt fascinerande när man tittar runt om i Europa. Andra länder kanske är bättre, säger man. Men lär då av andra länder! Vad är det Tyskland och Danmark har? Jo, de har lärlingsanställningar där man har lägre lön under den tid man går som lärling. Trösklarna blir därigenom

lägre. Vi har också ett antal förslag om att ytterligare förstärka jobbfokuset i integrationspolitiken.

Vi lägger också fram förslag om kommande reformer som vi tror behövs inom skolområdet. Det har blivit något slags trend att säga att skolan är trött på reformer. Det var den nya utbildningsministern Gustav Fridolin som började med detta. Självt är jag inte säker på det. Jag tror att vi behöver rätta till historiens misstag när det gäller den kommunalisering av skolan som Göran Persson drev igenom tillsammans med Magdalena Andersson, som på den tiden var politiskt sakkunnig statssekreterare. Kommunaliseringen av skolan har gett alldeles för stora skillnader över landet, och något som accentuerats är att läraryrket tappat i status. Det finns inget viktigare för skolan än att vi får riktigt duktiga lärare, och ett förstatligande av skolan kan bidra till detta. Jag är förvånad över att vi på riksdagens bord i dag har förslag om att bromsa upp förstelärarreformen, som innebär att duktiga lärare kan få extra pengar i plånboken och som vi står upp för.

Vi lägger också fram konkreta förslag kring dem som inte syns, de omhändertagna barnen, och deras skolgång. Man måste pröva att använda erfarenheten från de kommuner som faktiskt har lyckats. Det är rätt häpnadsväckande när man talar om de barn som omhändertas. Vi vet ganska lite om vad som funkar. Det är inte lite pengar vi lägger på detta, men vi har inte utvärderat vad som fungerar för de barn som är allra trasigast. Men en sak vet vi: att skolgång funkar för de barnen. Det kan vi se i flera kommuner.

Vi lägger fram ett antal konkreta förslag på jämställdhetsområdet. Vi måste komma ifrån ett Sverige där det fortfarande mer är mamman som blir mamma än pappan som blir pappa när två vuxna människor får barn tillsammans. Därför lägger vi fram förslag om ytterligare en pappamånad. Vi står upp för karriärtjänster, inte bara för lärare utan också för sjuksköterskor som vill bli specialistsjuksköterskor.

Vi lägger fram konkreta förslag när det gäller att bryta den kollektivistiska syn som råder på äldre i vårt land. Ingen annanstans har kollektivismen slagit igenom så starkt som i synen på äldre. Vi har under lång tid fört en politik i det här landet där den som fyllt 65 helst ska ägna sig åt något annat än produktivt arbete. Vi lägger fram förslag i motsatt riktning.

Vi för och finansierar en ansvarsfull ekonomisk politik. Ibland kan man lära sig av varandra i politiken. Det finns bra förslag som ligger på riksdagens bord. Höjningen av bostadstillägget för pensionärer är bra. Men vi vill höja det ännu mer, för det träffar de sämst ställda pensionärerna. Ibland kan man också lära sig av saker som inte fungerar. Det Folkpartiet nu ägnar sig åt och kommer att ägna sig åt tillsammans med Alliansen är att se till att vi är förberedda den dag vi tar över. I den budget som jag har yrkat bifall till går plus och minus ihop.

(Applåder)

Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation i finansutskottets betänkande nr 20 och till Alliansens reservation i betänkande nr 21.

Så här i avslutningstider tas ofta tillfället att blicka såväl bakåt som framåt. Det kan vi också göra här i dag. Sverige är ett bra land. Vi placerar oss högt i index över välbefinnande och livskvalitet. Vi har en låg statsskuld,

Prot. 2014/15:117

16 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

växande jobbsiffror och sjunkande arbetslöshet, inte minst bland unga, vilket är särskilt glädjande i skolavslutningstider.

Samtidigt är det uppenbart att vi står inför stora utmaningar. En orolig omvärld påverkar oss. Möjligheter och utmaningar uppstår i globaliseringens och digitaliseringens spår. Att söka efter gamla och bekväma svar kan vara lockande, men en hel del av det som vi tidigare gjort har visat sig vara otillräckligt. Det är en utmaning för varje regering och varje opposition. Vad ska vi göra nu för att Sverige ska vara ett bra land att leva i om 5 år och om 50 år?

En budgetdebatt handlar om och ska handla om tillväxt, fördelning, arbetslöshet, ersättningssystem, satsningar och finansiering. Tillväxt, välfärdsreformer och kunskap är förutsättningar för ett gott samhälle, men det är inte tillräckligt och är det inte ensamt.

Det goda samhället kräver mer. Det kräver gemenskap, tillit, värden och hopp. Jag är övertygad om att politiken spelar roll, och vilken roll politiken intar spelar roll. Det handlar om hur det politiska livet ser initiativ från företag och föreningsliv och hur politiken ser på enskildas makt, ansvar och valfrihet. Budgeten är naturligtvis ett uttryck för detta.

När politikens främsta verktyg blir reglering och kvotering, hinder för enskildas valfrihet och värdighet, skatthöjningar på initiativ som skapar jobb och tillväxt eller på gåvor till ideella organisationer som sysslar med hjälpverksamhet tror jag att vi på sikt försvårar för ett gott samhälle.

Fru talman! En enorm utmaning är att nästan 1 miljon människor i landet inte tror att de har någon att vända sig till om de får problem. Det är nästan 1 miljon som inte känner tillit och inte känner gemenskap. Det hänger ihop med hur vi behandlar varandra. Det handlar om hur civilsamhället mår, hur livskraftiga våra relationer är, hur välfärden fungerar och hur vi klarar integrationen, och det hänger ihop med jobben. När samhället polariseras är det svårt att känna gemenskap.

Om skillnaderna mellan dem som har resurser och möjligheter och dem som inte har blir för djupa och upplevs som för svåra att forcera blir det svårare att känna tillit. Den största klyftan i Sverige i dag går mellan dem som har jobb och dem som inte har jobb, dem som finns i en arbetsgemenskap och dem som finns utanför. Men det finns också ojämlikheter i välfärden som undergräver känslan av gemenskap.

I Kristdemokraternas vårmotion har vi valt att fokusera på tre utmaningar för Sverige. Det handlar om den ojämlika sjukvården, det handlar om integrationen, och det handlar om jobben. Någon har sagt att när man får ett arbete handlar livet inte längre bara om överlevnad utan om att investera i en bättre framtid. Därför är jobben så viktiga för gemenskap och hopp.

Fru talman! Är det för enkelt för ungdomar att få arbete i dag? Är det för enkelt för nyanlända att få sitt första arbete? Är det för många som jobbar i Sverige? Det självklara svaret är nej. Men de politiska förslag som regeringen lägger på riksdagens bord skulle kunna tyda på att svaret är ja.

Varför föreslår man annars höjda arbetsgivaravgifter för unga? Varför föreslår man annars begränsningar i RUT-avdraget när tre av fyra som får jobb inom RUT kommer från arbetslöshet eller uppsägning och hälften är utrikes födda? Det är kanske för att det inte är tillräckligt fina jobb.

I vårpropositionen från regeringen kan man på första sidan i kapitlet om riktlinjerna läsa att det behövs ”bättre jobb”. Det är förstås inget fel på

bättre jobb. Men när bättre jobb blir det som politiken ska eftersträva snarare än alla jobb blir lätt inget jobb bättre än ett ”sämre jobb”, vad det nu är. Vi har hört uttryck McDonaldsjobb för att peka på jobb som är icke önskvärda.

Regeringen har i sin proposition och i övrigt en fäbless för att tala om ökad produktivitet. Om människor som står en bit från arbetsmarknaden kommer in och får ett arbete minskar den genomsnittliga produktiviteten. Men deras arbetsinsats är oerhört värdefull. Det spelar stor roll om de får det där jobbet eller inte, för dem och för samhället.

Vi kristdemokrater tror att alla jobb behövs och inte bara de bättre jobben. Alla ska förstås ha rimliga villkor på sitt arbete, men vi tror inte att utanförskapet löses bara genom så kallade bättre jobb. Vi tror att det behövs en arbetsmarknad där fler får plats, där alla jobb behövs och där alla kan jobba 100 procent av sin förmåga, bli en del av arbetsgemenskap och få göra en insats.

Har man det som mål duger det inte att dela upp jobben i bättre och sämre jobb, och det duger förstås inte att föra en politik som slår undan benen för entreprenörer, förstör tjänstejobb och bankar med en skatteklubba på att arbeta och att anställa. Så bygger vi inte Sverige starkt, fru talman.

I stället för att göra vägen till arbete smalare vill vi kristdemokrater bredda möjligheterna. Vi vill utveckla, inte delavveckla, RUT-avdraget.

Ett exempel är att ta bort begränsningen att tvättjänster i RUT måste utföras i kundens hem. Om en tvättfirma fick möjlighet att erbjuda RUT-tjänster för att plocka upp tvätten vid dörren, ta den till ett tvätteri och ta tillbaka den vikt, strykt och färdig att läggas in i garderoben skulle tjänsten bli möjlig för många fler än i dag. Det skulle skapa många jobb, för det är någonting vi gör dag efter dag i varje hushåll i Sverige, vecka efter vecka. Det skulle kunna skapa jobb och vara en enormt välkommen avlastning i många stressade småbarnsfamiljers liv. Fler jobb är bättre jobb.

Ett annat sätt att bredda vägen till arbete är matchningsanställningar där den arbetssökande får anställning och kompetensutveckling hos ett av staten upphandlat rekryteringsföretag. Rekryteringsföretaget har inledningsvis arbetsgivaransvaret för att minska osäkerheten som arbetsgivare kan känna inför att anställa personer som varit borta ett tag från arbetsmarknaden. Detta finns färdigutrett av Anders Lago, och jag hoppas att regeringen gör verklighet av förslaget.

Vi kristdemokrater föreslår också att det införs ett nystartsavdrag, ett fördubblat jobbskatteavdrag relaterat till arbetslöshetens längd för den som går från långtidsarbetslöshet till arbete, för att sänka trösklar in på arbetsmarknaden och förstärka reformen med nystartsjobb och företagsmöjligheter att anställa personer med lång tid i arbetslöshet. Detta är några förslag för fler jobb, för att fler jobb är bättre jobb.

På tal om jobb och skattesänkningar kommer vi säkert snart att i debatten få höra företrädare för de rödgröna baktala Alliansens skattesänkningar här i dag. Ska vi slå vad? Men de fem skattesänkningar till landets pensionärer som Alliansen genomförde, framdrivna av Kristdemokraterna, brukar man aldrig nämna.

I veckan kunde vi i stället läsa en debattartikel där statsministern och finansministern formulerade sig med en sådan förmåga att den sjätte skattesänkningen för landets pensionärer framstår som den första. Att lägga orden så att de 16 miljarder som Alliansen satsat på sänkt skatt för pensionärer, främst riktat till dem med låga inkomster, aldrig verkar ha hänt är skickligt och lätt bedrägligt.

Det låter som att skatten för pensionärer höjdes samtidigt som bromsen slog till när sanningen är att det var just då de största skattesänkningarna för pensionärer gjordes av Alliansen. Med fem skattesänkningar, tre höjningar av bostadstillägget och uppräknig av pensionerna har en garantipensionär i dag ca 1 900 kronor mer i plånboken jämfört med 2006 per månad. Det är substantiella förbättringar, fru talman.

Vi kristdemokrater anser att skatten på pensioner ska fortsättas att sänkas stegvis, när ekonomin så tillåter, till samma nivå som skatten på förvärvsinkomster. Men vi tänker inte som regeringen finansiera en sådan ambition genom att höja skatten för äldre som arbetar genom att återinföra den särskilda löneskatten för äldre. Det försvårar för att klara pensioner och demografi. Så tar man inte ansvar för pensionerna, fru talman.

En annan försämring för våra äldre som regeringen vill göra står att läsa om i vårpropositionen, man skulle kunna säga i det finstilta. För bortom stororden finns också förslag om försämrat högkostnadsskydd för äldreomsorg. Det är drygt 220 kronor i försämring per månad som för de allra äldsta och sköra pensionärerna effektivt åter upp den skattesänkning som regeringen föreslår. Regeringen ger, och regeringen tar. Det är oklart vem som ska tacka.

Fru talman! Vi behöver förslag för att möta de utmaningar det innebär när många flyende kommer till vårt land, när många söker en fristad undan terror och förtryck. Vi kristdemokrater har därför fokuserat på integrationsförslag i vår vårmotion.

Vår uppfattning är att regeringen har uppvisat en passivitet i dessa frågor. Vi behöver en snabbare mottagningsprocess, bättre boendemöjligheter, bättre planeringsmöjligheter och snabbare arbetsmarknadsanpassning.

Våra förslag tar sikte på det. Vi föreslår slopad ersättning för eget boende för att styra till anläggningsboende. Det förbättrar planeringen, och vi får ett jämnare mottagande och motverkar trångboddhet. På den punkten har vi tänkt om.

Vi vill se Migrationsverket driva egna boenden, utfärda statliga hyresgarantier för dem som vill bygga modulbostäder för att göra det tryggt att göra så och fortsätta att ta bort hinder för ett ökat byggande.

Vi vill se kortare processer gällande asylansökningar från säkra länder. Vi vill göra reformer för att få in fler på arbetsmarknaden, till exempel genom ett etableringsavdrag som innebär att den som är nyanländ kan tjäna motsvarande 100 000 kronor per år de första fem åren skattefritt.

Det är hög tid att tänka nytt kring integrationspolitiken, och detta är några förslag. Genom dessa förslag möter vi utmaningarna, och vi kan förbli ett generöst och öppet land för dem som flyr och bättre ta vara på migrationens möjligheter.

Det tredje område vi fokuserar på handlar om sjukvården. 21 landsting och regioner klarar inte i framtiden, och knappast heller i dag, att hålla hela bredden av förmågor. I förra veckan visade sig skillnaderna i jordelivets sköra början. För ett för tidigt fött barn, i vecka 22, hemmahörande på den

ena sidan länsgränsen mellan Stockholm och Uppsala sätts alla resurser in för att barnet ska överleva. På den andra sidan gränsen försöker man inte alls. Det låter dramatiskt, och det är det också. Vi behöver århundradets sjukvårdsreform för att komma till rätta med den här typen av problem, fru talman.

(Applåder)

Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! Också jag vill börja med det svåra; jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandena 20 och 21.

Jag yrkar därmed också bifall till en ny inriktning för Sverige. Mot den höga arbetslösheten ställer vi Sveriges nya jobbagenda. Mot klimatutmaningen ställer vi politik för omställning. Mot de fallande skolresultaten ställer vi investeringar i skola och kunskap. Defaitism och pessimism botas bäst med framtidsinvesteringar som bygger landet starkare och ger alla som bor här ökade möjligheter.

Samtidigt är det uppenbart att när riksdagen i dag debatterar och beslutar om vårändringsbudgeten för 2015 och riktlinjerna för den ekonomiska politiken görs det mot bakgrund av en förnyad europeisk ekonomisk oro. De tecken vi ser på återhämtning och normalisering i vår närhet riskerar att brytas, försenas eller försvagas, inte minst på grund av den utveckling vi nu återigen ser i Grekland. Det ställer krav här hemma på beredskap att möta nya bekymmer. Men det ställer förstås också krav på en balanserad och väl avvägd ekonomisk politik som kan ge stöd till återhämtning och även reducera de stora underskotten i de svenska offentliga finanserna.

För att värna den svenska ekonomin, vår återhämtning, vår välfärd och jobben i vårt land är det därför viktigt att vi lägger om politiken från de ofinansierade skattesänkningarna till framtidsinvesteringar i jobb, skola, klimat och välfärd. Vad är det då i praktiken för investeringar som behövs?

För det första krävs det en politik som kan leverera fler bostäder. Vi har bostadsbrist i mer än hälften av landets kommuner. Den håller tillbaka människor, inte minst unga som vill och behöver flytta hemifrån, men den hindrar också företag att rekrytera och slår mot jobb och tillväxt.

Vi vill investera 6 miljarder kronor per år i bostäder för att Sverige ska kunna bygga minst 250 000 nya hem till 2020. Så kan fler jobb skapas, så kan fler flytta dit jobben finns och så kan företag anställa personal med rätt kompetens samtidigt som prisutvecklingen på bostäder kan dämpas och skuldsättningen i hushållssektorn, som många oroas över, hållas tillbaka.

För det andra behöver vi investeringar i infrastruktur. I tåg och på peronger upplever man i dag stor ilska och vanmakt när man inte kommer fram till jobbet eller inte hinner hem för att hämta på förskolan för att tåget har spårat ur, kontaktledningar har rivits ned eller signalfelet slagit till igen. Sverige behöver nya växlar, ny räls, nya ställverk och nya kontaktledningar. För en god ekonomisk utveckling, för jobb och tillväxt, måste företag och människor kunna lita på vår infrastruktur. Tåg måste gå i tid och komma fram i tid med såväl gods som resenärer.

(Applåder)

Vi har stora behov i vår välfärd. Inte minst behövs mer personal. Därför investerar vi också i välfärden och i fler sjuksköterskor och undersköterskor. Med regeringens politik blir det 4 000 fler i äldreomsorgen och 20 000 extratjänster i välfärden.

Prot. 2014/15:117

16 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

Vi vill vässa den aktiva näringspolitiken för fler växande konkurrenskraftiga företag där nya innovationer kan bli nya varor och tjänster och där större tillgång till kunskap, riskkapital och exportstöd kan ge en snabbare väg till framgångar på globala marknader.

Sverige är i stort behov av fler insatser för ökad kompetens och förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Det är direkt avgörande att vi nu rustar människor för de jobb som växer fram när vi tar tag i Sveriges utmaningar. Trots 400 000 arbetslösa misslyckas i dag vart femte rekryteringsförsök. För att förbättra matchningen och ge fler chansen på arbetsmarknaden måste vi stärka svensk kunskap och utbildning från grunden. Vi investerar därför tidigt och i mindre klasser. Från och med i år satsar regeringen 2 miljarder kronor för att höja kvaliteten på utbildningen i förskoleklass och på lågstadiet. Fler ska anställas i de tidiga åren, så att klasserna kan bli mindre och lärarna kan få mer tid för varje elev.

Från och med nästa år vill vi bidra med 3 miljarder kronor per år för högre lärarlöner. Staten tar därmed ett ökat ansvar för attraktivitet, likvärdighet och jämlikhet i den svenska skolan.

Men det räcker förstås inte att bara stärka skolan för dem som går där i dag. För den som är ung och arbetslös men som inte har klarat sin gymnasieexamen öppnas nu möjligheten på nytt genom utbildningskontrakt. Men det innebär också en förväntan från samhället om att använda den möjligheten och att göra det väl.

Vi investerar i ett nytt kunskapslyft med tiotusentals nya möjligheter att lära sig ett yrke, inte minst ett där efterfrågan på arbetskraft är stor. Fler ska kunna få en bra utbildning på universitet och högskolor.

Investeringarna i utbildning genomförs för att vi vet att det är så vi i Sverige kan förbättra vårt välbefinnande, stärka vår konkurrenskraft och ge alla människor en bättre chans att utvecklas. Sverige ska inte konkurrera om att vara billigast och med pressade löner och villkor. Vi ska konkurrera om att vara bäst. Då är det centralt att vända resultaten i skolan och att brett förstärka insatserna i utbildningen.

Fru talman! När regeringen nu lägger fram en offensiv politik för fler jobb och förbättrade skolresultat är det tydligt att det på andra håll saknas idéer för att möta problemen och ta vara på utmaningarna och möjligheterna.

Det som nu presenteras som ett alternativ till regeringens politik är i princip ingenting annat än en lång nej-lista. Med Moderaterna i spetsen säger man nej till utbildningsinvesteringar för att fler ska kunna komma i arbete, trots att det är just utbildning som är så centralt för möjligheten att få ett jobb.

De säger nej till miljöinvesteringar trots att Sverige nu missar 14 av 16 miljömål och trots att det är investeringar som både ger nya jobb och ett mer hållbart samhälle. De säger nej till fler jobb i äldreomsorgen och en tryggare omsorg för våra äldre, samtidigt som fler anhöriga behöver gå ned i arbetstid för att kunna vårda en närstående.

Vi ser ett behov av förbättrat tågunderhåll, och vi skjuter till nya resurser redan i höst. Men Moderaterna och de borgerliga skär bort dessa 620 miljoner kronor. Vi ser behov av att förbättra för pensionärer och barnfamiljer genom att stärka bostadstillägget och höja underhållsstödet. Moderaterna skär ned. Vi lägger fram förslag om förbättringar i sjukvården, exempelvis en förbättrad förlossningsvård. Moderaterna skär ned.

Dessutom bryter Ulf Kristersson och Anna Kinberg Batra mot den krona-för-krona-princip som den förra moderata ledningen stod för. Förvisso var det en princip som inte satte några särskilda aktiva och konkreta spår eftersom den ena ofinansierade skattesänkningen följdes av den andra och drev upp underskotten till den 74-miljardersnivå som de har hamnat på. Men nu tycks principen ändå vara ett minne blott.

Trots att Moderaternas vårmotion bara omfattar 3 miljarder kronor har man inte lyckats få fram en riktig finansiering, utan fuskar sig fram. Nästan 2 miljarder av de 3 består av beräkningstekniska korrigeringar och kreativ bokföring. Det är fråga om en felräkning från den borgerliga budgeten i höstas som Ulf Kristersson nu försöker rätta till. På så sätt tror sig Moderaterna hitta över 1,5 miljard för att fortsätta sänka skatten.

Problemet är bara att pengarna inte finns. Inget annat parti än Moderaterna har heller bedömt att det här är ett rimligt sätt att finansiera sin politik på – inte regeringen och inte de övriga oppositionspartierna. Det faller på sin egen orimlighet att den svenska staten skulle kunna finansiera utgifter på det här sättet, det vill säga bara genom att räkna på ett annat sätt.

Dessutom hittar Ulf Kristersson ytterligare 400 miljoner genom att slopa åldersavskrivningen för studielån. Oavsett vad man tycker om det förslaget i sak krävs det ju ett ordentligt mått av kreativ bokföring för att det ska förbättra den offentliga sektorns sparande under nästa år. Den faktiska besparingen kommer ju först senare, när personerna går i pension.

Nu har Kristersson och Anna Kinberg Batra sommaren på sig att få ihop en politik som faktiskt går ihop, hedra den princip man säger sig stå för och finansiera sina förslag på riktigt.

Fru talman! Den skattesänkingspolitik Alliansen bedrev under åtta år har visat sig verkningslös. Att oavbrutet sänka skatterna minskade inte arbetslösheten och förbättrade inte skolresultaten. Det ökade inte bostadsbyggandet och fick inte tågen att gå. Däremot drev det upp underskottet i de offentliga finanserna, och det är därför djupt oroande att man nu lägger fram skattesänkingsförslag om ytterligare 10 miljarder kronor – i alla fall närapå.

Med regeringens politik byter vi riktning för Sverige. När fler behöver komma i arbete behövs framtidsinvesteringar i bostäder, infrastruktur, klimatet och kunskaper. Med gemensamma investeringar och gemensamma ansträngningar kan vi bygga ett Sverige som står starkare, tryggare och bättre rustat inför framtiden.

(Applåder)

Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Med lite mellanrum brukar olika aktörer och debattörer hävda att ironin är död, men så länge Socialdemokraterna kallar sig själva framtidspartiet kommer jag att hävda att den svenska ironin både lever och har hälsan. De budgetförslag som nu läggs på riksdagens bord och som vi kommer att rösta om i eftermiddag är nämligen i praktiken en copy-paste av vad man drev på 1990-talet. Bristen på nytänk och bristen på nya politiska lösningar utifrån en ny verklighet är ju slående – låt mig ge några exempel.

Man går nu fram och vill lösa bostadsproblematiken genom att införa byggsuventioner. Det är en 1900-talspolitik som blev såväl dyr som dålig

och som bland annat har inneburit att den svenska produktiviteten i byggsektorn är mycket sämre än den borde vara. Att gå tillbaka och försöka återvinna den gamla 1900-talspolitiken blir både dyrt och dåligt.

Den 90-dagarsgaranti för ungas jobb man har gått fram och talat om både i och efter valrörelsen är ju bara en blåkopia av den 100-dagarsgaranti som inte fungerade på 1990-talet. Vad blir bättre av att man tar bort tio dagar och lägger på 20 år?

Det finns även en uppenbar brist på nytänk när det gäller till exempel synen på infrastruktur. Man klamrar sig fast vid att det alltid är staten som ska göra allting, och motviljan mot nytänk med offentlig-privat samverkan och liknande är slående. Det innebär mindre och färre investeringar i den svenska infrastrukturen.

Dessutom återgår man till 1900-talets recept att kraftigt höja skatterna. Man fördelar pengar från den jobbskapande sektorn till den offentliga sektorn.

Mina frågor till Fredrik Olovsson är givetvis: När kommer Socialdemokraterna att vakna? När kommer nytänkandet från dem som kallar sig framtidspartiet?

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Till att börja med skulle jag vilja anta en något annan ton än den Emil Källström har. Jag tycker att det finns en del positiva förslag även i Centerpartiets politik, inte minst när det gäller ambitionerna på miljöområdet där ni skiljer ut er från de andra borgerliga partierna. Jag tycker också att det är väldigt bra att vi har kommit överens om exempelvis försvarspolitiken, vilket är viktigt. Jag tror också att det finns andra områden där vi kan hitta en samsyn framöver.

Sedan har jag mycket svårt att förstå den kritik Källström för fram, för vad är det för modernt med bostadsbrist? Vad är det som är modernt med att tågen inte går? Vad är det som är modernt med arbetslöshet och att unga ska gå och ingenting göra? Vad är det för modernt med att inte investera i ny kunskap?

Det är ju precis tvärtom. Det som är modernt är att se till att vi kan bygga nya bostäder och hem, vilket inte har gjorts i tillräcklig omfattning i Sverige på väldigt lång tid. Det är modernt att se till att unga får den kompetens de behöver för att de ska få de första jobben, för att vi ska kunna hänga med i den internationella konkurrensen och för att människor ska kunna skapa sig sina egna liv. Det är modernt att se till att tågen faktiskt går så att gods och människor kan komma fram i tid. Det är väldigt modernt.

Modernt är också att ha ett samhälle som håller ihop, där klyftorna minskar, där vi tar hand om varandra och där människor just därför kan känna framtidstro. Därför är det så bra att vi nu kan lägga fram en politik som inte bara tar tag i de stora framtidsutmaningarna när det gäller konkurrenskraft och infrastruktur utan också ser till det lilla, som att alla barn ska ha råd med glasögon. De som har de tuffaste marginalerna ska få det lite bättre framöver. Det är en politik som håller ihop. Det är modernt, och det är framåt.

(Applåder)

Anf. 9 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag misstror faktiskt inte Fredrik Olovssons förmåga att se problematiken och de utmaningar vi som samhälle står inför. Jag kan dela den bild av många av utmaningarna som Fredrik Olovsson målar upp. Min kritik handlade dock inte om läsförmågan eller förmågan att se vad vi måste möta, utan den handlade om att forma politiken utifrån en förändrad omvärld och hela tiden utveckla den – om att gå från de gamla lösningarna, som visade sig inte fungera, och se förmågan till nytänkande.

Jag och Fredrik Olovsson är helt överens om att vi måste skapa fler jobb för unga; det är jag helt övertygad om. Men Fredrik Olovssons och hans kamraters recept för detta är att kraftigt höja skatten för dem som skapar de ungas jobb. Man höjer de ungas arbetsgivaravgifter.

Jag är helt övertygad om att både jag och Fredrik Olovsson ser det faktum att vi måste hålla ihop vårt land och att vi måste skapa förutsättningar för utveckling i såväl nord och syd som öst och väst. Fredrik Olovssons recept är dock att sitta och skissa på en skatt på avstånd, det vill säga en kilometerskatt, som kommer att innebära att all form av liv, verksamhet och handel som bedrivs lite längre bort från de stora befolkningskoncentrationerna blir dyrare. Det är en skatt på avstånd.

Det är helt enkelt så att vi nog ser liknande välfärdsutmaningar och samhällsutmaningar men har helt olika syn på hur de ska mötas och adresseras. Fredrik Olovsson säger att skattehöjningar och omfördelning från den jobbskapande sektorn till den offentliga sektorn är vägen framåt. Det var det vi testade på 1990-talet. Det funkade inte då, men det funkar kanske nu. Jag säger att det finns en annan, betydligt bättre, väg där vi jobbar tillsammans och skapar förutsättningar för jobb och företagande. Det är det som är vägen framåt.

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är beklagligt att just Centerpartiet så hårt driver de breda nedsättningarnas politik – den som kostar väldigt mycket och ger lite väldigt lite. Den har de senaste åren kostat astronomiska belopp som skulle ha kunnat investeras i fler bostäder, i en bättre infrastruktur, i en bättre välfärd och i många andra områden där vi ser problem. I stället har de gått till ineffektiva nedsättningar som inte har fungerat tillräckligt väl.

Om man är framåt och om man omprövar sin politik skulle jag föreslå att Centern börjar på just detta område. Där finns det nämligen stora möjligheter att ta några snabba kliv framåt och även för egen del få resurser till annat än sådant som inte fungerar.

Sedan är det så att vi nu investerar i infrastruktur i hela landet. Vi ser till att klara tågtransporter i hela landet. Vi rättar till orättvisor i utjämningsystemet. Den tidigare regeringen koncentrerade ju ytterligare pengar till de rikaste kommunerna, medan vi vill ge till hela landet. Även där har vi alltså rimligen en hel del frågor där vi på vår kant och Centerpartiet skulle kunna vara överens framöver.

Självklart ska vi ha tuffa och hårda politiska debatter i Sverige, men jag tror samtidigt att många väljare förväntar sig att vi i stora, viktiga och långsiktiga frågor kommer överens. Jag tycker att socialdemokrater och centerpartister har goda erfarenheter av det. Vi kan göra det.

Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Gång på gång ser vi att Fredrik Olovsson för att slippa prata om den begynnande släpphäntheten och sådant där Vänsterpartiet alltid faller regeringen i talet – mer investeringar, så att man kan släppa loss och göra det man vill! – väljer att ägna sig åt tabellverket och diskutera finansiering. I tabell 7.8 på s. 146 i er egen vårproposition använder ni själva exakt det begreppet: beräkningstekniska korrigeringar och särskilda utgifter. Det är inget konstigt i detta.

Ni försöker misstänkliggöra detta i stället för att diskutera riktig sakpolitik. Du har en enda poäng, Fredrik Olovsson: När ni kommer tillbaka med höstens proposition kommer siffrorna att se annorlunda ut, och då kommer vi alla att få förhålla oss till det. Men låtsas inte som om det är detta som politiken handlar om.

Jag ska ta upp tre frågeställningar. Fredrik Olovsson är väldigt fokuserad på att vi säger nej till saker och ting. Ja, vi säger nej till 27 miljarder i höjda skatter på arbete därför att Sverige redan har världens högsta beskattning på arbete. Vi säger nej till högre skatter på sådant företagande som Sverige behöver mer av. Vi har för lite företagande i tjänstesektorer som släpper in människor på arbetsmarknaden. Och vi säger nej när ni bara vill höja ersättningar, höja transfereringar och höja bidrag, för vi har redan provat den vägen en gång förut. Det är detta som det i grund och botten handlar om.

Det ligger en 70-talsdoft över mycket av Fredrik Olovssons analys här. Man återinför subventioner på bostadssektorn i stället för att sänka kostnaden för riktiga arbeten som vi har provat och kommit igång med. Man låtsas som om det är matchning på arbetsmarknaden som är problemet när vi talar om en helt ny grupp människor som inte har de kunskaper som mest efterfrågas på arbetsmarknaden. Vi står inför en ny situation. Ni prövar 1970-talets medicin en gång till. Det var den medicinen som då grundlade de stora problem vi hade fram till 1990-talet.

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det är märkligt att höra att just matchning på arbetsmarknaden, att vi ser till att människor har just den kompetens som krävs för de nya jobb som växer fram, skulle vara gammaldags politik. Det är mycket märkligt att detta är Moderaternas inställning 2015.

Det är ju precis tvärtom. Vi måste investera mer i utbildning för att klara matchningen och så att svenska företag hittar den personal de behöver. Väldigt gärna får det vara någon av dem som i dag är arbetslösa som tar jobbet. Men om detta inte är möjligt får man naturligtvis se till att andra kan få det kompetenslyft som krävs för att ta de nya jobben, så att vi får till stånd den typen av kedjor.

Den beräkningstekniska korrigering som ni gör innebär faktiskt att om man röstar igenom er politik försvagas de offentliga finanserna. Lika lite som man kan bo i någon av Stefan Attefalls många bostadsutredningar, lika lite kan man betala välfärden med beräkningstekniska korrigeringar. Inget annat parti tycker att detta är en rimlig lösning på ett finansieringsproblem – bara Moderaterna.

Till detta hål, som du, Ulf Kristersson, uppenbarligen inte så gärna vill prata om, ska också läggas de ungefär 10 miljarder i nya skattesänkningar som ni tillsammans i de borgerliga partierna presenterar, och dessutom 25

miljarder ytterligare i nedskärningar eller möjligen skatthöjningar till 2018, som ni måste få fram för att klara målet om de offentliga finanserna. I alla fall är det så ni beskriver det i er egen motion.

Hur ska Ulf Kristersson med trovärdighet klara 10 miljarder och sedan ytterligare 25 miljarder när han inte ens klarar de första 3?
(Applåder)

Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att Emil Källström ganska tydligt klargjorde poängen. Socialdemokraterna föreslår nu en mycket liten skattesänkning för pensionärer och låtsas som om den sjätte sänkningen är den första.

Vi har för första gången i modern tid systematiskt sänkt skatten för pensionärer, för vi menar att det inte ska vara ett egenvärde att pensionärer ska beskattas hårdare än andra. Men vi valde att först prioritera sänkt skatt för dem som i dag arbetar och drar in pengar som vi använder för dagens pensionärer. Det handlar om de skattesänkningar som ni i ord alltid är emot.

Ni låtsas vara emot skattesänkningar för människor som jobbar på helt vanligt sätt, men inte en enda gång – jo, med ett undantag – har ni själva varit emot dem. Hade ni varit så kraftigt emot dessa skattesänkningar hade ni ju enkelt kunnat ta bort dem.

Höj skatten för alla de människor som ni tycker att det var fel att vi sänkte skatten för! Men det vill ni inte göra, eller ni vågar det inte. I grund och botten tror jag att ni inser att det vore katastrofalt om Sverige återgick till den politik vi hade på 80-talet, då vi beskattade inkomster så högt att människor lät bli att arbeta. De lät bli att skatta i Sverige, och vi gödde den svarta sektorn.

Nu är vi på väg mot något annat, men ni tar risken att återföra Sverige till 70-talets anda och 80-talets skattepolitik. Det vore en katastrof för Sverige.

Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Nu talar Ulf Kristersson om sådant som inte är våra förslag i stället för att berätta om hur han ska finansiera de förslag han själv har lagt fram. Att finansiera de 3 miljarderna klarar han inte av. Han lyckas finansiera 1 miljard. Han har ingen aning om hur han ska finansiera de ytterligare 10 miljarder i sänkta skatter som ni föreslår nu eller de 25 miljarder som ni skriver om i er budgetmotion fram till 2018 och som ni själva säger krävs för att klara målet för den ekonomiska politiken.

Vad Sverige nu behöver är att vi byter riktning, bort från ofinansierade skattesänkningar till investeringar i jobb, klimat och skola. Det är detta som är viktigast för Sverige nu.

Vi måste också förbättra matchningen på arbetsmarknaden, även om Kristersson tycks tro att det är en myt eller någon sorts 70-talspolitik. Det förklarar i och för sig varför det är som det är i dag efter åtta år med borgerlig regering. Vi måste klara klimatinvesteringarna så att vi kan både ställa om samhället och se till att få arbetstillfällen på köpet. Vi måste klara att förbättra den svenska skolan och verkligen investera i barnen när de är små men också ge återkommande möjligheter att få utbildning för den som behöver det, så att man ständigt ska kunna vara med i den tuffa konkurrens som vi har globalt. Det är förstås en sådan politik som människor nu väntar

sig att den nya regeringen ska leverera, och jag är väldigt glad över att vi kan börja med det i dag.

Anf. 15 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Vad Sverige behöver i dag är inte kortare arbetsliv och färre som jobbar. Vi behöver skapa möjligheter för människor till ett längre arbetsliv där det är fler som jobbar. Det handlar om att tidigarelägga arbetsmarknadsinträdet och att senarelägga utträdet. På detta pekar expertrapport efter expertrapport, nu senast från regeringens eget finanspolitiska råd.

Men nu hotar förslag som gör det dyrare att anställa såväl yngre som äldre. Hur detta gynnar ett förlängt arbetsliv är det ingen som hittills har kunnat förklara. Jag säger ”hittills”, för kanske Fredrik Olovsson kan förklara.

När du ändå gör ett försök, förklara då gärna också varför den skattehöjning på äldre som jobbar aldrig nämndes av Socialdemokraterna före valet utan i stället dök upp som ett udda djur i regeringens lattjo-lajbanlåda efter valet.

Signalen är tydlig: De äldre som vill bidra med sina reformer på arbetsmarknaden gör sig icke besvär. Här hotar regeringen inte bara arbete utan också stora sociala värden. Möjligheten att jobba lite längre på ålderns höst går hand i hand med gemenskap. Fråga dem som jobbar och kanske byter bransch på äldre dar eller dem som anlitar äldre i tjänsteföretag, så ska du få höra! Det handlar om den äldre som bryter sin ensamhet och får göra en insats hos en barnfamilj samtidigt som lönen omsätts i en liten guldkant på tillvaron.

Nu debatterar vi inriktningen på den ekonomiska politiken. Vi vet att vi behöver ett längre arbetsliv. Vi vet att detta är något som är efterfrågat och som är uppskattat bland de äldre som arbetar. Därför är jag intresserad av att veta varför Socialdemokraterna och Fredrik Olovsson står fast vid förslaget att återinföra särskild löneskatt på äldre som arbetar.

Anf. 16 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! När denna politik så småningom röstas igenom kommer det fortsatt att vara mycket starka drivkrafter för äldre människor att arbeta, dels för att de vill det, dels för att det är förmånligt, inte minst för att vi har ett pensionssystem som tydligt gynnar att man fortsätter att arbeta.

Problemet för många är att man inte orkar arbeta. Man sliter ut sig på sin arbetsplats. Vi har inte en miljö på våra arbetsplatser som gör att man ens kan jobba hela vägen till sin pensionering, än mindre fortsätta efter 65, 66 eller 67. Detta är ett jättestort problem som ni inte har gjort någonting åt under de åtta år som ni satt i regeringsställning. Tvärtom såg ni till att dra ned på sådant som skulle göra att människor skulle kunna orka ytterligare ett år.

Följaktligen säger ni också nej till de satsningar som vi vill göra på en bättre arbetsmiljö och på att göra det lite enklare att jobba på många av de tuffa arbetsplatserna, inte minst i vår gemensamma sektor, till exempel inom äldreomsorgen. Det är sådant som ni säger nej till.

Forssmed pratar mycket om de äldre. När vi nu lägger till resurser som är väldigt viktiga för äldre, till exempel i sjukvården, äldreomsorgen och

pensionärernas bostadstillägg, har Forssmed tagit fram den stora rödpen-
nan och strukit alltihop. Man undrar lite grann hur Forssmed får ihop sin
argumentation. Det får han gärna berätta om i sitt nästa inlägg.

Anf. 17 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Nej, Fredrik Olovsson kunde inte heller förklara hur vi
bättre stimulerar ett längre arbetsliv genom att höja kostnaderna för att an-
ställa äldre och yngre människor. Men han nämnde äldreomsorgen. Det är
bra. Det är viktigt. Där ska vi göra satsningar. Då är det värt att notera att
för de personer som har äldreomsorg planerar Socialdemokraterna att höja
avgiften med 220 kronor från och med nästa år. Det är värt att komma ihåg
i det här sammanhanget när vi pratar om de äldres ekonomi.

Men vi pratar också om strukturreformer och vikten av att vi kan för-
länga arbetslivet. Då måste väl ändå Fredrik Olovsson inse att det är helt
fel väg att gå att höja kostnaderna för att anställa äldre eller höja kostna-
derna för äldre att driva egna företag när vi behöver klara jobben och klara
goda pensionsnivåer i framtiden.

Jag misstänker att det är regeringens arbetslöshetsmål som spökar i
bakgrunden. Om man trycker ut äldre människor från arbetsmarknaden går
de nämligen inte ut i arbetslöshet, utan de går in i pension. Om andra tar
jobben som de lämnar innebär det att arbetslösheten sjunker trots att inte
ett enda nytt jobb har skapats. Det visar hur dåligt utformat det här målet
är. Med den här typen av metoder kan man minska arbetslösheten utan att
skapa ett enda nytt jobb.

Priset för den politiken är mindre resurser till välfärden. Det blir sämre
pensioner i framtiden om vi inte klarar jobben.

Vi behöver en politik som faktiskt svarar upp mot de utmaningar vi
har.

Jag tycker inte att detta duger. Jag tycker inte att Fredrik Olovsson
lyckades förklara, trots att han hade chansen. Men nu har han ytterligare
tid på sig att förklara. Hur får vi ett längre arbetsliv? Hur får vi bättre möj-
ligheter för yngre och äldre att jobba om vi höjer skatten på deras arbete?

Anf. 18 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna är väldigt inriktade på att prata om att
drivkrafter inte existerar om man inte sänker skatten. Man måste alltid
sänka skatten. Annars vill människor ingenting.

Vi tror inte på den synen på människor över huvud taget, till att börja
med. När jag säger det vet vi också att det just för äldre förstås finns oer-
hört starka incitament att vara kvar på arbetsmarknaden, inte minst efter-
som vi har ett pensionssystem som extremt mycket gynnar just det. Om
det handlar om drivkrafter finns det verkligen drivkrafter att stanna kvar
på arbetsmarknaden om man är äldre, precis som det finns drivkrafter att
komma in på arbetsmarknaden. Varje timme som du arbetar är väldigt be-
tydelsefull också för din framtida pension.

Däremot vill Kristdemokraterna uppenbarligen inte prata så mycket
om just de ekonomiska villkoren för pensionärer. Jag kan förstå det. Fors-
smeds present eller julklapp till landets pensionärer var nämligen att rösta
emot den förstärkning som vi föreslog i höstas. På samma sätt är det nu.
Den stora rödpenan kommer fram när det handlar om pensionärernas eko-
nomi, när vi förstärker bostadstillägget, när vi förbättrar äldreomsorgen

och när vi investerar i sjukvården. Alla de pengarna tar Forssmed bort med sin rödpenna när han ska votera här i eftermiddag.

Det är också ett viktigt besked till landets pensionärer: Kristdemokraterna pratar gärna om er, men de röstar inte med er.
(Applåder)

Anf. 19 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Folk uppfattar vallöften som vallöften; det är ett problem för oss. Det är sagt av en tidigare riksdagsledamot för Socialdemokraterna vid ett annat tillfälle när man svek vallöften.

Det är klart att det är ett problem för ett parti att säga en sak före valdagen och något annat efter valdagen. Det är i synnerhet ett problem ifall man sedan tillsätter statsministerposten och finansministerposten och har varit ganska tydlig på ett par punkter. Jag kan ta några exempel.

Före valdagen var Magdalena Andersson, som nu är finansminister, mycket tydlig: Bensinskatten ska inte höjas. Nu höjs den. Före valdagen var nuvarande statsministern, Stefan Löfven, mycket tydlig: ROT-avdraget ska inte röras. Nu försämras det kraftigt. Ett återkommande tema i valrörelsen var också att vanliga löntagare inte ska få höjd skatt. Nu höjs skatten för 1 miljon vanliga löntagare.

Fredrik Olovsson är ordförande i finansutskottet. Det som bekymrar mig är att det skadar förtroendet för svensk ekonomisk politik när det sägs en sak före valdagen och görs något helt annat efter valdagen. Att det skadar förtroendet för socialdemokratin är för mig ett mindre bekymmer än att det faktiskt riskerar att skada förtroendet för hela den ekonomiska politiken.

Min fråga till Fredrik Olovsson är: Vad tror du att det gör med förtroendet för den ekonomiska politiken när vallöften, tydliga som de här, bryts på löpande band?

Anf. 20 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt för den ekonomiska politiken att vi nu kan gå från en situation med stora underskott till en mer balanserad situation för att sedan, under nästa mandatperiod, kanske komma till överskott. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi nu kan finansiera våra förslag och inte tar en springnota när vi lägger fram populära idéer som vi gärna pratar om. Vi betalar faktiskt för dem. Det är viktigt att vi inte finansierar vår välfärd med beräkningstekniska korrigeringar utan på riktigt vågar göra hårda prioriteringar.

Sedan vill jag gärna säga till Folkpartiet att jag uppskattar att det finns flera områden där vi delar er syn, när vi jämför vår politik. Vi har sammanfallande förslag när det handlar om föräldraförsäkringen. Det handlar också om hur vi ser på vårdnadsbidrag och bostadstillägget för pensionärer, som du själv nämnde i ditt anförande. Jag tror att det är väldigt viktigt att också se de delar som vi är överens om. Jag tycker också att det är väldigt bra att ni skriver om och pratar om höjda lärarlöner som en väldigt viktig del i er politik.

Men då är vi tillbaka i att ni faktiskt inte presenterar finansiering. Det är en kritik som jag tycker att ni ska ta på mycket stort allvar. Ni skriver om mycket gott som ni vill göra i den ekonomiska politiken, men det kostar uppemot 10 miljarder kronor, som ni inte presenterar finansiering för.

Också ni har väl fram till hösten på er att göra det, men då är det viktigt just för trovärdigheten i den ekonomiska politiken att man faktiskt kan leverera de beskedet och göra de svåra prioriteringarna. Det lovar jag att vi socialdemokrater gör. Jag hoppas att också Folkpartiet kan ge det löftet.

Anf. 21 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Den som händelsevis lyssnar på debatten och uppfattade ett svar på frågan kan mejla Olovsson och mig och berätta vad svaret var.

Frågeställningen handlade om tydliga brutna vallöften och vad det gör för trovärdigheten i den ekonomiska politiken. Då svarar Olovsson: Jo, men man måste prioritera när man sitter vid makten. Ja, men det var inte riktigt så det lät i valrörelsen. Då fanns det ingenting man inte kunde lova mer till från socialdemokraternas sida.

Jag får ta på mig att vi inte fick förtroendet att fortsätta regera Sverige. Det är verkligheten. Men det som bekymrar mig är att vi befinner oss i ett läge där Fredrik Olovssons parti är med och styr Sverige och väldigt lättvindigt talar om tydliga vallöften. Man sa: Vi ska inte höja bensinskatten. Men det sker efter valdagen. Då säger man: Ja, men det är en prioritering. Man sa: Vi ska inte röra RUT eller ROT. Men det sker efter valdagen. Man sa: Vi ska inte höja skatten för vanliga löntagare. Men det sker efter valdagen. Det är rätt problematiskt för förtroendet för politiken och i synnerhet den ekonomiska politiken, Fredrik Olovsson.

Jag har inget problem med att försvara varje kommatecken i det budgetförslag som Folkpartiet lägger på bordet i dag. Vi gör satsningar på försvaret. Vi gör satsningar på jämställdhet. Vi skissar de reformer vi behöver för skolan och för arbetsmarknaden. De är finansierade.

Fredrik Olovsson får gärna peka på vad som inte täcks av de höjda miljöskatterna och av att vi säger ja till några av regeringens höjda skatter vad gäller till exempel investeringssparkonto. Vi ställer krav på ökad effektivisering i statlig verksamhet. Plus och minus går ihop. Vi gör detta därför att vi inte vill hamna i den situation som socialdemokratin har hamnat i.

Förr i tiden var faktiskt Socialdemokraterna ett parti som i huvudsak höll vallöften. Jag upprepar min fråga, Fredrik Olovsson: Vad gör det för synen på den ekonomiska politiken och regeringens trovärdighet att man säger en sak före valdagen och gör tvärt emot efter valdagen?

Anf. 22 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är symptomatiskt att Erik Ullenhag lyfter fram bensinskatten och pratar om ett löftesbrott när just Folkpartiet i regeringsställning har höjt bensinskatten utan att man hade pratat om det i en valrörelse.

Just det glashuset väljer Ullenhag att ställa sig i och kasta sten i. Det är ändå ganska märkligt.

Sedan tror jag att det oerhört viktigt för trovärdigheten i ekonomisk politik och hos politiska partier att man kan leverera de resultat som människor efterlängtar och vill ha, att vi kan minska arbetslösheten, att vi kan förbättra skolresultaten, att vi har ett samhälle som fungerar där tågen går och man faktiskt kan få en bostad när man borde flytta hemifrån.

Detta tror jag är oerhört väsentligt, och nu lägger vi på riksdagens bord en politik som bryter med de ofinansierade skattesänkningar och som investerar i jobb, tillväxt och framtidstro i Sverige.

Anf. 23 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Det blåser kalla vindar över Europa. En romsk familj som ligger och sover i en bil på en parkeringsplats i en liten svensk stad vaknar av att en sten far igenom rutan medan glassplitter yr.

En ung man från Marocko arbetar i 13 timmar med att packa bröd i partihallarna och får 250 kronor svart i handen för sitt slit och en uppmaning att gå någon annanstans om lönen inte duger.

En ettårig flicka från Syrien är kanske det yngsta barn som kommit ensam till Sverige. Hon skickades i väg av föräldrar som varit på flykt i flera år och som helt enkelt inte såg någon annan utväg.

Det här är bara några av de berättelser vi kan läsa om dagligen i medierna. Det är grymma skildringar av ett allt kallare Europa. Världen över är människor på flykt och på vandring. Många är det som försöker undkomma krig, men många är också på flykt från fattigdom och förnedring. De söker ett bättre liv.

Debatten, däremot, svämmar över av förslag om att stänga gränser och göra tillvaron än mer osäker för dem som har lämnat allt. Men vi måste minnas att den viktigaste förklaringen till att människor söker sig till Europa och till Sverige handlar just om fattigdom och förtryck.

Det kan vi hjälpa till att göra någonting åt. Sverige är ett av världens rikaste länder, och därför är det också självklart att vi är bland dem som kan göra mest för att stödja fattigare länders utveckling. Vi måste göra vad vi kan för att göra det möjligt för fler att leva ett värdigt liv i fred och trygghet. Det är lösningen, inte stängda gränser och mer kyla.

Det är detta debatten borde handla om: hur vi vill och kan bidra till en bättre värld. Det handlar om utveckling inom planetens ramar och om social rättvisa och ekologisk hållbarhet för alla människor. Det handlar om hur politiken kan göra att alla krafter styr åt rätt håll. Om detta är det väldigt tyst i dessa tider. Vi lever i ett väldigt rikt land, men debatten är fattig.

Den ekonomiska politiken är ett av de bästa verktygen vi politiker har för att förändra samhället. Det är ju därför statsbudgeten är så viktig, och därmed också den debatt som vi för i kammaren i dag. Regeringens ekonomiska politik verkar för ett varmare och mer inkluderande samhälle.

Det svenska utvecklingsbiståndet satsar nu mer på konfliktförebyggande, institutionsbyggande och kapacitetsbyggande, vilket den förra regeringen drog ned på. Det är så man hjälper till att bygga fungerande, fredliga demokratier och minska den fattigdom som tvingar människor på flykt.

Men också klimatförändringens effekter kan tvinga människor att lämna sina hem. Länder som Filippinerna, Bangladesh och Maldiverna behöver skydd mot extrema väder och höjda havsnivåer. Och många fler länder behöver hjälp att minska sina egna klimatutsläpp. Vi har lovat FN att hjälpa till genom att ge 2 miljarder kronor till FN:s så kallade gröna fond för klimatomställning.

Det är pengar som inte ska tas från det ordinarie biståndet, utan det ska vara så kallade additionella medel. De borgerliga bröt det löftet förra året och tog pengarna från biståndet. Nu lägger regeringen tillbaka de pengar som vi har lovat världens fattiga länder.

Nyligen har regeringen också aviserat ett förslag som ska förmå fler av landets kommuner att ta sin del av ansvaret för de flyktingar som kommer till Sverige. Det finns dessutom ett förslag till stödprogram för romer i Rumänien i samarbete med den rumänska regeringen.

Herr talman! Regeringen vill se ett Sverige som håller ihop, där matchningen är bättre på arbetsmarknaden och där inga barn faller ifrån i skolan. Därför måste kunskapsresultaten höjas, jämlikheten ökas och statusen i läraryrket höjas betydligt.

I vårbudgeten ligger de här prioriteringarna fast, och flera förslag från regeringens tidigare budgetproposition presenteras nu på nytt. Det handlar om pengar till speciallärare och specialpedagoger, upprustning av skollokaler och stärkt elevhälsa. Allt fler unga mår dåligt, inte minst unga med funktionsnedsättning, unga tjejer och hbtq-personer. Ska man vända utvecklingen i skolan måste man också satsa på att ge de unga den hjälp de behöver, och därför satsar regeringen på elevhälsan.

En nationell strategi för musik- och kulturskolan ska tas fram, och i höstbudgeten ska regeringen återkomma med förslag om sänkta taxor.

Regeringens mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att nå dit är ekonomisk jämställdhet avgörande. Under de åtta åren av borgerligt styre ökade inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män i Sverige.

Nu tas viktiga steg för att minska klyftorna, och vi i Miljöpartiet är stolta över att flera av våra förslag nu blir verklighet. Det blir en tredje öronmärkt månad i föräldraförsäkringen, eftersom ett jämställt uttag av föräldradagar är en nyckel till kvinnors ekonomiska självständighet. Det ska bli lättare att få barnomsorg på obekväma arbetstider. Bemanningen i äldreomsorgen ska öka.

Det är bara något av allt det i budgeten som minskar de ekonomiska klyftorna mellan kvinnor och män. Det sker inte av en slump utan är resultatet av en medveten ekonomisk politik och en feministisk grundsyn.

Herr talman! Efter åtta år med en borgerlig regering riskerar vi att missa 14 av de 16 miljömål som riksdagen har slagit fast. Miljöpartiet och regeringen använder nu den ekonomiska politiken för att vända den utvecklingen.

Sveriges kommuner får ökade möjligheter att vara med i miljöarbetet genom ett särskilt anslag för lokala klimatinvesteringar. Det ger pengar till exempel till bättre kollektivtrafik eller utbyggd fjärrvärme. Nu ökar vi också anslagen för att skydda värdefull natur, gynna förnybara bränslen och stärka miljömyndigheterna.

Vi i Miljöpartiet lovade inför valet att investera för framtiden, för vi vet att jobben växer fram när vi bygger det hållbara samhället. Tågunderhållet har varit kraftigt eftersatt i alltför många år, och bostadsbristen är ett stort problem, inte bara i storstäderna och på studentorterna utan i hälften av landets kommuner.

Nu investerar regeringen drygt 6 miljarder kronor i bostadsbyggande. Hälften går till mindre hyresrätter och studentbostäder. De ska ha rimliga hyror och tydliga krav på energieffektivitet. I höstbudgeten kommer också bland annat stöd till energieffektivisering i miljonprogramsområdena och ett stöd till att bygga äldreboende.

Svensk järnväg har i dag stora brister. Trafikverket har räknat ut att tåg förseningarna kostar samhället omkring 5 miljarder kronor per år. Investeringar i tågtrafiken skapar jobb, bidrar till bättre möjligheter för företagen och är dessutom nödvändiga för att klara klimatutmaningen.

Vi vill att resenärer och företag ska kunna lita på järnvägen. Därför satsar regeringen pengar redan i år och sedan resten under hela mandatperioden. Detta innebär att man snabbare kan byta ut allt det där som krånglar, som kontaktledning, växlar, ställverk och räls.

Herr talman! Regeringens budget som vi ska besluta om i dag innehåller investeringar för hållbarhet och framtidstro. Precis som Miljöpartiet lojade inför valet har den tonvikt på jobben, skolan och klimatet. Det kostar pengar, men det ger också pengar tillbaka när jobben växer, fler unga får utbildning och bostad, tågen går i tid och kvinnors ekonomiska oberoende ökar. Det skapar ett varmare samhälle där vi självklart hjälper människor från jordens fattiga och krigshärjade länder.

Sedan den förra debatten om den ekonomiska politiken här i kammaren har nu också den borgerliga oppositionen lämnat sina budgetförslag. Med tanke på hur högljutt de har kritiserat regeringens förslag hade man kunnat vänta sig lite spännande läsning med många djärva förslag för att lösa framtidens utmaningar. Men sådant ser man ganska lite av i de borgerliga partiernas budgetar.

Det finns ändå områden där vi kan samarbeta, vilket har sagts tidigare. Till exempel med Folkpartiet om föräldraförsäkringen, med Centern om etableringspolitik och flera miljöfrågor och med Kristdemokraterna om bättre äldreomsorg. Men tillsammans fortsätter de borgerliga att försvara en politik som väljarna röstade ned i höstas.

De för fram skattesänkningar som den enda lösningen på snart sagt varje problem i samhället. De förslår skattesänkningar på sammanlagt 10 miljarder kronor.

Att investera för framtiden är de inte lika intresserade av. På den sidan är det mycket tunt. De säger nej till regeringens förslag och har i stället nedskärningar på 16 av budgetens 24 utgiftsområden.

Som vi har märkt tidigare i dag är tonläget emellertid ganska högt. Jag kommer att tänka på ett gammalt slitet ordspråk: Tomma tunnor skramlar mest. Jag tänker kanske ännu mer på någonting som Anthony Eden, en brittisk konservativ politiker, ska ha sagt en gång. Han fick kritik för mycket, men i en sak kan han ha haft rätt. Han sade nämligen: Allianser tål inte stagnation. Antingen skjuter de rotskott, eller så vissnar de.

Det är något av detta som vi bevittnar nu. Frågan är bara vad det är som ska hända när den borgerliga alliansen så helt har stagnerat. Rotskott kan bli lite vad som helst. Vi har sett en del otäckheter som har börjat gro, till exempel förslag om en allt kallare migrationspolitik. Men kanske är det i stället början till något nytt och friskt som växer upp från de borgerliga partiernas rötter. Ska vi rent av kunna hitta gemensamma förslag som leder Sverige framåt för mer framtidstro i en ekologiskt hållbar och socialt rättvis värld? Jag hoppas det.

Med denna förhoppning vill jag yrka bifall till utskottets förslag i utskottets betänkanden FiU20 och FiU21.

(Applåder)

Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! För några veckor sedan fick ett Youtubeklipp ganska stor spridning. Det var Elon Musk, som är grundare av och leder företaget Tesla, som presenterade Teslas nya produkt. Det är ett batteri som heter power wall. Det är ett klipp på ungefär 20 minuter som jag rekommenderar. Han beskriver vad han tror att utvecklingen inom batterier kommer att kunna innebära, inte minst för utvecklingsländer. Det är länder som har hoppat över steget att dra koppartrådar för att fixa telefoni och har gått direkt till mobil telefoni. Enligt den gamla logiken hade man behov av att dra elledningar kors och tvärs. Nu kan man gå direkt och investera i batterier för småskalig energiproduktion – solpaneler eller mindre vindkraftverk. Det är mycket inspirerande.

Detta är en utveckling som vi även ser i Sverige, alltså en decentraliserad och småskalig energi- och elproduktion som växer fram. Det skapar ett mer robust system när man inte är beroende av några enskilda stora enheter. Det är dessutom någonting som bidrar till lägre energipriser.

Med kirurgisk precision lyckades Miljöpartiet ungefär samtidigt som detta spreds i sociala medier vara med och presentera förslag om att för första gången i svensk historia införa en skatt på den småskaliga elproduktionen. Man föreslog i praktiken helt enkelt en skatt på villaägares solpaneler, som tidigare har varit, och fortfarande är, skattefria.

Centerpartiet sa att vi aldrig kan gå med på det. Propositionen drogs också tillbaka av regeringen, ett lappkast som jag hoppas håller sig över tid och att detta förslag inte kommer tillbaka under skydd av till exempel budgetlagen.

Jag skulle vilja ha besked av Janine Alm Ericson. Är det så att vi aldrig någonsin igen kommer att få se dessa förslag om att införa en skatt på småskalig elproduktion?

Anf. 25 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag har inte sett Youtubeklippet med Teslas batterier, men jag har förstått att de är en helt revolutionerande del av den utveckling som vi nu ser.

Jag välkomnar, precis som Emil Källström, decentraliseringen och robustare system som inte innebär så mycket centralisering och inte innebär så mycket sårbarhet. Jag tror också att teknikutvecklingen är mycket bra.

Förslaget om skatt på till exempel den småskaliga solenergin är under utredning. Vi har fått många bra remissvar på det. Naturligtvis anser vi i Miljöpartiet att det är oerhört olyckligt om vi måste införa detta. Samtidigt innebär det förslag som vi lade fram och som sedan drogs tillbaka att vi kan öka den förnybara elproduktionen i certifikatsystemen.

Det som nu är vår och regeringens målsättning är att vi ska kunna få ett system som tydligt visar framåt vad som kommer att vara villkoren. Detta är en bransch som har legat lite mitt emellan. Man har vetat att det finns ett skatteundantag som kanske kommer att tas bort.

Dessutom är det så i dag, som Emil Källström inte berättar, att man måste betala skatt på all förnybar el som man producerar – även småskalig – om man låter minsta lilla del gå ut på nätet. Det är någonting som man inte har talat högt om och som de flesta faktiskt inte heller känner till. Men jag hoppas att vi kommer att kunna få stabila förutsättningar och tydliga regelverk kring detta framöver.

Anf. 26 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det låter bra om Miljöpartiet kan fortsätta att vara så här tydligt och att man helt enkelt backar från förslaget. Men det låter lite märkligt. Det som Janine Alm Ericson nu säger vore olyckligt om det blev verklighet var alltså ett regeringsförslag, klappat och klart, som regeringen ville att riksdagen skulle rösta igenom. Det vore olyckligt. Jag tror inte att det var vad de miljöpartistiska väljarna förväntade sig, det vill säga att när man för första gången får en miljöpartistisk miljöminister är det också första gången som man inför en skatt på den småskaliga förnybara energi-produktionen.

Nu låter det som att Miljöpartiet har ändrat sig. Det är någonting som jag välkomnar. Jag hoppas att vi kommer att kunna arbeta tillsammans för att se till att dessa förslag inte väcks igen. Detta är något som vi kommer att hålla under lupp. Jag hoppas att vi slipper stå här och tala om det i höst – att det här förslaget på något sätt har återuppstått. Det låter inte så på Janine Alm Ericson. Men det är, som sagt, någonting som vi i allra högsta grad kommer att hålla under lupp. När vi nu ser ett rejält tekniksifte och ser hur batteritekniken har utvecklats så pass mycket att fler och fler hushåll faktiskt kan bli i praktiken självförsörjande för miljöns skull och för den egna ekonomins skull, vore det mycket olyckligt om vi i detta tekniksiftes linda lägger en våt filt över detta och gör det dyrare genom att införa en sådan skatt. Den bör absolut inte se verklighetens ljus.

Anf. 27 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det är, som sagt, mycket olyckligt när det är otydliga regler. Redan nu, efter att Centerpartiet har suttit i regeringen i åtta år, finns det alltså regler som säger att man ska betala skatt på allt som levereras ut. Det gäller även det som man producerar själv, om man levererar ut det minsta lilla.

Jag hoppas att vi kommer att kunna föra detta framåt på ett konstruktivt sätt. Jag hoppas att vi kommer att kunna vara överens om att vi vill öka ambitionerna på det förnybara området. Där tror jag att vi och Centerpartiet har en gemensam målsättning.

Men jag hoppas kunna återkomma med stabila framtidsregler för denna bransch, så att vi kan utveckla det förnybara.

Anf. 28 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Ibland är det kanske inte det som debatteras allra mest som är det som betyder mest för Sverige och Sveriges framtid – svenska jobb och svensk tillväxt.

En av de saker som just nu pågår är frihandelsförhandlingarna mellan EU och USA, som kommer att spela en avgörande roll för Sverige om de går i mål. Sverige är ett litet och handelsberoende land. Lyckas vi se till att vi får ett frihandelsavtal med USA, så att vi får ta del av världens största frihandelsområde, kommer det att betyda enormt mycket för jobben i Skövde, Stockholm och Arvika.

Socialdemokraterna är rätt tydliga med att de står bakom detta frihandelsavtal. Jag välkomnar att näringsminister Mikael Damberg skriver brev till kommissionen och står bakom de förhandlingar som sker. Jag har också talat med den svenska kommissionären Cecilia Malmström, som känner detta stöd från Socialdemokraterna.

Men vi har två partier i regeringen, och från Miljöpartiet kommer helt andra signaler. Man kan läsa att Carl Schlyter säger att man borde rösta nej till detta frihandelsavtal om det inte blir exakt som han anser att det ska vara. Man ser parlamentarikerna från Miljöpartiet i Europaparlamentet som driver samma sak.

Jag skulle därför vilja ställa följande fråga till Janine Alm Ericson: Vad är Miljöpartiets hållning? Delar Miljöpartiet min bild, att Sverige och den svenska regeringen ska göra vad de kan för att se till att frihandelsavtalet går i mål? Eller är det Carl Schlyters linje som gäller och som handlar om att man ska försöka stoppa det som betyder jättemycket för svenska jobb och för svensk framtida välfärd?

Anf. 29 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Nej, det är alldeles tydligt att Miljöpartiet står bakom frihandelsavtalet som nu förhandlas fram. Vi har alltid varit ett liberalt parti som ser behovet av handel och utveckling. Det är bra för företagen, för integrationen och för utvecklingen i alla länder. Där tror jag inte att vi behöver tvivla.

Däremot har Miljöpartiet varnat för problemen med ISDS, den konfliktlösningsmekanism som är inbyggd i de här avtalen. Det är väl det som har varit mest i fokus för vår del. Men där har regeringen en tydlig linje: att ISDS behöver utvecklas och förnyas. Det talar man också om i sin dialog med EU.

Miljöpartiet står alltså starkt bakom ett utökat frihandelsavtal, men vi ser också gärna att man moderniserar konfliktlösningsmekanismen.

Anf. 30 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag blev lite klokare men inte jättemycket klokare.

Näringsminister Mikael Damberg har skrivit till kommissionen och sagt att man står bakom frihandelsavtalet – inklusive konfliktlösningsmekanismen. Den är naturlig i internationella avtal. Även om man ingår avtal med ett land som USA, som har en stabil och bra rättsordning, kan det vara bättre för ett företag som säljer från Sverige till USA att inte bli beroende av en delstatsdomstol i Texas utan ha en tvistlösningsmekanism på plats. Det är tanken med de här tvistlösningsmekanismerna.

Då säger Janine Alm Ericson: Vi är för avtalet, men vi är lite mot den här tvistlösningsmekanismen. Det är en lite annan ton än vad Carl Schlyter har. Här skulle jag vilja ha ett tydliggörande från Janine Alm Ericson. Carl Schlyter, som trots allt är EU-nämndens ordförande och den som ska baxa igenom regeringens EU-politik i riksdagen, skriver i stället tillsammans med Vänsterpartiets partiledare att det här avtalet är djupt odemokratiskt. Det är alltså det avtal som Janine Alm Ericson nu säger att man står bakom. Innebär det att du, Janine Alm Ericson, inte delar Carl Schlyters analys att det här är djupt odemokratiskt? Delar du snarare Folkpartiets och Mikael Dambergs analys i frågan? Det vore bra att få det klarlagt.

Anf. 31 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Som jag har försökt förklara förut står Miljöpartiet bakom det frihandelsavtal som nu förhandlas fram. Däremot finns det en hel del problem med den konfliktlösningsmekanism som ligger som förslag i dag. Men jag håller med Erik Ullenhag, Folkpartiet och Socialdemokraterna

och alla som är för ökad frihandel om att vi måste ha bra och tydliga konfliktlösningsmekanismer på plats. Det gynnar tydlighet, och det gynnar företag och stater i deras mellanstatliga relationer. Jag hoppas att det tydliggjorde lite.

Jag tänkte också ta upp att det handlar om att modernisera. Tidigare debattinlägg i dag har handlat väldigt mycket om att regeringen skulle vara hemskt mycket mot att modernisera. När vi föreslog en lite mer moderniserad konfliktlösningsmekanism som tar hänsyn till de problem som har funnits tidigare hoppades vi att det skulle välkomnas och inte avfärdas.

Anf. 32 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag uppskattar en hel del av det som du säger i talarstolen i dag, Janine Alm Ericson. Engagemanget för fattiga och flyende behöver vi mer av i politiken. Jag uppskattar också att du tar upp den psykiska ohälsan bland barn och unga, satsningar på elevhälsan och annat. För in mer av det engagemanget i regeringen! Det tror jag är väldigt viktigt och angeläget.

Men jag har också noterat att Janine Alm Ericson har varit på partikongress. Det är ju mer intressant nu för tiden när Miljöpartiet sitter i regeringen och inför kommande budgetar och den politik som kommer att bedrivas framöver.

När man inte orkar fatta beslut om de åtgärder som faktiskt leder till mer byggande – borttagna särkrav för kommuner, förändrad planprocess, bullerregler och annat – blir det lätt subventioner. Det manifesterade sig på Miljöpartiets kongress. Det var subventioner, subventioner, subventioner till allt och alla. Det är dyrt och dåligt, och byggföretagen efterfrågar inte ens de här subventionerna.

Det var en ganska konstig rubrik om att valfriheten vann när Miljöpartiet stod fast vid sin politik att det bara är en tredjedel av föräldradagarna som familjerna själva ska få bestämma över. Bara en tredjedel betror man föräldrarna att klara av. Det var många miljöpartister som var besvikna, och det kommer man nog att förbli tills varenda millimeter av familjernas liv är reglerad, när tiden med barnen är kortare och flexibiliteten är utplånad – detta av ett parti som en gång i tiden värnade såväl valfrihet och mångfald som barnens tid med sina föräldrar.

Mitt eget anförande handlar ganska mycket om sjukvårdspolitik och att vi behöver en reform för att bättre se till att vi klarar vårdens förmågor i hela vårt land och att det inte ska vara beroende av i vilket landsting man bor.

Miljöpartiets kongress hade ett annat fokus. Därför är min fråga till Janine Alm Ericson i dag, utöver de två tidigare: Är det Miljöpartiets uppfattning att i budgetförhandlingar i höst driva att vi ska lägga statliga utredningsresurser på aktiv dödshjälp i den svenska sjukvården?

Anf. 33 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! När det gäller mer byggande hade vi ju betydligt fler förslag än bara subventioner i den proposition som jag antar att du hänvisar till, Jakob Forssmed, och som gick igenom på vår kongress. Där finns det förslag om byggregler och om bullerregler. Framför allt finns det mer om hur vi ska kunna bygga energieffektivt och på ställen och för delar av befolkningen som verkligen behöver det.

Jag tycker alltså att den här regeringen, med Miljöpartiet som den ena parten, tar väldigt stort ansvar för byggandet i framtiden. Hade Alliansens bostadspolitik varit så oerhört framgångsrik hade vi ju inte stått med det väldigt stora underskott som vi står med i dag.

När det gäller föräldraförsäkringen är Miljöpartiets linje att vi ska en tredelad sådan, precis Jakob Forssmed säger. Den individualiserade föräldraförsäkringen är någonting som man skulle kunna ha som målsättning på lång sikt. Vi vet ju att uttaget av föräldraförsäkringen är väldigt ojämnt. Så länge som det är så ojämnt kommer kvinnorna att vara ojämslida och ha sämre villkor på arbetsmarknaden och sämre ekonomisk utveckling. Därför är det väldigt viktigt.

Vi ser också att det system som vi har i dag med tredelad försäkring är väldigt bra. Det skulle öka pappornas uttag, men det skulle också ge andra möjlighet att vara med och ta ansvar och hjälpa till. Det finns familjer som inte är kärnfamiljer. Det finns far- och mormödrar och far- och morfäder som skulle kunna tänkas hjälpa till. Därför tycker vi att det är en bra och flexibel lösning som pekar ut riktningen mot större jämställdhet.

Regeringen har lagt en utredning om jämlik hälsa. Det är inriktningen för hur vi ska få bukt med de problem som Jakob Forssmed pekade på här. Där tror jag att vi kan återkomma om en bättre sjukvårdspolitik.

Anf. 34 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Alliansen vände en trend i bostadsbyggandet. Vi hade byggt ungefär hälften så mycket som våra grannländer under lång tid. Nu ser vi nivåer som vi inte har sett sedan 60-talet, och det är tack vare mycket omfattande reformer. Det är väldigt bra, och det måste vi bygga vidare på i stället för att gå tillbaka till en politik som inte har fungerat.

Varje gång det numera kommer förslag från Miljöpartiet eller Socialdemokraterna om föräldraförsäkringen handlar de om att kvotera, förkorta, reglera, minska flexibiliteten och göra det livspussel som familjerna kämpar med allt svårare att klara av. Allt mindre makt ska familjerna ha, allt mindre tilltro får de från politiken och allt mindre ansvar ska de själva kunna ta.

Det här är en utveckling som är helt fel. I stället för att gå in och detaljreglera deras liv borde man säga till barnfamiljerna: Vi uppskattar det ni gör. Vi tror på er. Vi vet att ni vill ta gemensamt ansvar. Vilket stöd vill ni ha för att klara detta?

En tredjedel lämnar Janine Alm Ericson över till familjerna att klara av. Det ju väldigt generöst – eller inte.

Min fråga om sjukvården kvarstår. Jag tog upp problemen att man på olika ställen i Sverige får olika behandling för cancer och att man i olika landsting får olika medicin som kan hjälpa en till ett bättre liv. Om man bor på gränsen mellan Uppsala och Stockholm beror det på var man bor om sjukvården räddar ett barn som föds i vecka 22 eller struntar i att göra det. Det är reformer som vi behöver ta tag i, och vi behöver ökad statlig styrning.

Men på er kongress ville ni öppna för aktiv dödshjälp. Vi ska utreda att lägga till en uppgift till den svenska sjukvården utöver att bota, lindra och trösta, nämligen att avsluta liv. Vi har haft en enighet i Sveriges riksdag om att vi inte ska ha aktiv dödshjälp. Ni bryter den enigheten, och jag vill

fråga: Är det så att ni kommer att driva att statliga utredningsresurser ska läggas på att utreda detta i sjukvården?

Anf. 35 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Kongressen beslutade att vi ska just utreda, inte införa. Innan utredningen är klar kan vi inte säga vad vi kommer att driva eller inte.

Debatten om dödshjälp är något som förtjänar mer än en minut i riksdagens budgetdebatt, tycker jag. Jag återkommer gärna till frågan och tror att vi har viktiga avgöranden att göra. Men för att svara direkt på Jakob Forssmeds fråga är svaret: Nej, vi kommer inte att driva frågan om aktiv dödshjälp efter det beslut som kongressen fattade.

Sedan vill jag bara återigen säga att jag ser samma problem, och jag tror att många fler med Jakob Forssmed och mig ser problemen med den ojämlika vården i landet. Därför har vi nu tillsatt en utredning som ska se över hur vi bättre kan få samma förutsättningar, för det ska naturligtvis inte vara så att man ska känna att man hellre vill vara i ett landsting än i ett annat om man får en sjukdom eller om man föder barn för tidigt.

Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Emil Källström, Centerpartiet, började den här debatten med att säga att han skulle börja med det svåraste av allt, och det var att yrka bifall till Centerpartiets reservation i betänkandena. Och jag kan faktiskt förstå att det måste vara rätt svårt att stå för Centerpartiets ekonomiska politik. Jag vill ändå ge en eloge till Emil Källström, som faktiskt pratade om sin egen ekonomiska politik, till skillnad från hans kollega moderaten Ulf Kristersson, som jag tror ägnade drygt tio minuter åt att diskutera ekonomisk politik men inte en enda minut åt att diskutera Moderaternas ekonomiska politik. Och den kanske är så pass innehållslös eller så pass underfinansierad att den inte ens är värd att nämnas av deras ekonomisk-politiska talesperson.

Herr talman! I dag tycker jag att det känns som en riktigt fin dag, en dag då äntligen en rad viktiga reformer kommer att komma på plats, en dag då den ekonomiska politiken börjar med att minska de ekonomiska skillnaderna, inte minst mellan kvinnor och män, en dag då välfärden kommer att få mer resurser och investeringarna i våra gemensamma behov ökar. Bara det att det är en dag då vi efter åtta och ett halvt år av borgerlig ekonomisk politik börjar rulla den åt sidan är faktiskt värt att fira.

I dag kan det faktiskt bli klart att alla de anställda som nu sliter, släpar och stressar i äldreomsorgen kan få tusentals fler arbetskamrater. Ja, det är inte enbart efterlängtat utan också absolut nödvändigt, därför att arbetsmiljön behöver förbättras liksom arbetsvillkoren och kvaliteten. Med fler anställda ges mer tid för omsorg om den äldre.

När jag praktiserar i äldreomsorgen är detta det som jag oftast hör de äldre säga: Jodå, vi är ganska nöjda. Men de anställda de stressar så. De har liksom inte riktigt tiden. Och när man frågar de anställda i äldreomsorgen, som till exempel jag själv har gjort men också Kommunal har gjort i en nyligen utgiven rapport, svarar hälften av de tillfrågade att de inte hinner med sitt arbete varje dag. Hälften av de tillfrågade anser sig inte hinna med det de faktiskt behöver utföra.

Men det är inte enbart nödvändigt med fler anställda för att klara situationen i dag utan också för att fler ska vilja arbeta i äldreomsorgen i framtiden, för det behövs ju verkligen. Förutom ökade statsbidrag till tusentals fler anställda i äldreomsorgen behöver även arbetsmiljön och arbetsvillkoren i övrigt förbättras.

25 procent av de anställda inom vård och omsorg är tim- eller visstidsanställda. I de privata verksamheterna ser det ännu värre ut, för där är hela 32 procent av dem visstidsanställda. Nästan hälften av de tillsvidareanställda har delade turer, och det är fler deltidsanställda än heltidsanställda. I de kommuner som har lägst andel heltidsanställda är endast 15 procent heltidstjänster.

De allra flesta inser och anser att äldreomsorgen är underbemannad och att den behöver förstärkas, inte minst för mormors skull. Och de allra flesta anser att arbetsvillkor och arbetsmiljö behöver förbättras eftersom de här jobben är så viktiga och centrala, men inte borgarna inte. De avvisar satsningen på fler anställda. Den är liksom inte viktigare än så.

I höst kommer underhållsstödet antligen att höjas med 300 kronor per månad. Det är verkligen efterlängtat. Det är tufft ekonomiskt att vara ensamförälder. På 20 år har stödet höjts med endast 100 kronor. En höjning med 300 kronor är inget som löser de ekonomiska problemen rakt av men ger bättre möjligheter till en värdigare vardag för hundratusentals ensamföräldrar och barn. Det ger möjligheter att köpa nya kläder när de gamla vuxits ur eller gått sönder. Det kanske ger möjligheter till ett tandläkarbesök, någon utflykt eller ett biobesök. Det är vi glada att vi har fått igenom i förhandlingarna med regeringen. I de borgerliga budgetalternativen avvisas dock höjningen, i sig ingen nyhet då andelen ensamstående föräldrar som lever i relativ fattigdom har ökat kraftigt under den borgerliga regeringen. De lade inte en krona till höjt underhållsstöd under åtta och ett halvt år, så jag hade väl inte förväntat mig det nu heller. Det är liksom inte viktigare än så i högerens värld.

Sjuk- och aktivitetsersättningen föreslås höjas liksom bostadstillägget för pensionärer. Det är träffsäkra reformer som når människor som tvingas leva i ekonomisk utsatthet. Det kan vara på grund av att man har en väldigt långvarig sjukdom och ohälsa eller för att man är pensionär och har haft låg inkomst. Och när man väl, efter många års slit och släp, går i pension får man inte ens en värdig pension. En majoritet av dessa är kvinnor. Men även här avvisar borgerligheten höjningarna.

A-kassan föreslås höjas, fas 3 börjar successivt avvecklas och den så kallade stupstocken kommer antligen att läggas till handlingarna. Äntligen ska det bli slut på de kränkningar som sjuka människor har blivit utsatta för. Det är inte rimligt att det är politiker som ska få bestämma hur länge du får vara sjuk eller om du är sjuk eller inte.

Om vi därtill lägger glasögonbidrag, gratis medicin för barn, sänkt avgift för kulturskolan nästa år och sänkt skatt för pensionärer blir profilen tydlig: De som är ekonomiskt mest utsatta gynnas, vilka framför allt är kvinnor, och välfärdens omfattning byggs ut och förstärks.

Mer pengar till äldreomsorgen, höjd sjuk- och aktivitetsersättning, höjt underhållsstöd men också pengar till förlossningsvård och kvinnojourer påverkar framför allt kvinnors liv, förutsättningar och ekonomi. Efter åtta

och ett halvt år med borgerlig ekonomisk politik får äntligen kvinnors livsvillkor stå i centrum. Varje sådan reform där kvinnor prioriteras väljer borgerligheten att avvisa.

I de borgerligas budgetalternativ finns, förutom det jag nyss har tagit upp och deras eviga skattesänkningar, en del som är särskilt värt att uppmärksamma. Folkpartiet och Centerpartiet har inte här i talarstolen till exempel talat om att de vill att LAS ska avskaffas. Folkpartiet vill tillsätta en kommission som ska se till att de lägsta lönerna på arbetsmarknaden inte höjs eller, som de säger, pressas upp.

En undersköterska har i dag en ingångslön på lite drygt 18 000 kronor. Folkpartiet anser tydligen att det är för mycket. Sjuksköterskor protesterar landet runt för att få en ingångslön på 24 000 kronor. Men det verkar också vara något som de kan drömma om att få Folkpartiets stöd för, för deras ingångslöner är tydligen alldeles för höga.

En fråga till Folkpartiet: Är det Björklunds tidigare bud på 20 procent lägre ingångslön för alla offentliganställda som gäller, det vill säga ca 14 500 för en undersköterska och drygt 18 000 för en sjuksköterska? Är det detta som är målsättningen?

Både Folkpartiet och Moderaterna anser att den sänkta arbetsgivaravgiften för unga kan slopas, verkar det ändå som, för de har ingen finansiering i sina motioner för det alternativet. Och det är nog bra, för äntligen kanske de kan erkänna att det är en ineffektiv reform som inte haft effekt. Till slut tror jag faktiskt att det bara är Centerpartiet som kommer att stå kvar vid den sänkta arbetsgivaravgiften för unga.

Moderaterna har ett stort hål i sin budget, en luftbesparing på ca 1 ½ miljard för något som de kallar för en beräkningsteknisk korrigering i budgetmotionen.

Ja, det säger det mesta. Med reformer för 3 miljarder som de inte ens kan finansiera kan man verkligen undra vad som ska komma i höst. Blir det besparingar på 25 miljarder och skattesänkningar trots att de inte ens klarar de 3 miljarder de har nu? Man kan lugnt säga att den krona-för-krona-princip som de talar sig varma för inte verkar gälla deras egen politik.

Det överskottsmål de säger sig värna har de nog själva insett att de aldrig kommer att uppnå. De gjorde det inte de sista fem åren de satt i regering, och de gör det inte nu heller.

Centern lägger in förväntade besparingar. Det är besparingar de tydligen inte kunde göra i regeringsställning. De ska spara ca 1 miljard på asylboenden. Det kunde de tydligen inte göra i regeringsställning. De ska spara 1 miljard på sikt genom annan lokalisering av myndigheter.

Det är ju bra om man kan göra det, men det behöver vara lite mer seriöst i en budgetmotion. Ni kan inte bara sätta upp fingret i luften och säga att det nog ger 2 miljarder, lägga in det och sedan sänka skatter. Ofinansierade skattesänkningar hör till er politik.

Jag blir dock lite glad när jag läser att Folkpartiet vill att det ska införas en lagstadgad skyldighet för kommuner att ha beredskap för mottagande av nyanlända. Det är något som Vänsterpartiet har drivit i många år och som det nu finns majoritet för i riksdagen.

Folkpartiet signalerar också att de vill höja bostadstillägget för pensionärer. Det är bra. Det är bara synd att de skjuter på denna höjning drygt ett år.

Det är även bra att det finns en majoritet för att Migrationsverket ska tillåtas ha egna boenden. Då kan Bert Karlsson inte längre sko sig hej vilt.

Kristdemokraternas satsningar på förstärkt kompetensutveckling i äldreomsorgen liksom på investeringsstöd är bra. Det behövs och är något som också vi tycker att det behöver satsas mer på. I detta läge har vi prioriterat fler anställda i äldreomsorgen.

Kristdemokraterna tycker också att man ska lägga ännu mer pengar på att sänka skatten för dem som lämnar in sin tvätt till tvättföretag. Jag tycker att det är slöseri med skattepengar att gynna dem som redan har det bäst ställt.

Borgarna vill inte ge mer pengar till Arbetsförmedlingen eller till fler komvuxplatser, högskoleplatser och universitetsplatser.

De avvisar satsningar på skydd av värdefull natur och på klimatinvesteringar.

De vill inte gynna kvinnor, och de ekonomiskt utsatta avvisar de med självklarhet.

De har en del finansieringssvårigheter som de löser med lite fluff-fluff samtidigt som de som redan har det gott ställt ska få det ännu bättre. Enkelt uttryckt är borgerligheten sig lik.

Herr talman! Den 25 september kommer att vara en alldeles särskild dag för mig och många andra. Den kommer att vara värd att fira, för efter många års kamp höjs då äntligen underhållsstödet.

Redan i kväll kommer jag att fira att vi efter åtta och ett halvt år med borgerlig ekonomisk politik äntligen börjar ana en annan framtid.

Det finns dock mycket kvar att förbättra och lösa även efter att denna budget har gått igenom. Vänsterpartiet menar att investeringsnivåerna måste upp rejält om arbetslösheten ska kunna pressas ned på det sätt som behövs, inte minst för att nå regeringens mål om Europas lägsta arbetslöshet. Dit är det en bra bit kvar.

Efter åtta år av borgerligt regeringsinnehav finns det investeringar som är nödvändiga att göra. Det behövs investeringar i järnväg, bostäder, utbyggnad av kollektivtrafik och landsbygd. Det behövs även omfattande klimatinvesteringar. Det ger jobb, löser gemensamma problem och behov och pressar ned arbetslösheten.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och till vårändringsbudgeten. Jag yrkar i och med det bifall till minskade inkomstskillnader mellan kvinnor och män och till mer resurser till välfärden.

Herr talman! Till sist vill jag tacka finansutskottets kansli. Ni är proffs, och jag önskar er en trevlig sommar.
(Applåder)

Anf. 37 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är alltid väl värt att lyssna på Ulla Andersson i talarstolen. Hon säger inte ett ord om hur vi ska få de nya jobben. Hon angriper oss för att vi vill skapa fler jobb som är enkla att utföra för dem som inte har den kompetens som alltid efterfrågas. Det förslaget är dåligt, säger hon. Men hon säger inte ett ord om vad vi ska göra i stället och vilka jobb vi

ska ha. Hon säger inte ett ord om att vi behöver en breddad arbetsmarknad där fler får plats och där alla människor kan jobba hundra procent av sin förmåga.

Vänsterpartiets politik syftar till att fler ska få del av välfärden, vilket är bra. Men med er politik har vi till slut bara nedskärningar kvar att fördela. Vi behöver en politik som leder till jobb, tillväxt och sysselsättning. Det gör inte Vänsterpartiets politik.

Jag lyssnade på Vänsterpartiets presskonferens om miljardsatsningar på äldreomsorgen. Det är bra med mer resurser till äldreomsorgen. Det behövs fler händer i vården. Men av den miljardsatsning för innevarande år som ni presenterade återstår 60 miljoner när man drar bort allt det som Ulla Andersson också vill göra med äldreboendegaranti, matsatsning och kompetensutveckling för äldreomsorgspersonal. De drar ni bara ett pennstreck över för att ersätta med annat. Det bör ni också redovisa.

Det som förvånar mig mest i budgeten när det gäller Vänsterpartiet är att ni stryker den etablerade fritidspengen. Den finns ju för att barn i ekonomisk utsatthet inte ska behöva känna ett ansvar för familjens ekonomi och välja bort sina fritidsaktiviteter utan kunna delta och få det skydd som det innebär att ingå i ett sammanhang med ledare och kamrater. Barnombudsmannen och Rädda Barnen varnar för det, men Vänsterpartiet har inget problem med att göra det.

Anf. 38 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed tycker tydligen inte att flera tusen fler jobb i äldreomsorgen de närmaste åren är riktiga jobb. Jag tycker att det är viktiga jobb som verkligen behövs. Jag är glad över denna satsning, och det tror jag att de flesta är.

Jag nämnde också att det behövs till exempel bostadsinvesteringar och höjt stöd till järnvägsunderhåll. Det blir även en ökad efterfrågan i ekonomin eftersom många ekonomiskt utsatta kommer att få det bättre. Det finns en rad förslag som ger möjlighet till kompetensutveckling och utbildning, som ni avvisar. Utbildning är centralt för hela samhällets utveckling.

Så till frågan om fritidspengen. Till skillnad från Kristdemokraterna anser Vänsterpartiet att det är viktigt att människor som lever i ekonomisk utsatthet får bättre ekonomiska förutsättningar. Det kan handla om rätt till heltid genom lagstiftning. Det kan också handla om att höja sjuk- och aktivitetsersättningen. Många av dem som har dålig ekonomi och barn fick ingen sådan höjning under er tid.

Höjt underhållsstöd är en träffsäker reform om vi vill nå barn som lever i ekonomisk utsatthet. Det gäller även höjd a-kassa. Många arbetslösa har dålig ekonomi, och under er tid sänkte ni a-kassan.

Bättre ekonomiska förutsättningar för föräldrar ger även deras barn bättre möjligheter att till exempel gå i fotbollsskola, gå och dansa eller spela musikinstrument. Vi föreslår till exempel att avgifterna till kulturskolan ska sänkas nästa år. Det är en viktig, träffsäker reform som kommer att ge alla barn bättre möjlighet att delta.

Vi tycker att det är en politik som är rätt bra.

Anf. 39 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Vi förstår att ni tycker att det är en rätt bra politik. Problemet är att den sammantaget inte är rätt bra utan rätt dålig.

Vi behöver fler företag som växer. Vi behöver fler anställningar. Vi behöver få fler jobb att växa till. Vi behöver bredda arbetsmarknaden. Vi behöver få fler som vill anställa.

Då duger det inte att hamra med en skatteklubba på alla dem som vill anställa äldre, på dem som vill anställa yngre och på dem som arbetar. Det fungerar inte om vi vill se fler jobb växa fram.

I Regeringskansliet har jag vid flera tillfällen varit med och drivit fram höjd barndel i bostadsbidraget. Det har varit värdefullt och viktigt. Det är till och med en mer träffsäker reform än höjt underhållsstöd om vi vill nå barn i ekonomisk utsatthet.

Jag tror att vi behöver fler sådana reformer för att nå dessa grupper. Men det är tydligt att Ulla Andersson och jag gör olika val.

Det finns ett system för att barn inte ska behöva känna sig klivna mellan om de ska stötta familjens ekonomi eller välja sin fritidsaktivitet. Många känner så. Barnombudsmannen vill ha kvar fritidspengen för att barn inte ska känna att aktiviteten konkurrerar med familjens övriga ekonomi.

Där väljer ni att hellre satsa på lägre avgifter för alla barn – barn till statsråd och direktörer, Ulla Andersson. Det är samma sak när det gäller gratis mediciner; det är förstås bra. Men du säger nej till dessa barns fritidsmöjligheter. Det är faktiskt det du gör.

Anf. 40 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed har under åtta år sagt ja till skattesänkningar för dem som redan har det bäst och ja till att sjuka och arbetslösa, och därmed deras barn, ska straffas ekonomiskt.

Jakob Forssmed har under åtta och ett halvt år valt bort höjt underhållsstöd. Nu, i den första budget som blir verklighet och som Vänsterpartiet är med och lägger fram, införs gratis medicin för alla barn, glasögonbidrag, höjt underhållsstöd, höjd sjuk- och aktivitetsersättning och höjd a-kassa.

Hur många barn är det inte som kommer att leva under mycket bättre förhållanden? Hur många föräldrar är det inte som kommer att kunna känna att hoppet återkommer? Om vi dessutom lägger till reformer som kommer att skapa nya möjligheter att ge fler människor arbete anar vi en bättre framtid där framme.

Men under åtta och ett halvt år har du, Jakob Forssmed, ständigt prioriterat skattesänkningar. Det får konsekvenser. Det måste väl vara bättre att alla barn får tillgång till en bättre fritid än att ständigt sänka skatterna?

Kristdemokraterna verkar bortse från att skatter finansierar den gemensamma välfärden. Den gemensamma välfärden är grundbulven i samhällets utveckling för att ge alla barn goda villkor och förutsättningar att växa upp och utvecklas i livet. Det är mycket viktigare än att sänka skatter för många som redan har det gott ställt.

Jag beklagar Jakob Forssmeds val där, men nu ska det äntligen bli en bättre framtid.

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! För nästan 1 000 år sedan ristade vikingarna in runor i sidorna på det marmorlejon som vaktar Pireus hamn. Kanske var det en dåtida grafittitag. Minst så länge har vi haft kontakt med det område som i dag är det moderna Grekland.

Utbytet av varor och människor har varierat över tiden. Men även om det finns många personliga och mänskliga relationer mellan Grekland och Sverige i dag är våra direkta ekonomiska förbindelser små, både när det gäller utrikeshandel och våra bankers direkta exponering.

Samtidigt är vi en del av Europa, dit tre fjärdedelar av vår varuexport går, och naturligtvis berörs även Sverige av den utveckling vi ser i Grekland. För andra kvartalet i rad krymper den grekiska ekonomin. Landet befinner sig tekniskt sett i en recession, och den 30 juni löper IMF-lånen ut.

Det är ett kritiskt läge. För varje dag som går utan en överenskommelse mellan Grekland och dess långgivare blir situationen alltmer bekymmersam. I grund och botten har alla parter ett tydligt intresse av och en vilja att komma överens, vilket är en bra utgångspunkt i en förhandling. Men tidsbristen blir alltmer uppenbar.

Regeringen har ett ansvar för att det finns en beredskap för händelser som kan komma att påverka Sverige och svensk ekonomi. Även om vi inte ska spekulera om utfallet av de förhandlingar som just nu pågår har vi självfallet en sådan beredskap.

Vad som händer i Europa och vilken ekonomisk utveckling vi ser där är centralt för Sveriges tillväxt. Mot den bakgrunden oroar inte bara utvecklingen i Grekland utan även den höga arbetslösheten, den höga ungdomsarbetslösheten, den höga offentliga skuldsättningen, den låga investeringsnivån och de konkurrenskraftsproblem som vi ser på den europeiska kontinenten. Detta är aktuella frågor som står högt upp på dagordningen när jag träffar mina grekiska och europeiska kollegor.

Men vi behöver också fundera på vilka framtidsutmaningar som kommer att möta oss på lite längre sikt. I den svenska debatten har vi talat en hel del om den demografiska utmaningen, men om vi vänder blicken ut mot Europa växer denna utmaning.

Andelen av EU:s befolkning som är 65 år eller äldre kommer att öka med 50 procent, andelen över 80 år kommer att fördubblas och den arbetsföra delen av befolkningen kommer att minska kraftigt. Detta är en av Europas största utmaningar på längre sikt.

Samtidigt har vi en stor arbetskraftsreserv i Europa. I morse vaknade en tredjedel av alla kvinnor i arbetsför ålder utan att ha ett jobb att gå till. I några länder var det till och med varannan kvinna. Vilket slöseri med resurser!

Att kvinnors potential inte tas till vara på arbetsmarknaden i Europa är ett problem för jämställdheten. Väldigt mycket makt går förlorad för kvinnor som saknar egen arbetsinkomst. Men det är också ett makroekonomiskt problem i Europa som växer för varje år som går.

Fler kvinnor än män tar examen från universiteten världen över. Att kvinnors produktivitet skulle vara minst lika hög som mäns framstår som ett minst sagt rimligt antagande. Men när så många kvinnor ändå inte deltar fullt ut på arbetsmarknaden får det ekonomiska konsekvenser. Vi tappar möjligheter för vår ekonomi.

Förlusterna mätt i bnp per capita på grund av skillnaderna mellan könen i Europa beräknas uppgå till drygt 10 procent. Tala om resursslöseri! Vi behöver tackla detta problem, för här finns en möjlighet till både högre sysselsättning och tillväxt i Europa.

Vi kan genomföra reformer så att kvinnor i större utsträckning kan arbeta. I Sverige kan det handla om att reservera ytterligare en månad i föräldraförsäkringen, för att göra uttaget av föräldraledigheten lite jämnare, eller om att förstärka resurserna till äldreomsorgen så att färre kvinnor känner sig tvungna att gå ned i arbetstid för att vårda sina egna anhöriga.

I samtal med våra europeiska kollegor kan vi stödja utbyggnad av barnomsorg, uppbyggnad av rimliga föräldraförsäkringar och en beskattning som uppmuntrar både kvinnor och män att arbeta över hela Europa.

Ett annat sätt att tackla demografiproblemen i Europa är att fler länder tar sitt ansvar för flyktingsituationen. I Sverige har vi under de senaste 15 åren minskat och senarelagt det demografiska trycket. De senaste befolkningsprognoserna tyder på att det finns tydliga förutsättningar att lätta på försörjningsbördan, om de människor som nu flyttar till Sverige får en chans att komma i arbete. Det är något för mina europeiska kollegor att fundera över.

Sammantaget finns det på både kort och lång sikt orosmoln för den europeiska ekonomiska utvecklingen, men vi ser i dagsläget också flera positiva tecken. Bnp-utvecklingen i de fyra största ekonomierna i eurozonen – Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien – gick tydligt åt rätt håll under det här kvartalet – för alla fyra. Det är första gången på mycket länge.

I euroområdet ökar bnp mer än vad analytikerna hade förväntat sig. Ekonomin har fått en tydlig skjuts framåt av den expansiva penningpolitik som förs av Europeiska centralbanken, det något förbättrade kreditutbudet och det låga oljepriset. Sammantaget ger detta en skjuts åt den europeiska ekonomin. Här finns en möjlighet att utvecklingen i Europa äntligen har vänt.

Herr talman! I det här läget, när konjunkturen ser lite bättre ut, är det viktigt att man upprätthåller fokus på de mer långsiktiga utmaningarna. Regeringens politik har ett tydligt fokus på att angripa de utmaningar vi ser på svensk arbetsmarknad och för svensk konkurrenskraft.

För det första behöver det skapas fler jobb i Sverige, och för det andra behöver de arbetslösa rustas så att de kan ta de jobb som finns i dag men också de jobb som växer fram i framtiden.

Sverige behöver en mer aktiv näringspolitik, som skapar jobb och säkrar tillväxt. Därför föreslår regeringen satsningar på Innovationsrådet, på regionalt anpassad exportoffensiv med exportrådgivning för små och medelstora företag, på lån, på rådgivning av riskkapital åt nystartade företag och på svensk besöksnäring. Det är hög tid att stärka resurser och samordning i näringspolitiken.

Det räcker inte med fler jobb. Fler måste också kunna ta de jobb som växer till. I dag misslyckas en femtedel av alla rekryteringar på grund av att företagen inte hittar rätt kompetens. Vakanstalen i ekonomin är högre än under högkonjunkturen vid förra regeringsskiftet. Med det sättet att räkna har matchningen aldrig fungerat sämre.

Vi har 400 000 arbetslösa men också fler lediga jobb än någonsin. Det beror på flera saker:

- Kompetensen har inte utvecklats på det sätt som behövs.
- Infrastrukturen erbjuder inte tillräckliga pendlingsmöjligheter.

- Bristen på bostäder gör det svårare att flytta dit jobben finns.
- Arbetsförmedlingen har inte tillåtit att fokusera på sitt huvuduppdrag.

Allt detta har tillsammans bidragit till sämre matchning på arbetsmarknaden. Och allt det tar vi oss nu an.

Utbildningsväsendet behöver förbättras, så att arbetsgivare kan hitta rätt kompetens. Det börjar i skolan, men det fortsätter via högskolor, folkhögskolor och universitet. Här behöver vi göra mycket mer. Visst kan vi ha konflikter om en del ord – lärlingsutbildning, traineeutbildning, utbildningskontrakt, yrkescollege. Men viljeinriktningen borde vi kunna göra gemensam sak av, nämligen att samverka mellan övergången från skola in i yrkesliv behöver förbättras och bli mjukare än den är i dag.

Vi behöver bygga ut yrkeshögskolorna. Det gjorde även den förra regeringen. Men både branscher och yrken hålls fortfarande tillbaka av bristen på kvalificerade yrkesutbildade.

Universitet och högskolor behöver byggas ut så att fler ungdomar som vill ha högre utbildning ska få den möjligheten, men också för att förse arbetsgivare med kvalificerade medarbetare.

Investeringarna i infrastruktur behöver öka. Arbetsmarknadsregioner ska knytas samman och fungera bättre. Nästa höst kommer regeringen med det långsiktiga perspektivet i en ny infrastrukturproposition. Men vi kan inte vänta tills dess. Järnvägen behöver förbättras här och nu. Därför föreslås en 20-procentig ökning av underhållet.

Det kommer att minska miljöpåverkan från transporter och resor. Det kommer att minska näringslivets kostnader för trafikstörningar. Och många av dem som pendlar förtjänar bättre än dagens situation.

När jag träffar företagare kommer bristen på bostäder ofta upp i samtalet. Om människor ska kunna ta de arbeten som finns och växer fram måste bostadsbyggandet öka. Det ger jobb här och nu, och det ökar tillväxten på sikt. Inte minst behöver alla unga få möjlighet att öppna dörren till sin första egna lägenhet. Det är faktorer som verkligen spelar roll, strukturellt, för jobb, tillväxt och företagande i vårt land.

Det finns fler reformer som ger viktiga bidrag till jobben men som inte alltid porträtteras på det sättet. I en bilaga till Långtidsutredningen slår vi fast att ett rimligt försäkringsvärde i socialförsäkringarna ökar arbetsutbudet vid varje given skattesats. Det beror på att människor vågar ta större risker, kan tänka sig att ta fler slags arbeten och att starta eget.

Stärkta socialförsäkringar, som är tydligt villkorade mot försäkringstagarens deltagande på arbetsmarknaden, gör det också mer lönsamt att tillhöra arbetskraften. Det kanske man kan ha i åtanke när man yttrar den lite slitna frasen: Det ska löna sig att arbeta. Att en sjukförsäkring och a-kassa som man har upparbetat genom hårt arbete faktiskt är värda någonting, gör det mer lönsamt att arbeta.

När färre människor slits ut eller skadas på sina arbetsplatser för att de har fått fler kollegor och fler arbetsmiljöinspektörer blir det mer lönsamt att arbeta.

Vi vet alla att tid är pengar. När vi får pendeltågen att gå i tid gör vi det också mer lönsamt att arbeta.

Nu är det äntligen dags för Sverige att byta färdriktning. Det är slut på ofinansierade skattesänkningar, nedskärningar och privatiseringar. Nu är

det dags att investera i det som stärker tillväxten, jobben, skolan och klimatställningen. Nu är det dags för investeringar. Nu bygger vi ett Sverige som håller ihop!

(Applåder)

Anf. 42 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! I förra veckan rapporterades det att nio av tio företagare och företagsledare misstrodde regeringens ekonomiska politik och regeringens politik för fler jobb och växande företag. Lika många, nio av tio, ansåg att Alliansen skulle ha gjort ett bättre jobb.

Jag vill att finansministern kommenterar siffrorna. De har nämnts i såväl den här debatten som i partiledardebatten förra veckan. Men regeringssidan har inte sagt hur pass allvarligt de tar på detta.

Dessa näringslivsföreträdare och företagare är inte ensamma. Många andra experter säger samma sak. Finanspolitiska rådet säger att det sannolikt inte går att nå regeringens mål när det gäller arbetslösheten, i alla fall inte på ett sätt som regeringen själv tycker är lämpligt. Även LO säger i praktiken att det är svårt att nå, givet att man inte genomför de mycket stora lånesubventionerade investeringar som LO själva driver. Rösterna från akademien säger samma sak.

Jag skulle vilja höra hur finansministern bemöter detta. Har alla dessa experter, delvis finansministerns eget departement vilket jag nämnde tidigare, fel? Eller är vallöftet, som efter valet omtolkades till ett mål, omöjligt att nå med regeringens politik? Jag lutar alltmer åt att det faktiskt är på det sättet. Om man inför dessa stora skattechöjningar på jobb och företagande är det också omöjligt att nå målet om EU:s lägsta arbetslöshet.

Vad säger finansministern?

Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Att vi ska nå EU:s lägsta arbetslöshet senast år 2020 är ett ambitiöst mål. Det kommer att kräva ett tydligt fokus från regeringen, inte bara i den här budgeten utan i alla kommande budgetar. Det är också regeringens politik – att kombinera ett ansvar för de offentliga finanserna med en aktiv politik för att kunna få fler människor i arbete och se till att vi får jobbtillväxt i hela landet.

Om vi med den första budgeten, den vårändringsbudget som vi fick igenom i riksdagen, hade nått målet hade det inte varit särskilt ambitiöst. Då hade vi satt målet för lågt. Självklart kommer det att krävas ytterligare åtgärder under alla budgetar som vi kommer att lägga fram på riksdagens bord hela vägen fram till 2020.

Det kommer att krävas tuffa prioriteringar. Det kommer också att krävas att vi hittar en del finansiering. Det är det som är skillnaden mellan mig och Emil Källströms centerparti. Vi ser till att finansiera de reformer vi föreslår, ordentligt. Den tid då vi hade ökande underskott i statsfinanserna år efter år, som när Centerpartiet satt i regeringen, är nu förbi. Nu tar vi i stället ett fast grepp om statsfinanserna, för en ansvarsfull ekonomisk politik och ser till att få fram fler jobb och bättre skola.

För att vi ska lyckas med jobben måste vi dock se till att det finns företagande i hela landet. Det brukar Centerpartiet tycka är viktigt. Men i dag kommer de ändå att rösta för en särskild straffskatt på lokala sparbanker. Varför är det viktigt att lägga en skatt som är exakt preciserad mot

lokala sparbanker, Emil Källström? De är viktiga för näringslivet i hela landet. Kontakten med den lokala sparbanken är viktig för att få fram lån så att man kan expandera som företagare ute i glesbygden. Varför vill ni ha en skatt direkt riktad mot de lokala sparbankerna?

Anf. 44 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det är värt att notera att det som innan valet var ett löfte om att nå EU:s lägsta arbetslöshet är nu, efter valet, just ett mål. Magdalena Andersson kommenterar inte heller det som jag explicit bad finansministern att kommentera.

Det är en stor undersökning där flera tusen företagare och näringslivstoppa har svarat. Nio av tio av svenska jobbskapare säger uttryckligen att de inte litar på regeringens ekonomiska politik. De säger dessutom att de hellre skulle vilja ha en alliansregering; det är positivt för oss.

Men här och nu lever ju dessa jobbskapare under en regering som bland annat Magdalena Andersson ingår i. De som ska fatta beslut om man ska investera eller inte, om man ska anställa eller inte gör det under en regering som man inte litar på, under en ekonomisk politik som man inte tror är den bästa för Sverige. Denna osäkerhet innebär ju att det på marginalen finns investeringsbeslut och anställningar som inte blir av. På grund av en dålig regeringspolitik innebär detta att livschanser och vägar in på arbetsmarknaden inte öppnas. Detta är ett stort misslyckande.

Magdalena Andersson siktar in sig på en väldigt liten del av budgeten när det gäller skatten för bland annat sparbanker och Länsförsäkringarnas bolag. Det är ingen hemlighet – det vet Magdalena Andersson – att det här aldrig har varit någon favorit för Centerpartiet. Men politik handlar om att ställa helheter mot helheter.

När Magdalena Andersson går fram med en budget som höjer skatten på landsbygden och städernas företagande med nära 30 miljarder, då är den helheten så otroligt mycket sämre för att skapa jobb, utveckling och en hållbar ekonomisk politik för Sverige.

Anf. 45 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Om man ser till helheten och hur det är för landsbygden är det naturligtvis regeringens budget som är den bästa. Det som vi har sett under åtta år med alliansregering är att skattesänkningarna i huvudsak har hamnat i våra storstäder. Nu när man äntligen har lyckats att hitta finansiering för sina reformer, då är det just de lokala sparbankerna som man ger sig på. Hur sjutton kom man på den idén?

Men det är inte bara det. När man därutöver ska göra förändringar i det kommunala utjämnningssystemet hittar man tillsammans med Centerpartiet en särskild moderatmiljard – som man har kallat den för – som ska gå till moderatstyrda kommuner och landsting i våra storstadsregioner. Det måste ändå vara lite glädje för Emil Källström att regeringen stoppar dels gruppomsen, dels tar bort den orättvisa moderatmiljarden och i stället ser till att det finns möjligheter för hela landet att leva och växa.

När det gäller företagsklimatet och näringslivet säger nästan alltid de företagare som jag träffar att de har problem med att hitta rätt utbildad personal, att infrastrukturen inte fungerar som den ska och att hitta bostäder åt sin personal. Det är dessa tre frågor som allra oftast kommer upp på agendan. Alla dessa tre problem har regeringen offensiva åtgärder mot i

den här budgeten och i de kommande budgetarna. Det är mycket glädjande.

Sedan är man naturligtvis inom näringslivet inte glad över de skattehöjningar som vi tvingas att genomföra. Men så är det ju. Ska man ta ekonomiskt ansvar behöver man i det här läget finansiera reformer. Det gör vi socialdemokrater och miljöpartister i regeringen i samarbete med Vänsterpartiet. Det är naturligtvis långsiktigt bra för hela Sverige, men också för det svenska näringslivet.

(Applåder)

Anf. 46 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Detta med vallöften är något slags nyordning. Vallöften bryts på löpande band. Jag försökte för en stund sedan att få svar från Fredrik Olovsson, jag har tidigare försökt att få svar från finansministern, och jag är inte säker på att få svar nu heller. Men finansministern kan kanske svara på frågan: Vad betyder det för trovärdigheten för den ekonomiska politiken att det som sägs före valdagen inte håller efter valdagen?

Sedan hände det något nytt här. När statsministern stod i talarstolen var han rätt pressad över alla brutna vallöften. Han sa då: Men jag har ett stort vallöfte till svenska folket, och det är att arbetslösheten ska pressas ned.

Sedan dröjde det ett par månader tills finansministern dyker upp. Nu är målsättningen ett ambitiöst mål. Jag förstår varför man byter språkbruk. Alla de som har granskat den budget som Magdalena Andersson har lagt fram på riksdagens bord säger så här: Konjunkturinstitutet tycker att de förslag som läggs fram skadar återhämtningen på arbetsmarknaden och försvagas av regeringens politik. Ekonomistyrningsverket, Arbetsförmedlingen, IFAU, TCO, Svenskt Näringsliv och Pensionsmyndigheten är alla kritiska mot de effekter som detta får för jobben.

Finanspolitiska rådet gör bedömningen att om man ska nå målet om Europas lägsta arbetslöshet, ja, då måste jämviktsarbetslösheten falla med 2 ½ procent. Samtidigt lägger finansministern fram en budget på riksdagens bord där man säger att jämviktsarbetslösheten kommer att ligga stilla fram till 2019.

Ibland funderar jag över hur ni tänker på Finansdepartementet. Ska den beryktade industrikanslern komma med sin fantastiska trollstav, och då kommer de jobb under det sista året som gör att ni uppnår målet?

Herr talman! Min konkreta fråga till finansministern är: Kan finansministern ge exempel på någon oberoende bedömare som tror på regeringens mål om Europas lägsta arbetslöshet 2020?

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Som jag sade till Emil Källström: Det är ett ambitiöst mål, och det ska vi jobba efter. Hade vi haft åtgärder för att nå det målet i den första vårändringsbudget som vi får igenom i riksdagen, då hade målet naturligtvis varit för lågt satt. Det är ett ambitiöst mål. Allt vi gör, alla förslag vi har kommer att granskas utifrån vilken möjlighet de har att bidra till målet. Det är så vi ska jobba. Regeringen kommer att ha ett tydligt jobbfokus under hela mandatperioden samtidigt som vi tar ansvar för de offentliga finanserna.

Sedan är det intressant att Folkpartiet talar om vallöften och hur de påverkar förtroendet. Folkpartiets brott mot sina vallöften om att förbättra skolan verkar i alla fall ha påverkat förtroendet för Folkpartiet.

Något annat som kan påverka förtroendet för Folkpartiet är hur man ska lyckas finansiera alla de reformer som man pratar om i sin budgetmotion. Jag utläser det som att det fattas 9 miljarder kronor till hösten som ni avser att återkomma till. Kanske Erik Ullenhag kan ge någon indikation på hur man ska lyckas finansiera de 9 miljarderna utifrån de ganska vidlyftiga löften som man ställer ut om avskaffad värnsskatt och ytterligare skattesänkning för dem som har det allra bäst ställt.

Anf. 48 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag uppskattar att finansministern har läst Folkpartiets budget och noterat att den, till skillnad från Socialdemokraternas budget, har upprättats i opposition. De skarpa förslag som vi nu lägger fram är fullt ut finansierade, och det vet Magdalena Andersson.

När det gäller att sänka marginalsatterna och ta bort värnsskatten säger vi att vi återkommer i höst. Vi vill få ned marginalsatterna under mandatperioden. Det fanns en tid när Magdalena Andersson förstod att höjer man marginalsatten hela tiden, då hamnar man i en situation där man riskerar att skada Sveriges ekonomi, eftersom det inte längre lönar sig att utbilda sig.

Om jag var finansminister skulle jag ta det lite försiktigt när det kommer till marginalsatter. Regeringens förslag innebär att man kommer att pressa upp marginalsatterna till över 60 procent. Det kommer också att skapas ett skattesystem som är djupt problematiskt, finansminister Magdalena Andersson. Det betyder att läkaren som tar jourbetalt kommer att ha högre skatter på marginalen än vad bankdirektören som får en bonus har. Det är inget bra skattesystem som finansministern nu håller på att trassla till. Det kommer att skada svensk tillväxt och viljan att utbilda sig, anstränga sig och ta risker.

Jag noterar att finansminister inte kunde ange någon oberoende bedömare som hon kunde hänvisa till. Det fanns ingen bedömare som sagt att man tror på regeringens politik när det gäller att ordna jobb.

Förklaringen är ganska enkel. I talarstolen var finansministern väldigt stolt över allt som nu skulle ske. Man gör det dyrare att anställa äldre och yngre. Man talar om satsningar på näringsliv och företagande, men man höjer skatterna 40 gånger mer på näringsliv, jobb och företagande än vad man satsar på det. Det är ju därför som alla de oberoende institut som granskar regeringens ekonomiska politik kommer fram till att detta skadar jobbtillväxten i Sverige. Så säger man.

Dina egna tjänstemän på Finansdepartementet säger samma sak. Det sker inget med jämviktsarbetslösheten 2019. Den ligger still. Den sjönk faktiskt under alliansregeringens tid, och det är alldeles nödvändigt att den gör det. Där återkommer jag till min fråga:

Kan finansministern ge något exempel på ett oberoende institut som tror på regeringens arbetslöshetsmål med den förda politiken?

Anf. 49 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är helt uppenbart att vi kommer att behöva ta ytterligare steg och vidta ytterligare åtgärder för att vi ska nå målet om den lägsta

arbetslösheten i EU. Det är också det som är regeringens ambition. Det är därför som vi har velat ha regeringsmakten, och det är därför som vi håller på med politik. Vi vill utveckla Sverige och verka för att fler människor ska komma i jobb. Därför kommer vi under hela den här mandatperioden för varje budget att gång på gång lägga fram fler och fler förslag för att fler ungdomar, vuxna och människor som just har flyttat till Sverige ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Det ska ske genom en mer aktiv näringspolitik. Genom en bättre utbildningspolitik och genom viktiga investeringar i klimatomställning, infrastruktur och bostäder kommer vi att bygga Sverige starkare. Så ska vi pressa tillbaka arbetslösheten.

Det är bra att Erik Ullenhag lovar full finansiering. Er budgetmotion är fullt finansierad – till skillnad från en av era kollegors – på samma sätt som vår när vi var i opposition. Men nu fattas det ungefär 9 miljarder till i höst. Jag tror att det kommer att bli en ganska tuff sommar för Erik Ullenhag när han ska få fram dessa 9 miljarder. Själv kommer jag att tillbringa midsommarafton med mina finansministerkollegor i Luxemburg. Jag antar att Erik Ullenhag kommer att svettas över Excelark och tabeller för att hitta några av de här 9 miljarderna. Vi kan ju skicka sms till varandra. Men jag har några tips: Hitta ordentlig finansiering! Försök inte leka till det med enkla administrativa åtgärder! Och framför allt: Ring inte Ulf Kristersson för att försöka få några tips! Det är farligt.
(Applåder)

Anf. 50 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Streaming och molntjänster är hett just nu. Före valet lanserade Socialdemokraterna och Stefan Löfven jobbstreaming. Men det är inte fråga om jobb från molnet, vilket hade varit bra. Jobbstreaming var ett löfte från Socialdemokraterna om att alla enskilda förslag skulle prövas utifrån om de gav jobb. Så här sa Stefan Löfven: ”Om jag får bilda regering så kommer jag att kräva besked av varje statsråd och varje myndighetschef om ett beslut innebär fler jobb eller ej.” Gjorde det inte det skulle det inte genomföras. ”Jobbstreaming” är förstås ett fluffigt namn, men i grunden är det en ganska enkel och rak princip.

Då blir man lite nyfiken på hur själva streamningen gått till av till exempel höjd skatt på att anställa äldre, höjd skatt på att anställa unga, försämrat ROT-avdrag och försämrat RUT-avdrag, eftersom de här förslagen leder till färre jobb. Kanske har det varit så att regeringens ministrar fått frågan: Är förslaget om höjd skatt på jobb jobbstreamat? Så har man svarat: Vi har haft ett antal expertmyndigheter som gått igenom detta, och det har visat sig att det leder till färre jobb. Men så säger regeringen: Vi kör ändå!

Eller hur har prövningen gått till? Har den skett på riktigt? Ni vill ju exportera den här prövningen, jobbstreamningen, till hela EU. Hela EU ska jobba efter den principen. Då tror jag att det är bra att förklara för Sveriges riksdag hur prövningen av varje enskilt förslag utifrån om de ger jobb gått till. Det verkar inte som att den fungerat så väl.

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jakob Forssmed! Man måste se både hur man kan finansiera sina reformer och vad pengarna sedan används till. Det är inte så att

alla skattesänkningar ger lika mycket som de smakar. Detta med ungdomsarbetsgivaravgiften är ett tydligt sådant exempel som kritiserats hårt av expertinstans efter expertinstans för att det är väldigt dyrt och ineffektivt i förhållande till kostnaden. Man måste ta ansvar för helheten.

Det är klart att det aldrig är roligt att höja skatten. Men ska man ta ansvar för statsfinanserna och hitta finansiering för viktiga reformer behöver man ibland höja skatten. Regeringen och jag står upp och tar ansvar för de offentliga finanserna. Vi är i ett läge med stora hål i de offentliga finanserna efter åtta år med bland annat Kristdemokraterna vid makten, och vi måste vända den utvecklingen.

Men vi har inte bara stora hål i de offentliga finanserna. Vi har 400 000 människor som är arbetslösa. Vi har hög långtidsarbetslöshet och ungdomsarbetslöshet. Vi har skolresultat som faller snabbast i OECD.

I det här läget behöver man ta ansvar. Man behöver se till att man kan genomföra reformer. Man behöver också hitta finansiering för sina reformer. Det är precis det som regeringen gör. Det är inte enkelt. Det kräver tuffa prioriteringar och svåra avvägningar. Men i slutändan måste plus och minus gå ihop, och det är det som skiljer den här regeringen från den förra.

Anf. 52 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det är bra att ta ansvar för den offentliga ekonomin, och det är bra att plus och minus ska gå ihop. Men det här var vad er partiledare sa före valet: ”Om jag får bilda regering så kommer jag att kräva besked av varje statsråd och varje myndighetschef om ett beslut innebär fler jobb eller ej.” Gjorde det inte det skulle det inte genomföras. Det skulle gälla varje beslut. Säg då inte sådana saker, om ni inte tänker göra denna prövning seriöst!

Varenda förslag skulle jobbstreamas. Hela idén med jobbstreamning skulle exporteras till EU. Nu ser vi förslag efter förslag som leder till färre jobb. Detta vill ni alltså exportera till EU. Det kan möjligen ge ett par jobb på ett EU-kansli eller någonting sådant, men det är knappast lösningen på Europas kris att exportera den här typen av prövning. Det går naturligtvis att ha respekt för den typen av resonemang som Magdalena Andersson för, men det var inte det ni sa före valet. Då lovade ni jobbstreamning. Det kan finnas folk som tror på det ni säger när ni lovar den typen av saker.

Det är faktiskt så att de förslag som vi debatterar här i dag har negativa jobbeffekter. Inte minst gäller det höjningen av löneskatten för äldre som arbetar, vilket jag pratat om flera gånger. Det är ett dåligt förslag. Det är dåligt strukturellt. Det leder till sämre förutsättningar för jobben, sämre pensioner och sämre möjligheter för dem som vill vara kvar på arbetsmarknaden och jobba lite längre. I kombination med försämringar för de pensionärer som har äldreomsorg blir det en dålig politik.

Stefan Löfven har, som Erik Ullenhag påpekar, sagt att det stora valloftet gäller jobben. Nu handlar det om hur seriös man är, med jobbstreamning och prövningar, och om förslagen syftar till fler jobb eller inte. Här tycks det som att regeringen har en hemläxa att göra. Men Magdalena Andersson får gärna berätta mer om hur prövningen har gått till. Den verkar inte ha fungerat.

16 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Om man ser till vad pengarna används till passerar regeringens budget utan problem genom jobbstreamningen. Vi avskaffar den dyra, ineffektiva och hårt kritiserade miljardreformen med sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, vilken inte gett den effekt som jag antar att ni i alla fall hoppades på när ni införde den. Problemet är att ungdomsarbetslösheten inte har sjunkit. Sänkningen gav inte de effekter ni hade hoppats på. Då måste man ompröva den om man vill ta ansvar.

Det är klart att inte alla ungdomar är likadana. Poängen med en sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar är att det är samma stöd och samma sänkning till alla ungdomar, oavsett vilket stöd de egentligen behöver. Men i själva verket är alla ungdomar olika, och de behöver naturligtvis stöd utifrån det som de har problem med. Om man till exempel inte har gymnasieutbildning och därför inte får jobb är det just gymnasieutbildning man behöver, inte en sänkt arbetsgivaravgift. Är man nyutexaminerad från Handelshögskolan behöver man ingen sänkt arbetsgivaravgift för att kunna få ett jobb. Vi måste se att ungdomar är individer och stötta dem utifrån de behov de har.

Jag hade naturligtvis önskat att vi kunnat genomföra alla våra reformer utan att behöva höja skatten. Men Jakob Forssmeds parti och de andra allianspartierna lämnade efter sig stora hål i de offentliga finanserna, och vi måste finansiera våra reformer. Jag hade naturligtvis önskat att det inte var så. Men vill vi förbättra skolan, vill vi ta oss an klimatomställningen, vill vi göra något åt bostadsbristen, vill vi göra något åt de icke-fungerande tågen och vill vi se till att det blir fler jobb i Sverige och att arbetsgivarna hittar rätt kompetens och rekryterar personal, då måste vi genomföra reformer. Och givet läget i statsfinanserna behöver vi också finansiera dem. Men sammantaget kommer detta att ge ökad tillväxt och fler jobb i Sverige.

(Applåder)

Anf. 54 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! När regeringen presenterade sin höstbudget för ungefär ett halvår sedan uppgick de samlade kostnaderna för utgiftsområdena 8 och 13, det vill säga Migration respektive Integration, till 153 miljarder kronor för resten av innevarande mandatperiod. När man några månader senare presenterade sin vårbudget hade kostnaderna för exakt samma utgiftsområden och för exakt samma tidsperiod vuxit till 173 miljarder kronor. Det är alltså en ökning med 20 miljarder kronor på bara några månader.

Att jag och finansministern inte är överens om att det här inte är en vettig prioritering är jag smärtsamt medveten om, och det tror jag också att större delen av väljarkåren är. Men det är inte det som min fråga rör. Min fråga till finansministern gäller i stället den tämligen omfattande kritik som Finanspolitiska rådet har riktat mot regeringen. Man konstaterar att den så kallade krona-för-krona-principen inte kommer att vara tillräcklig för att tillgodose det finanspolitiska ramverket samt att det krävs ett åtagande om att inte lånefinansiera även oförutsedda utgiftsökningar.

Men det är precis det som regeringen gör nu. Man lånar till det man kallar oförutsedda utgiftsökningar, framför allt på utgiftsområdena 8 och 13. Men vad är i så fall vitsen med att över huvud taget ha en krona-för-

krona-princip? Utgiften i sig är knappast medveten om huruvida den är väntad eller oförutsedd. Likväl ska den bokföras någonstans i en resultaträkning.

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Regeringen tar nu ett fast grepp om de offentliga finanserna och ser till att vi steg för steg betar av de underskott som vi ärvde av alliansregeringen, de borgerliga partierna när de satt i regering. Vi såg då att underskotten ökade år efter år, och år efter år.

Att de gjorde det under själva lågkonjunkturen och finanskrisen var inte så konstigt. Det var rätt politik. Men i takt med att ekonomin stärktes fortsatte man ändå att låna till ofinansierade skattesänkningar och undergrävde därmed en långsiktigt hållbar bana för de offentliga finanserna. Nu bryter vi den utvecklingen, tar det fasta greppet som behövs och ser till att vi steg för steg minskar underskotten.

Här har Finanspolitiska rådet uppfattningen att vi bör genomföra en åtstramning på ungefär 75 miljarder under mandatperioden. Där har regeringen och alla de andra partierna i riksdagen inte bedömt att det är en lämpligt avvägd åtstramning att göra, och det är inget parti som har föreslagit det. Det är någonting som Finanspolitiska rådet står för och inte har stöd för bland några av partierna i riksdagen. Här är bedömningen att vi bör ha en något mer långsam återhämtning i de offentliga finanserna.

Anf. 56 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det var inte exakt svar på frågan. Frågan gällde varför man bara behöver finansiera de utgifter som är väntade men kan låna till de utgifter som är oförutsedda.

Om det är på det sättet att man bara behöver finansiera det som man med exakt säkerhet vet kommer att hända innebär det att Finansdepartementet och regeringen bara har kontroll på ett par, kanske 3, procent av statsbudgetens totala omslutning. Övriga 97–98 procent fladdrar runt någon annanstans och styrs av någonting helt annat än inriktningen på den ekonomiska politiken och står bortom den ekonomiska politikens inflytande.

Är det på det sättet är det i sådana fall extremt oroväckande. Det skulle också medföra att finansministerns egen roll är tämligen redundant i sammanhanget. Faktum kvarstår ändå att de oförutsedda utgifterna ska bokföras. Om det är så att de oförutsedda utgifterna vida överstiger de planerade och väntade utgifterna lyckas man fortfarande inte leva upp till det finanspolitiska ramverket bara för att man lyckas hitta finansiering för de planerade utgifterna.

Jag kommer åter till Finanspolitiska rådet. Det konstaterar vidare i sin senaste rapport: Andelen arbetslösa som står långt bort från arbetsmarknaden kommer att öka ytterligare som ett resultat av den höga invandringen. Detta innebär att arbetslösheten kommer att kvarstå även i ett normalt konjunkurläge, vilket i sin tur innebär att regeringens arbetslöshetsmål kommer att bli svårt att nå.

Vad är regeringens plan för att alla dessa nyanlända människor ska få jobb, och då allrahelst riktiga jobb och inte subventionerade jobb?

Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vad gäller de samlade offentliga finanserna, oavsett om man har anslag som varierar över tid eller om man har anslag där man fattar diskretionära beslut, handlar det om att man samlat för en ekonomisk politik som är väl avvägd givet det konjunkturläge vi har.

Regeringen tog över statsfinanser som hade hamnat rejält av banan i förhållande till de finanspolitiska mål och ramverk vi har. Det handlar om att vi nu bryter utvecklingen med ofinansierade skattesänkningar och allt större, ständigt stigande, budgetunderskott. I stället kopplar vi det fasta greppet som behövs och betar steg för steg av underskotten.

Det måste naturligtvis göras i en takt som är lämpligt avvägd givet den ekonomiska utvecklingen. Vi vill naturligtvis inte genomföra en politik som hämmar den utveckling som vi nu ser. Det handlar om att föra en ansvarsfull politik. Givet den statsskuld som vi har i Sverige är regeringens bedömning att vi kan ta detta i en lämplig och väl avvägd bana. Det är vad vi avser att göra.

När det gäller människor som står långt från arbetsmarknaden är det viktigt att vi har en aktiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik. Här har regeringen en rad åtgärder för att skynda på integreringen och arbetsinträdet för människor som flyttar till Sverige.

Det handlar om att till exempel förbättra och snabba på valideringen för människor som kommer hit. Här bör vi kunna göra en hel del när det nu kommer ganska många människor som kommer från samma land och rimligen har samma utbildningsbakgrund. Vi bör kunna snabba på att hitta rätt kompletteringsutbildning för att de ska kunna träda in på den svenska arbetsmarknaden.

Det handlar om att jobba med grundläggande utbildning för personer som behöver mer grundläggande utbildning. Men det handlar också om att kunna driva en aktiv arbetsmarknadspolitik där Arbetsförmedlingen kan lägga sina resurser på att matcha personer mot de lediga jobb som finns.

Här finns en stor arbetskraftspotential som det gäller att vi gemensamt gör allt vi kan för att ta till vara gemensamt från politiken och från näringslivets sida.

(Applåder)

Anf. 58 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har två frågor. Den ena gäller en analys där jag i grund och botten delar finansministerns bedömning om våra förutsättningar och en annan där jag verkligen inte delar bedömningen. Demografin i Europa är, som finansministern sa, i många länder mycket mer komplicerad än vad den är i Sverige. Vi har relativt goda förutsättningar. Vi har två underutnyttjade resurser.

Vi har många äldre, erfarna och friska människor som vill delta i arbetslivet. De skulle kunna göra väldigt mycket både för sig själva och för hela samhället. Dessutom skulle de göra det lättare för oss att leva upp till våra löften till dagens pensionärer. Problemet är bara att de i dag har svårt att få göra den nytta som de vill. Jag tycker att regeringen gör helt fel som i praktiken gör det ännu svårare för människor som är äldre att arbeta genom att höja den särskilda löneskatten för äldre.

Den andra förutsättningen är att vi har många unga som kommer hit från andra länder som skulle kunna göra mycket stor nytta i Sverige. Problemet är bara att många inte har den utbildning som just nu efterfrågas. När regeringen gör det extra dyrt att anställa unga människor med minst kompetens och minst erfarenhet blir det ännu svårare för den gruppen att komma in.

När till och med tidningen Expressen i ett brev till finansministern och till oss andra påpekar att regeringens höjning av arbetsgivaravgifterna för tonåringar som delar ut tidningar gör att många inte kan få sin allra första arbetslivserfarenhet, då gör man helt fel givet de förutsättningar som vi har i dag i Sverige.

Min andra frågeställning handlar om att regeringen inte ser det nya utanförskapet. Det är uppenbart att vi i dag har ett utanförskap som är anorlunda än det stora utanförskap som vi bekämpade för tio år sedan. Om vi inte gör någonting i dag åt detta kommer vi att se en repris på precis det som hände förra gången där det krävs enormt stora insatser till mycket höga sociala och ekonomiska kostnader för att föra människor tillbaka in i arbetslivet. Varför vill regeringen inte diskutera det nya utanförskapet?

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Detta är intressant. Ulf Kristersson pekar på problemet att ungdomar inte kommer in på arbetsmarknaden för att de inte har den utbildning som krävs. Men de stora pengarna som Ulf Kristersson lägger på ungdomar på arbetsmarknaden är på dem som har den utbildning som krävs.

Det är alla de som har jobb. Det är alla nyutexaminerade handelshögskolestudenter, ingenjörer, de som har gått yrkesprogrammen och får jobb direkt och de som har gått på yrkeshögskola. Det är alla de ungdomar som har det som krävs. Det är där du lägger dina stora pengar. Det är väldigt dyrt och väldigt ineffektivt. Då har man också svårt att få budgeten att gå ihop. Det har vi ju märkt.

Här har vi precis de förslag som är kostnadseffektiva och smarta och som riktar sig just mot de ungdomar som inte kommer in för att de inte har en utbildning som krävs. Utbildningskontraktet går mot den grupp ungdomar som har den allra högsta arbetslösheten, nämligen de som är under 25 år och inte har gymnasieutbildning.

Där ville vi ha ett utbildningskontrakt som gör att alla de får en egen plan individuellt utvecklad utifrån den ungdomens personliga behov för att de ska kunna ta sig igenom gymnasieutbildningen. För mig har det varit obegripligt hela vägen. Varför är ni emot detta? Det ska vara både ett stöd och ett tydligt krav. För att få ut ersättning från samhället ska man se till att ta sig igenom gymnasiet. Det ska vara en möjlighet men också finnas tydliga krav. Det är socialdemokratisk och miljöpartistisk politik. Jag önskar att det också var moderat politik.

När Ulf Kristersson ändå står här, berätta nu! Du lyckades inte finansiera 2 av 3 miljarder i den budget du har. Hur ska du nu få ihop pengarna under sommaren så att du klarar av att lägga fram en budget i höst? Jag vore intresserad av att få en första liten aning av den moderata finansieringen till höstens budget. Kan du lova mig att finansiera dina förslag ordentligt i höst?

Anf. 60 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att Magdalena Andersson plötsligt är enormt intresserad av finansieringen. Under alla era oppositionsåar hade ni väsentligt större underskott i era skuggbudgetar än dem som vi presenterade i regeringsställning. Dessutom anklagar ni oss för att sänka skatten på ett ofinansierat vis när ni inte ens kan bemöda er att ta bort de skattesänkningarna. Det är världens enklaste sak. Höj bara skatten igen ifall ni tycker att de var så felaktiga!

Visserligen kommer ni nu med efterkloka synpunkter och låtsas att ni hade haft en annan besparing eller en helt annan finansiering, men det är inte seriöst.

Dessutom förstår jag fortfarande inte varför ni ägnar er åt att med sådan iver diskutera de beräkningstekniska korrigeringarna, som vi gör på exakt samma sätt som regeringen gör i sin egen budgetproposition. Jag har påpekat detta med sidhänvisning i debatten med Fredrik Olovsson. Vi kommer naturligtvis tillbaka till hösten med en fullskalig budget för hela nästa budgetår, precis som ni kommer att göra.

Jag tror att finansministern missbedömer någonting fundamentalt. Om finansministerns upplevelse av ungdomsarbetslösheten är de som är nyexaminerade från Handelshögskolan tror jag att hon gör en lite felaktig beskrivning av hur ungdomsarbetslösheten i grund och botten ser ut i dag i Sverige. Det grundläggande problemet är att det är dyrt att anställa de människor som har minst erfarenhet. De flesta har inte gått på Handels i Stockholm. De flesta har en bristande utbildningsbakgrund. De flesta skulle kunna komma in på enklare jobb om de inte sonderbeskattades. De flesta behöver ha en ingång på arbetsmarknaden för att ha någon chans att komma vidare sedan.

De bedömningar som finns av era åtgärder visar att de kommer att kosta i storleksordningen 40 000 arbeten. Finanspolitiska rådet påpekar att ni inte kommer att kunna nå ert eget arbetslöshetsmål, och ni kan inte nå det därför att ni avsiktligt inte vill göra de saker som skulle kunna ta ned arbetslösheten bland dem som har minst erfarenhet och svårast att komma in på arbetsmarknaden.

Varför vill ni inte tala om det som är den riktiga utmaningen?

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är ju precis det jag säger, Ulf Kristersson: Vi ska inte lägga pengar på de ungdomar som tar sig in på arbetsmarknaden själva. Vi ska lägga pengar på dem som har svårt att komma in. Det är det som är min poäng. Vi ska inte lägga pengarna på dem som har nya examina från våra universitet och högskolor eller från yrkeshögskolor och gymnasieskolans program som ger jobb. Vi ska i stället lägga pengarna på dem som inte har den utbildning som krävs. Det är det som är politik. Det är kostnadseffektivt, det är träffsäkert, det är smart – och det är att ta ansvar för de offentliga finanserna.

Därutöver vidtar vi en rad åtgärder och lägger fram förslag för att fler människor, utanför denna grupp, ska kunna få den utbildning som krävs för att man i dag ska kunna få ett jobb. Det är en offensiv satsning på ett nytt kunskapslyft som kommer att stärka den långsiktiga tillväxten i Sve-

rige, men också individerna och deras möjligheter att komma i jobb. I stället för att låsa in människor i fas 3 öppnar vi nu upp och försöker ge människor en chans till utbildning och till jobb.

Du har fortfarande svårt att förklara varför det är så fel att lägga resurser på de ungdomar som inte kommer i jobb därför att de inte har en gymnasieutbildning. Varför lägger vi inte resurser på att de ska få denna utbildning? Vi får fortfarande inget svar.

Den beräkningstekniska korrigeringen används inte som en finansiering. Det vore fantastiskt om vi kunde finansiera alla våra reformer med beräkningstekniska korrigeringar. Då skulle världen vara fantastisk. Det låter för bra för att vara sant, och det är det också. Därför används inte detta som en finansiering i vår budget. Men du, Ulf Kristersson, använder den. För övrigt gör Moderaterna det som enda borgerliga parti; det är inget annat borgerligt parti som har använt denna kreativa bokföring. Jag hoppas verkligen att dina allianskollegor inte tar efter denna typ av oseriös ekonomisk politik.

Vi känner igen de gamla Moderaterna från min ungdom. Jag kommer ihåg axelvaddarna och de höga luggarna. Jag kommer ihåg hur Cindy Lauper flödade ur högtalarna, och jag kommer ihåg moderater som inte får plus och minus att gå ihop.

(Applåder)

Anf. 62 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Vi möts i denna kammare i en intressant tid – en viktig tid. Sverige står inför stora utmaningar. Många människor stängs ute från arbetsmarknaden. Klimatkrisen kräver att vi förenar ökad ekonomisk tillväxt med mindre utsläpp. Många regioner och kommuner runt om i landet ges inte tillräckliga förutsättningar att växa och blomstra.

Men Sverige har också fantastiska möjligheter. I hela landet omvandlas idéer till små och växande företag som skapar jobb. Våra klimatutsläpp sjunker samtidigt som den ekonomiska tillväxten ökar. Många av Sveriges mest dynamiska orter finns utanför storstadsområdena, och det visar att med rätt förutsättningar kan hela Sverige växa. Sverige har stora möjligheter att bli vinnare i framtidens ekonomi. För detta krävs dock viktiga och riktiga reformer.

Herr talman! Vi står inför ett vägval. På riksdagens bord finns tydliga alternativ. Centerpartiet har presenterat en budget för en hållbar jobbtillväxt i hela Sverige. Vi i Centerpartiet vill att makten ska ligga så nära människor som möjligt. Närodlad politik, kallar vi den politiken. Vi vet att det mesta som växer, det växer underifrån. Det gäller särskilt jobben, som skapas i små och växande företag i hela landet. När fler människor kommer i arbete ökar skatteintäkterna, och det blir möjligt att investera mer resurser i välfärden: vård, skola och omsorg.

Herr talman! Centerpartiets budgetmotion vilar på tre ben.

För det första: Sverige behöver en fördjupad jobblinje – en jobbskaparlinje. Nio av tio jobb skapas i mindre företag. Därför är det viktigt att jobbskaparnas förutsättningar förbättras. Kostnaderna för att anställa måste minska, och möjligheten att attrahera kapital och nyckelpersoner måste förstärkas.

För det andra: Vi måste med kraft bekämpa tudelningen i samhället i allmänhet och på arbetsmarknaden i synnerhet. Många mindre orter och

glesbygder har drabbats hårt av den utdragna krisen och av den minskade sysselsättningen i traditionell industri. Det är också tydligt att ungdomar, nyanlända och personer med en svag utbildningsbakgrund har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Trösklarna till arbetsmarknaden måste sänkas, och Arbetsförmedlingens uppdrag måste förändras. Vi har föreslagit införande av en jobbfixarpeng.

För det tredje: Sverige och världen står inför en av de största utmaningarna någonsin. Klimatförändringar och miljögifter ställer stora krav på att vi lyckas förena ökad tillväxt med minskade utsläpp så att Sverige kan bli en förebild för omvärlden. Förorenare ska betala för sin miljöskada samtidigt som miljösmarta innovationer underlättas och transportsektorns utsläpp minskas. En central del i detta är en kraftfull grön skatteväxling. Det måste bli dyrare att förorena och billigare att bidra till en grön tillväxt.

Herr talman! Tidigare i debatten har representanter från finansutskottet debatterat budgetalternativens allmänna innehåll. Låt mig därför kort fördjupa mig i några frågor som är särskilt relevanta för skatteutskottet.

Sverige är ett litet, öppet land. Vi påverkas av vad som händer i resten av världen. Vi är beroende av att andra länder köper våra varor, och vi påverkas av den ökade globaliseringen. För att Sverige ska kunna befästa och förstärka sin roll i den globala ekonomin måste vi fortsätta vårt reformarbete. Företag i hela landet måste ges bättre förutsättningar att bli morgondagens exportsuccéer. Det gäller gasellföretag inom teknikbranschen, traditionella industriföretag och företag inom de gröna näringarna, som producerar hållbara, säkra och högkvalitativa varor. De gröna näringarna spelar en avgörande roll när det gäller produktion av nya, moderna industrivaror och fordonsbränslen.

Fru talman! För att stärka människors möjlighet att starta, driva och expandera företag måste viktiga reformer på skatteområdet genomföras. Kostnaderna för att anställa måste sänkas, möjligheten med personaloptioner till nyckelkompetens måste stärkas och skatteadministrationen måste förenklas.

I en globaliserad värld är det också viktigt att Sverige är konkurrenskraftigt för såväl företag som specialiserad arbetskraft. Därför är det viktigt att våra kapitalskatter är konkurrenskraftiga. Vi såg alla tidigare i år den oro som uppstår när företag som Sony Ericsson lägger stora varsel. Sverige måste locka till sig fler, inte färre, huvudkontor och forskningsavdelningar.

En hållbar tillväxt kräver mer än miljömässiga hänsyn. Tillväxten måste också komma fler människor och regioner till del för att vara hållbar.

Många regioner ges inte heller tillräckliga möjligheter till utveckling. På samma sätt som att det är självklart att människor i stor utsträckning ska få behålla frukterna av sitt eget arbete bör regioner som bidrar med värdefull produktion få behålla delar av detta värde. Det måste löna sig för kommuner och regioner att förbättra sitt företagsklimat, göra produktiva investeringar och upplåta mark åt viktig infrastruktur och produktion. Av dessa anledningar föreslår Centerpartiet att vissa skattebaser regionaliseras.

Fru talman! Tillgången till kapital är av största vikt om vi vill att fler ska våga pröva sina vingar som företagare. Centerpartiet vill underlätta för

företagare som sålt sitt företag att återinvestera pengarna i nya företag som befinner sig i en uppstartsfas.

Centerpartiet vill också utveckla det investeringsavdrag vi var med och införde. Personer som vill investera i mindre nystartade företag kan dra av denna investering på skatten. Centerpartiet vill att investeringsavdraget breddas och fördjupas så att fler företag får tillgång till det kapital som krävs för att nya företag ska kunna starta och växa.

Att det finns fungerande infrastruktur på det finansiella området i hela landet är också en förutsättning för att jobb och företag ska kunna växa fram. Men den svenska finansiella infrastrukturen blir alltmer centraliserad. Lokala bankkontor läggs ned eller slutar hantera kontanter. Det innebär att viktig lokal och decentraliserad kunskap om specifika regioners näringsliv försvinner, liksom att finansiering för hushåll och företag försvåras. Här måste vi gemensamt ta krafttag för att säkerställa en finansiell infrastruktur i hela landet.

Fru talman! Dagens debatt är viktig. Vi står inför ett vägval. Centerpartiet och Alliansen presenterar ett budgetalternativ som sänker kostnaderna för att anställa, stärker tillgången till kapital för små och växande företag i hela landet och bidrar till en nödvändig klimatomställning.

Valet är mycket tydligt. Jag yrkar bifall till Centerpartiets vårbudgetmotion och till Alliansens reservation när det gäller vårändringsbudgeten.

Anf. 63 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Dagens debatt har ju till del handlat om den omvärldssituation som Sverige befinner sig i. Det råder oro i vår absoluta närhet, som ställer krav på ökade utgifter för de offentliga finanserna. Det råder oro en bit bort runt Medelhavet, som också ställer krav på utgifter i offentliga finanser.

Båda dessa saker berikar också Sverige på sitt sätt; inte tragedierna men i det vi gör och de internationella åtaganden Sverige har. När Sverige bidrar till att stötta länder i vår närhet stärks också vår röst i omvärlden. När Sverige bidrar till att ta ansvar för de människor som tvingas fly från krig och förföljelse stärks också Sveriges möjligheter att påverka och höras i den internationella diskussionen.

Det är inte ett nollsummespel när man engagerar sig för andra länder och andra människor. Det är något som är till gagn för dem man hjälper, men det är som alltid med solidaritet och utsträckta händer också något man får tillbaka.

För att Sverige ska vara en stark röst i världen måste också Sverige ta ett starkt ansvar för det som händer i världen. Det återspeglas också när vi ska utforma skattepolitiken. Den viktigaste utgångspunkten för oss i Alliansen och för oss i Moderaterna när vi utformar skattepolitiken är att den ska säkra starka offentliga finanser. Den svenska staten ska vara motståndskraftig. De offentliga finanserna ska klara av ekonomiska kriser och stötta jobb och tillväxt när omvärldsekonomin faller.

Den andra utgångspunkten för vår skattepolitik är att det ska råda ordning och reda. Det ska inte vara lönsamt att ägna sig åt aggressiv skatteplanering och skattedrivna upplägg. Det ska inte finnas hål och luckor i det svenska skattesystemet. Skatteverkets devis om att det ska vara lätt att göra rätt ska gälla också på riktigt.

Den tredje hörnstenen i vår skattepolitik är att de skatter vi ska ta in och det skattesystem vi ska utforma ska vara utformat så att det stöttar full sysselsättning. Det ska hjälpa människor att lämna utanförskap och komma in på arbetsmarknaden.

Den fjärde hörnstenen för vårt skattearbete är att det ska främja svensk tillväxt.

Vid en jämförelse av de fyra hörnstenarna, starka offentliga finanser, ordning och reda i skattesystemet, att stötta full sysselsättning och motverka utanförskap samt en stark tillväxt och god konkurrenskraft i Sverige, med vad regeringen föreslår och vad de tre rödgröna partierna lägger på bordet är skillnaderna omfattande.

Diskussionen om den grekiska ekonomin känner vi igen från Sverige och den utvärdering som till exempel Socialdemokraterna har gjort av den politik man bedrev under 70- och 80-talen. Man tog till slut på sig skulden för den kris som utbröt i början av 90-talet. Det går inte att långsiktigt underfinansiera en statsbudget. 70- och 80-talens stora och vidlyftiga underskott i svensk ekonomi kom till slut till en ände med förskräckelse, som resulterade i omfattande neddragningar i svensk ekonomi och en stor kris som blev internationellt känd.

Det är därför vi värnar starka och offentliga finanser. Men det är otydligt vad de tre vänsterpartierna nu gör för att säkra att de offentliga finanserna ska vara starka framöver. De skatteintäkter som kommer in är inte tillräckligt stora för att säkra finansieringen av utgifterna. Det är en öppen fråga vilka utgifter som de rödgröna partierna tänker sig att pressa utanför statsbudgeten de kommande åren. Vad tänker man trixa med i offentliga finanser? Vilka av alla utställda löften ska man försöka pressa bort från det som syns i dagsljus och pressa in i andra olika finansieringsmodeller och finansieringssystem?

Frågan är öppen. Kritiken är dock omfattande från Finanspolitiska rådet, Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet. Flera är de institutioner som efterfrågar öppenhet och transparens för offentliga finanser.

Den handelsberoende ekonomin som vi lever i är helt avhängig av att de offentliga finanserna är starka och att förtroendet för svensk ekonomi är starkt. Vi har gått från en situation med en finansminister i Sverige som åtnjöt ett mycket starkt förtroende i omvärlden och hos den egna befolkningen. Vi befinner oss nu i ett läge med en finansminister som inte åtnjuter förtroende i samma utsträckning hos svenska folket och där vi inte längre ser omvärldens starka förtroende för vår ekonomi.

Det går att utläsa varför ur regeringens budget. Trots att ekonomin vänder uppåt har regeringen budgeterat för strukturella underskott under hela mandatperioden. Man lånar till omfattande bidragshöjningar.

Sedan kommer vi till frågan om ordning och reda i skattesystemet, där finansministern i sin tidigare egenskap av statssekreterare var med och borrhade upp stora hål i skattesystemet. Vi känner igen diskussionen om räntesnurror, med möjlighet att flytta skulder utomlands och betala ränta i stället för bolagsskatt trots att man behåller pengarna själv. Ändringar i 3:12-regelverket ledde till massiva skattedrivna upplägg.

Nu är frågan vad regeringen har lärt sig av detta. Inte mycket, vad det verkar. De föreslagna förändringarna i ROT- och RUT-avdraget riskerar åter att öppna för mer svartjobb. Ekobrottsmyndigheten varnar för regeringens förändringar. Den minskande transparensen får omfattande kritik.

När det kommer till sysselsättning och att pressa tillbaka utanförskapet skriver regeringen själv att den politik man för kommer att bidra till att sysselsättningstillväxten dämpas. I sina egna prognoser konstaterar man att arbetskraftsdeltagandet kommer att minska, att utanförskapet kommer att öka och att arbetslösheten när ekonomin är i normalläge kommer att vara högre. Det är ingen bra inriktning för Sverige, och även detta får massiv kritik av expertmyndigheter.

När det kommer till att säkra svensk konkurrenskraft och svensk tillväxt saknas förslag i regeringens budget. Man höjer skatterna med miljarder, och så vill man kompensera med bidrag om miljoner. På varje miljard går det dock 1 000 miljoner, och på varje regeringsförslag som är en stimulans för företagande går det tusenden för att göra svenska tillväxtförutsättningar sämre.

Svensk ekonomi och svensk välfärd, sjukvård, äldreomsorg, utbildning, skola och arbetstillfällen är beroende av vår förmåga av exportera. När man då i ett hårt konkurrensutsatt läge lägger tunga bördor på svenska företag för att anställa är frågan vad som händer långsiktigt med välfärdens finansiering.

Fru talman! Vi har framför oss en regeringsbudget där regeringen själv skriver att utanförskapet ska öka, att arbetslösheten vid jämvikt ska öka och att arbetskraftsdeltagandet kommer att sjunka. Den regering vi har nu tar inte tillräckligt ansvar för Sverige, fru talman. Detta ser också svenska folket, och detta ser svenska expertmyndigheter. Detta ser även omvärlden, fru talman.

Den starka och trygga ekonomi Sverige har är numera satt under press – utifrån av konkurrens men också, för första gången på mycket länge, av en regering som inte tar ansvar för offentliga finanser.

(Applåder)

Anf. 64 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 2 i finansutskottets betänkande nr 20 och reservation 2 även i finansutskottets betänkande nr 21.

Sverigedemokraterna vill som bekant prioritera välfärd och trygghet – vi vill prioritera tillväxt, företagande och jobbskapande. För att uppnå det behöver vi satsa på goda förutsättningar för svensk industri och svenska småföretag.

Industrin är av avgörande betydelse för vår ekonomi i dag, och småföretagen kan bli avgörande för möjligheten att upprätthålla hög sysselsättning i framtiden. Det gäller såväl i städer som på landsbygden. Förutsättningen för detta är att industrin är konkurrenskraftig och att de mindre företagen har förutsättningar att växa. För det behöver Sverige rimliga skatteinivåer, och vi behöver ett skattesystem som uppfattas som rättfärdigt.

Den tidigare alliansregeringen brast en del i det sistnämnda avseendet, bland annat när det gällde orättfärdigt riktade skattesänkningar. Det handlade om instegsjobb som enbart var till för nyanlända och om nystartsjobb som hade det uttalade syftet att just gynna invandrare på bekostnad av svenskar, eftersom arbetslösheten bland utlandsfödda är ungefär fyra gånger högre än bland inrikes födda. Den nuvarande, rödgröna regeringen verkar ha accepterat denna nyordning, för jag ser inte exempel på särskilt mycket förändring i den politiken.

Dessutom flaggade alliansregeringen för så kallade nystartszoner, där tanken var att införa skattelättnader för arbetstillfällen i invandratäta områden. Den här typen av åtgärder är just sådant som skadar förtroendet för skattesystemet och gör att det uppfattas som orättfärdigt.

I mina kommentarer till några av den rödgröna regeringens förslag i årets vårproposition ska jag börja med någonting positivt. Det gäller den slopade nedsättningen av socialavgifter för unga, vilket görs i två steg. När det gäller denna skatteförändring delar vi regeringens syn att den sänkta skatten för unga inte har haft tillräckligt stor effekt på arbetsmarknaden. Det har inte skapat särskilt mycket nya jobb.

Skillnaden mellan regeringens och Sverigedemokraternas förslag är att regeringen bara tar in nya pengar från företagen, medan vi sverigedemokrater gör som så att vi slopar den allmänna löneavgiften som del i lönekostnaden. Det gör vi för alla företag, upp till en gränsnivå motsvarande genomsnittslön för nio anställda. I princip slipper man alltså den allmänna löneavgiften för nio anställda. Det blir en form av grundavdrag som i huvudsak träffar de mindre företagen, och därmed lämnar det utrymme för de mindre företagen att anställa ny personal. Det kan då vara ny personal där urvalet inte nödvändigtvis är baserat på ålder eller ursprung.

När det gäller höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, vilket regeringen föreslår, säger Sverigedemokraterna nej eftersom det är något som slår mot den svenska industrin. Vi menar att Sveriges industri är viktig och att vi behöver främja den i stället för att fortsätta motarbeta den. Industrin sysselsätter trots allt, direkt eller indirekt, totalt 1 miljon människor.

När det sedan kommer till landsbygd, jordbruk och skogsbruk vill regeringen höja skatten på bekämpningsmedel. Det slår mot de småskaliga jordbruken. Sverigedemokraterna värnar hela Sverige och vill inte bidra till att göra det mer kostsamt för de småskaliga jordbruken på den svenska landsbygden.

När det gäller skogsbruken vill regeringen inte genomföra nedsättningen av koldioxidskatten på dieselbränsle i vissa skogsmaskiner. Det är också någonting som gör det dyrare för jord- och skogsbruk. Vi menar att skogsbruket är en betydande resurs för Sverige och kan bidra till sysselsättning i hela landet. Varje åtgärd som går emot den riktningen är hämmande för Sveriges framtida sysselsättningsutveckling, och därför säger vi nej till detta.

Likadant är det när det gäller naturgrus, vilket används för att göra betong som ofta används inom industrin och i byggnadsproduktion. Även där vill regeringen höja skatten, och Sverigedemokraterna säger nej också till detta.

När det gäller regeringens höjda skatt på sparande är det inte riktigt rätt tidpunkt för det just nu – skuldberget i Sverige växer ganska snabbt numera, och det är inte rätt politik att då börja beskatta sparande än högre.

Vad Sverigedemokraterna verkar för är, som jag nämnde tidigare, att göra Sverige till ett bättre land för industri och småföretag att verka i. På skatteområdet föreslår vi alltså bland annat den slopade allmänna löneavgiften. Vi vill även avskaffa fastighetsskatten för industrienheter, för genom att lätta på bördan för industrifastigheter blir det mer gynnsamt för industriföretag att ha sin industriproduktion i Sverige i stället för att flytta den till andra länder. Det kan ge jobb och skatteintäkter till Sverige så att vi har råd att bygga Sverige starkt i framtiden.

Vi vill också utreda en höjd gräns i 3:12-reglerna, för att göra det något mer lönsamt för investerare att få utdelning på det kapital de har valt att investera i stället för att konsumera. Sverige behöver mer investeringar, och därför vill vi utreda möjligheten att attrahera fler investeringar i små och växande företag, i svensk ekonomi och i svensk sysselsättning.

När det gäller tonnageskatten är det någonting som inte bara vi verkar för; den har ju en enhällig riksdag fattat beslut om många gånger. Dessvärre har den inte genomförts, eller det har i alla fall tagit lång tid.

Någonting som är oerhört viktigt är att förstärka arbetet med de bilaterala skatteavtalen. Regelverken för skatter är någonting som befinner sig i ständig förändring, och därför måste skatteavtalen med andra länder uppdateras med kontinuitet. Annars tappar svenska företag i konkurrenskraft, vilket är något som ignoreras av den socialdemokratiska regeringen under Göran Persson. Det ignoreras även av alliansregeringen under Reinholdt i åtta år, och det fortsätter att ignoreras av den nuvarande, rödgröna regeringen under Stefan Löfven.

Detta är någonting som har uppmärksammats av både Svenskt Näringsliv och Riksrevisionen, som redan 2010 utredde avtalsläget och pekade på riskerna med att skatteavtalen inte följs upp och att nya avtal inte utvecklas i den takt svensk industri behöver för att kunna agera konkurrenskraftigt internationellt. Våra viktigaste konkurrentländer arbetar däremot för högt tryck för att stärka förutsättningarna för industriell verksamhet – bland annat genom att utveckla bilaterala skatteavtal med sina viktigaste handelspartner runt om i världen.

Sverige har börjat halka efter i detta. I slutet av 1990-talet låg vi i närheten av toppen just när det gällde att hålla den här typen av skatteavtal uppdaterade, men nu har vi halkat efter. Det finns alltså någonting viktigt att arbeta med. Här behövs det en uppräckning, fru talman.

(Applåder)

Anf. 65 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet tävlar med varandra om att vara välvilligast inställda till att höja bidrag och inte ta ansvar för offentliga finanser. Min fråga till David Lång är därför: Vad är politik har omprövats sedan Finansdepartementet gjorde beräkningar som visar att den politik Sverigedemokraterna står för kostar svensk arbetsmarknad 90 000 arbetstillfällen? Då har man bara räknat på de skattehöjningar Sverigedemokraterna föreslår, där man lägger på 25 miljarder i ytterligare bördor på att anställa, där man vill höja restaurangmomsen med 5 miljarder kronor, där man vill bygga ut bidrag med 6 ½ miljard kronor och återgå till system som inte fungerade, som var impopulära och upplevdes som orättvisa, där man till exempel kunde stämpla upp till heltid.

Sverigedemokraternas politik beräknas som sagt vara kostad 90 000 arbetstillfällen. Från vilka av dessa förslag har Sverigedemokraterna backat? Eller står ni fast vid en politik som leder till 90 000 färre arbetstillfällen?

Anf. 66 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Självklart leder inte Sverigedemokraternas politik till ett minskat antal arbetstillfällen. De åtgärder som Niklas Wykman räknade upp är ju sådant som inte har visat sig skapa några arbetstillfällen, till ex-

empel den sänkta restaurangmomsen eller minskningen av arbetsgivaravgifter för unga. Detsamma gäller integrationssatsningarna på nystartsjobb, instegsjobb och andra kostnader som man har använt i syfte att få in utländsk arbetskraft på arbetsmarknaden – sådant som vi inte har varit i behov av.

Sverigedemokraterna har däremot alltsedan vi kom in i riksdagen föreslagit stora besparingar på invandringsområdet. Sådant som vi har valt att satsa på är till exempel heltidsgarantier inom offentlig sektor, slopad allmän löneavgift för småföretag, särskilda satsningar på småföretag och andra satsningar som jag läste upp förut. Det är där som fyra av fem nya jobb skapas, eller nio av tio, som Per Åsling sa. Det är där man skapar de nya arbetstillfällena, och det är där vi har prioriterat våra satsningar.

Anf. 67 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Självklart ska man ha en diskussion om reformers effektivitet. Det har vi med till exempel regeringen och Sverigedemokraterna emellanåt. Men att gå därifrån till att hävda att de inte har någon effekt över huvud taget är att gå tvärtemot den samlade ekonomiska expertisen. David Lång hävdade precis att den sänkta restaurangmomsen inte ger några jobb. Därmed underkänner han Konjunkturinstitutets hela utvärdering.

Sedan kan man givetvis ställa sig frågan om det är en rimlig prioritering, om det ger tillräckligt många jobb och så vidare. Det är en diskussion man kan ha här i kammaren och mellan nationalekonomer. Men om man hävdar att det inte ger några jobb alls hamnar man i konflikt med den samlade expertisen.

Finanspolitiska rådet hävdar att de a-kassejusteringar som föreslås leder till 20 000 eller 30 000 färre jobb. Sverigedemokraterna föreslår mer långtgående reformer i arbetslöshetsförsäkringen än vad Finanspolitiska rådet har analyserat. Menar David Lång alltså att Finanspolitiska rådets hela beräkning är felaktig? Menar David Lång att Finansdepartementets hela beräkning av Sverigedemokraternas politik är felaktig? Menar David Lång att den samlade nationalekonomiska forskningen och erfarenheten är helt underkänd och inte spelar någon roll? Det är ju en samlad expertis, en samlad bedömning och en samlad erfarenhet av ekonomisk politik som ligger bakom de kalkyler som indikerar att er politik leder till 90 000 färre jobb. Tar inte Sverigedemokraterna in detta i sin politik?

Anf. 68 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru talman! Jag anar ett svagt medgivande från Niklas Wykman om att effekterna av de åtgärder som genomfördes under alliansregeringen kan ha varit ganska begränsade. Han medgav i alla fall att det kan diskuteras om det har varit tillräckligt stora effekter. Det är precis detta vi diskuterar just nu, och det är precis här som vi sverigedemokrater menar att det finns betydligt effektivare åtgärder. Vi förlitar oss också på expertisen. Det är det vi gör hela tiden.

När det gäller viss effekt av restaurangmoms och alla de andra exempel som räknades upp har de tyngsta rösterna varit lobbygrupper. Men vi förlitar oss som sagt på samma expertis när vi menar att de satsningar vi gör är effektivare. För det är som sagt i mindre företag som tillåts växa som det stora antalet arbetstillfällen skapas. De skapas inte genom att man sänker generellt vare sig för ungdomar eller för enskilda branscher. Vi satsar

brett på hela småföretagarkollektivet. Det är där det stora antalet arbetstillfällen skapas.

Anf. 69 MATS PERSSON (FP):

Fru talman! När man som utomstående betraktare tittar på Sverige 2015 ser man ett av Europas ekonomiskt starkaste länder. Europas högsta sysselsättningsgrad hittar man i Sverige. I inget annat land i EU är det fler människor som kan arbeta som faktiskt arbetar. Betyder detta att vi kan stå med armarna i kors och titta på och känna oss nöjda med det Sverige vi har i dag? Absolut inte. Vi har grupper av människor som inte hittar en plats på arbetsmarknaden, och vi behöver hitta en politik som gör att fler kan komma in. Att fler människor får möjligheten till ett jobb handlar om egenmakt, känsla av egenvärde, livsglädje och en känsla av att livet har mer att ge.

Men det handlar också om att ha råd med välfärden. I Europa ser vi att fler och fler länder, inklusive Sverige, har en åldrande befolkning. Enda lösningen på det är att fler människor, även i ett land som Sverige med Europas högsta sysselsättningsgrad, faktiskt arbetar.

När man lyssnar på den här debatten blir det uppenbart att regeringens arbetslöshetsmål inte är svaret. Vi behöver fokusera på riktiga jobb. Vi behöver fokusera på att fler människor kan komma in på arbetsmarknaden liksom på att fler människor kan vara kvar på arbetsmarknaden. Där spelar det arbete vi bedriver i skatteutskottet och skattepolitiken en helt avgörande roll.

Regeringens förslag, som ligger på kammarens bord i dag, innehåller på punkt efter punkt, på område efter område, steg i helt fel riktning.

Regeringen föreslår höjd skatt för äldre. Den arbetsgivare som vill anställa någon över 65 får högre kostnader med regeringens förslag. I själva verket behöver vi, som vi föreslår i Folkpartiets budget, ha lägre kostnader och mer drivkrafter för människor att vara kvar på arbetsmarknaden. Vi föreslår i vår budget en skatterabatt för den 64-åring som vill vara kvar på arbetsmarknaden och arbeta längre. Det är viktigt inte minst med tanke på att dagens pensionsålder i genomsnitt är 63.

Fler jobb handlar också om fler och växande företag. Det handlar också om att Sverige ska vara konkurrenskraftigt i en global ekonomi. Då är möjligheten för arbetsgivare att hitta rätt kompetens helt avgörande. Då måste skattesystemet också uppmuntra till utbildning i mycket högre grad än i dag. I dag har vi skatter som gör att det för en hel del människor inte lönar sig att utbilda sig, och det är något som vi behöver komma till rätta med genom den skattepolitik vi för.

Vi ska som land inte konkurrera med låga löner. Vi ska vara konkurrenskraftiga genom att ha fler och växande företag och genom att ha internationella exportsuccéer som gör Sverige rikt.

Men att vi inte ska konkurrera med låga löner betyder inte att vi vänder eller stänger dörren för dem som inte kan ta de jobb som i dag finns på den svenska arbetsmarknaden. Vi behöver skapa fler möjligheter för dem som står utanför att komma in. Där handlar det om att reformera arbetsmarknaden i grunden, och där spelar inte minst skatterna en stor roll.

På punkt efter punkt lägger regeringen förslag som går i helt fel riktning. Man gör det mindre attraktivt att använda RUT- och ROT-tjänster,

som vi bevisligen vet har gjort många svarta jobb vita och som har inneburit att många som tidigare stod utanför arbetsmarknaden nu befinner sig på arbetsmarknaden.

Det finns en underliggande ton som vittnar om en syn på vissa jobb som viktigare än andra. Man ser på vissa jobb som om de vore skitjobb. Men i själva verket behöver vi alla jobb i vårt samhälle, och alla människor behöver få en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Det är 34 miljarder i aviserade skatthöjningar som regeringen nu lägger på kammarens bord – det är alltså den största skatthöjningen sedan mitten av 90-talet. Med tydlig precision riktar man de skatterna mot jobb och företagande. Särskilt mycket riktar man dem mot de företagare runt om i landet som vill anställa unga människor.

Regeringen föreslår att rabatten på arbetsgivaravgiften för unga upp till 25 år ska tas bort. Det är inte så att regeringen inte är medveten om att det får effekter på sysselsättningen, även om man kan tro något annat i debatten. Regeringen kompenserar nämligen kommuner och landsting för de ökade kostnader som de nu får. Det hade man inte gjort om man inte hade förstått att de höjda kostnaderna för arbetsgivarna kommer att göra att de kan anställa färre. Man kompenserar de offentliga arbetsgivarna, men privata företag får ingen compensation alls. Vi vet att det kommer att innebära att fler människor får lämna arbetsmarknaden, och det blir ännu svårare för dem som i dag står utanför att komma in.

Tyvärr finns det en majoritet i kammaren för det. Regeringspartierna och Sverigedemokraterna gör gemensam sak i den här frågan och bildar tyvärr en stabil politisk majoritet för att göra det dyrare att anställa unga människor och höja trösklarna för människor att komma in. Det tycker jag är olyckligt när vi är i ett läge då vi behöver gå i en motsatt riktning.

Det är också slående, fru talman, i regeringens förslag att man inte vill visa för svenska folket vad de politiska förslagen innebär. Förr i tiden brukade regeringar ganska tydligt visa att olika förslag leder till vissa effekter på samhällsekonomin och på sysselsättningen. Men om detta hittar vi ingenting i regeringens förslag, utan man döljer det för människor så att de inte ska kunna se vad skatthöjningar leder till.

Fru talman! Det vi behöver framöver för Sverige är framtidstro, satsningar på att få fler och växande företag och satsningar för att de som i dag står utanför ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

Många människor känner oro för hur arbetsmarknaden ser ut. Har vi som politiker förmåga att skapa jobb till de ungdomar som lämnar skolan utan fullständiga betyg? Har vi som politiker förmåga att skapa jobb till de många nyanlända som, inte minst just nu, kommer från krigets Syrien? Det har vi om vi vidtar rätt åtgärder, men vi har det inte om vi höjer skatten på arbete och om vi med precision, som regeringen nu gör, ser till att göra det dyrare för privata företag att anställa ungdomar och ge dem chansen att komma in.

I och med detta, fru talman, yrkar jag bifall till Folkpartiets förslag till budget för 2016 och till det gemensamma alliansförslaget kring vårändringsbudget.

Anf. 70 ARON MODIG (KD):

Fru talman! När det gäller vårändringsbudgeten och riktlinjerna för den ekonomiska politiken i stort vill jag instämma i det som anfördes av min

partikamrat Jakob Forssmed tidigare i debatten. Jag kommer i mitt anförande att i första hand hålla mig till skatteområdet. Det känns väsentligt, för regeringen föreslår som bekant väldigt stora skattehöjningar för att finansiera sina stora utgiftsökningar, ofta stora höjningar av kostnaderna för bidrag och ersättningar av olika slag. Men den politiken kommer inte att gå obemärkt förbi.

Förändringar av skattenivån på olika områden får ofta konsekvenser, önskade eller oönskade. Höjer man skatten på exempelvis miljöfarliga utsläpp blir det dyrare att släppa ut, och man får i regel mindre av utsläpp. Detsamma gäller förstås om man höjer skatten på till exempel arbete. Man får kanske in mer pengar till statskassan initialt, men inom kort kommer det att bli mindre arbete utfört, och de statsfinansiella effekterna blir negativa.

Denna enkla analys verkar det som att regeringen i flera fall glömt att göra när det kommer till vårändringsbudgeten, riktlinjerna för den ekonomiska politiken och de annonserade skattehöjningarna inför hösten.

Skatterna höjs på arbete i många former, på energi, på sparande och på varor och tjänster som är viktiga för att många människors och familjers vardag ska gå ihop. Resultatet blir mindre jobb, försämrad konkurrenskraft för den svenska ekonomin, mindre sparande och att det blir svårare för många människor att få ihop såväl privatekonomin som livspusslet.

Fru talman! Den största enskilda skattehöjning som regeringen föreslår i vårändringsbudgeten är den stegvis avskaffade nedsättningen av socialavgifterna för unga. Samtidigt som det talas om målsättningar om EU:s lägsta arbetslöshet senast år 2020 höjs alltså kostnaderna kraftigt för att anställa några av dem som står allra längst ifrån arbetsmarknaden.

I den här frågan brukar regeringen ofta hänvisa till att den aktuella nedsättningen inte haft avsedd effekt. Man brukar också referera till en studie som IFAU gjorde 2013, som visade att 6 000–10 000 nya jobb har skapats för unga.

Jag har väldigt svårt att förstå hur regeringen får ihop detta. Nedsättningen av socialavgifterna har definitivt bidragit till en positiv utveckling på arbetsmarknaden. Den har lett till fler jobb som har kommit vissa unga till del, och den har med största sannolikhet förhindrat att andra unga blivit av med sina jobb då Sverige och övriga världen gått igenom en djup lågkonjunktur.

Frågan är snarare hur den kraftiga skattehöjning som regeringen vill genomföra dels förbättrar för företag när det gäller att växa och anställa, dels underlättar just ungas möjligheter att få in en fot och få fäste på arbetsmarknaden.

Regeringen höjer skatten på ungas jobb med 18 miljarder kronor. Även om regeringen menar att nedsättningen ska ses som en ineffektiv åtgärd har den haft positiv effekt i en svår ekonomisk tid. Nu ska reformen tas bort. Då lär den i hederlighetens namn åtminstone få motsvarande negativa effekt. Mycket talar snarare för att den negativa effekten nu kommer att bli större än vad den positiva effekten var då, helt enkelt för att den hårda internationella konkurrensen och digitaliseringen gör att näringslivet inte kan kompensera kostnadsökningarna med prishöjningar. Samtidigt är det inte heller möjligt att sänka lönerna när de sammantagna lönekostnaderna ökar. Svenskt Näringsliv har räknat på att så många som drygt 18 000 helårsarbeten kan vara i fara om regeringen driver igenom sin plan.

Men, fru talman, i regeringens vårändringsbudget förslås även en höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftverk, det vill säga en straffskatt på kärnkraft som riskerar att bidra till att väl fungerande kärnkraftsreaktorer stängs i förtid och att Sveriges tillgång till stabil och billig el därmed görs mer osäker. Det kommer att försämra Sveriges konkurrenskraft.

Regeringen föreslår även begränsningar av det så kallade RUT-avdraget. Också det är olyckligt. RUT-avdraget har varit viktigt för att utveckla tjänstemarknaden. Det har gett positiva effekter för personer i behov av arbete. Inte minst har det möjliggjort en helt ny arbetsmarknad och motverkat svartarbete.

Tre av fyra som får ett jobb i RUT-sektorn kommer från arbetslöshet eller uppsägning. Men RUT-avdraget har också gett positiva effekter för tidspressade barnfamiljer i behov av avlastning i vardagen och för äldre som behövt extra hjälp i hemmet. I motsats till regeringen vill vi kristdemokrater därför se en utveckling av RUT-avdraget där fler former av tjänster ges en lägre skattebelastning. Detta skulle skapa ytterligare arbetstillfällen och samtidigt ge en välkommen avlastning till stressade familjer, som får mer tid över att spendera tillsammans med sina barn och unga.

Fru talman! Den slopade nedsättningen av socialavgifterna för unga, den höjda skatten på termisk effekt i kärnkraftverk och begränsningen av RUT-avdraget är några av de skattehöjningar som regeringen i och med vårändringsbudgeten föreslår ska träda i kraft den 1 augusti. Med redan i höst är fler skattehöjningar att vänta.

Till dess har regeringen, bland annat i promemorian om vissa skatteförslag inför budgetpropositionen 2016, annonserat ytterligare begränsningar av RUT-avdraget, försämringar av ROT-avdraget, höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring, höjd skatt på drivmedel och höjd skatt på gåvor genom att gåvoskatteavdraget slopas.

Stefan Löfvens regering är ingenting annat än en riktig skattehöjarregering. Ingen bör inbilla sig att detta vägval inte kommer att få konsekvenser såväl för jobben och vår ekonomiska konkurrenskraft som för enskilda människors och familjers frihet.

Fru talman! Låt mig även få säga någonting om de förslag på skatteområdet som vi tagit med i Kristdemokraternas vårmotion: nystartsavdraget och etableringsavdraget.

En grundförutsättning för att fler ska komma i arbete är att det lönar sig att gå från utanförskap till arbete. Detta är den huvudsakliga tanken bakom jobbskatteavdraget, som har varit Alliansens viktigaste redskap för att öka sysselsättningen och minska utanförskapet.

Vi har också förstärkt jobbskatteavdraget för personer över 65 år, eftersom det ger en ökad drivkraft att skjuta upp pensionen och jobba ytterligare något år, vilket är positivt både för den enskilde och för samhälls-ekonomi och nödvändigt för pensionssystemet i stort.

Detta sätt att använda ett förstärkt jobbskatteavdrag kan man med fördel också använda för andra grupper, exempelvis för dem som befinner sig i långtidsarbetslöshet eller för människor som nyligen kommit till vårt land.

Fru talman! För många som befinner sig långt från arbetsmarknaden är den ekonomiska vinsten av att ta ett arbete låg. När skatten och jobbresorna har betalats och de inkomstrelaterade bidragen eller ersättningarna har minskats är det inte säkert att man har mer pengar kvar i plånboken jämfört

med tidigare. Detta gäller inte minst om det är en deltidstjänst som man först blir erbjuden.

För att ytterligare sänka trösklarna för dem som står långt från arbetsmarknaden föreslår Kristdemokraterna därför ett nystartsavdrag, ett förstärkt jobbskatteavdrag för den som går från långtidsarbetslöshet till arbete. Genom detta nystartsavdrag riktat till dem som varit långtidsarbetslösa kan höga marginaleffekter för den enskilde mildras och drivkraften att ta arbeten som erbjuds stärkas. Samtidigt ökar incitamenten för företag att anställa personer med lång tid i arbetslöshet bakom sig. Det är något vi tror på för att få fler människor i arbete.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag belysa att det är utifrån ungefär samma resonemang som vi också föreslår ett nytt etableringsavdrag för nyanlända som innebär att en nyanländ under sina första fem år i Sverige sammanlagt ska kunna tjäna upp till en halv miljon kronor utan att betala inkomstskatt.

Detta etableringsavdrag gör det mycket lönsamt att ta även deltid- eller säsonganställningar och jobb till lägsta avtalade lönenivå, eftersom den nyanlända kompenseras med lägre skatt. Eftersom möjligheten till denna skattenedsättning upphör efter fem år skapas också starka incitament till en tidig etablering.

Sverige är väldigt generöst på det migrationspolitiska området. Om vi ska kunna fortsätta vara det på längre sikt måste vi se till att människor som kommer hit så fort som möjligt kommer i arbete. Då är det nödvändigt att även värna jobb som kräver lägre kvalifikationer. För detta är både RUT- och ROT-avdragen viktiga, liksom den sänkta restaurangmomsen och yrkesintroduktionsanställningar.

Men trots dessa reformer och trots nedsatta arbetsgivaravgifter för nyanlända krävs ytterligare reformer för att skapa en ökad arbetskraftsefterfrågan och fler vägar in på arbetsmarknaden.

Etableringsavdraget är ett sådant förslag från oss kristdemokrater, men vi har för avsikt att återkomma med fler förslag framöver.

(Applåder)

Anf. 71 LEIF JAKOBSSON (S):

Fru talman! Äntligen! Det är ett ord som har uttalats ganska många gånger i kammaren i dag, och det handlar om att Sverige äntligen kan slå in på en ny väg. Efter åtta år av skattesänkningar som svaret på alla upp-tänkliga samhällsproblem ska vi i dag besluta om en budget som sätter barnens skolresultat, utmaningarna i sjukvården och kanske framför allt massarbetslösheten i fokus och genom politiska reformer börja antråda vägen mot full sysselsättning, högre rättvisa och minskade klyftor.

I mycket av det vi har hört i dag, inte minst i det senaste inlägget, känns det ändå som om skattesänkarpolitiken gick i väggen. Den fungerade inte, men ändå hör vi eko från det gamla. Det är nya skattesänkningar. Vi får höra att den nuvarande regeringen inte snabbt nog betar av det budgetunderskott man fick ärva, samtidigt som man kräver nya ofinansierade skattesänkningar.

Idén om att allt går att lösa med nya skatteavdrag tycks fortfarande leva. Det senaste vi hörde här var att integrationen kräver ännu ett nytt skatteavdrag. Just det – nya avdrag.

Låt oss bara ta den generella nedsatta arbetsgivaravgiften för unga och äldre. Den har diskuterats mycket i dag. Idén är att om man bara sänker kostnaderna för arbetsgivaren skulle det med automatik uppstå fler jobb. Men verkligheten har verkligen brutalt motbevisat den tesen: Det är fler unga arbetslösa nu än när man införde den här reformen.

Som om inte verkligheten skulle räcka har det också vederlagts riktigt ordentligt att kostnaden i förhållande till de eventuella jobb som har skapats är helt orimlig. Jag hörde beskrivningen här att Svenskt Näringsliv till och med hotade med att det kunde handla om att 18 000 jobb skulle försvinna när man tar bort 18 miljarder i subvention. Om vi tänker oss att Svenskt Näringsliv räknar på den dramatiska sidan, ja, då har vi 1 miljon där. Andras bedömning är att det handlar om 1 ½ miljon per jobb.

Det är bara att räkna baklänges på hur många fler ungdomar som faktiskt skulle vara i jobb om vi hade använt de pengarna på ett klokt och förnuftigt sätt, om vi hade tänkt ordentligt på vad det egentligen är vi ska göra.

Det vi behöver göra är ju inte att hjälpa ungdomar som ändå klarar sig, eller rättare sagt, att hjälpa deras arbetsgivare med lägre kostnader. Det vi behöver göra är att ge stöd till de ungdomar som inte klarar sig på arbetsmarknaden, och det är det vi tänker göra. Vi flyttar resurser från kostsamma, ineffektiva subventioner till insatser där de verkligen behövs.

När det gäller hela resonemanget om att det bara skulle uppstå arbete tack vare att man sänker kostnaderna tänker jag på två saker. Det ena är det som har varit så viktigt för Sverige, alltså en industri som har expanderat och varit bra på export. Jag tänker på LM Ericsson, jag tänker på Asea, om vi nu ska titta bakåt. Inte var deras framgångssaga ett resultat av låga arbetsgivaravgifter – verkligen inte. Det handlade om en aktiv näringspolitik där stat, företag, fackliga organisationer och akademien gick samman och byggde Sverige starkt.

Det andra jag tänker på är något modernare: Välkomna till Malmö! Välkomna till Massive, ett av de största dataspelsföretagen! De har 300 anställda och gör succé världen över. När jag pratar med dem pratar de inte om arbetsgivaravgifter. De säger: Vi vill ta in folk från hela världen. Kan ni inte bygga fler bostäder?

Det är det som det handlar om. Det är det som ger jobb. Arbetsgivare anställer när de har behov av arbetskraften, när det finns kunder som är beredda att betala och när det finns arbetskraft med rätt utbildning och kompetens.

Det är precis ditåt vi nu styr politiken. De områden som vi riktar in oss på är näringspolitik för ett expanderande näringsliv, investeringar för bostäder och infrastruktur och utbildning och kompetenshöjning så att arbetsgivarnas kompetenskrav kan mötas.

Det är något helt annat än att rabattera åldersklasser eller branscher.

För att ta ett annat exempel som vi ändå tänker på: I all sin godhet bestämde sig den gamla regeringen för att låna pengar så att man kunde sänka skatten för storbankerna med 4 miljarder. Resonemanget var att om man sänker kostnaderna för arbetsgivare och för företagen blir det fler anställda. Man tjänar nog en del på banken, så om vi räknar om dessa 4 miljarder borde det ju ha blivit i alla fall mellan 6 000 och 7 000 fler anställda.

Tror ni det? Naturligtvis inte! Bankerna anställer så många man behöver för sin verksamhet, inte i förhållande till vilka kostnader man har. När

kostnaderna sänks kan det inte växlas ut i jobb, och det är det som verkligheten har visat.

Det som den nya regeringen har att hantera, och det är inte lätt, är ett budgetunderskott som jag inte har hört någon av de borgerliga över huvud taget berätta om under den här debatten. Hur kunde ni hamna där? För tredje gången lämnar en borgerlig regering ett budgetunderskott efter sig.

Det är i allra högsta grad vår absoluta vilja att jobba bort det, därför att vi är de som har fått ta smällarna. De av oss som var med efter 1994 och den budgetsaneringen såg vad det betydde – en stat och en ekonomi som inte är skött och stora budgetunderskott som leder till nedskärningar som slår med fantastisk precision mot de människor som mest behöver stöd. Det var hårda tider att sanera budgeten den gången. Det sitter i ryggmärken på dem av oss som var med om det.

När vi hör att man lämnar efter sig ett budgetunderskott efter fyra år av tillväxt känns det inte bra. Den här regeringen ska klara av bägge delarna. Man ska klara budgetunderskottet och samtidigt få fart på investeringar.

Då är det så, mina vänner, att man måste våga höja skatter och våga säga det. Vi behöver det. Vi kan inte bara sitta och vänta på att arbetslösheten ska sjunka. Vi behöver bygga bostäder, vi behöver se till att våra unga får bättre utbildning, vi behöver förbättra sjukvården och vi måste se till att kollektivtrafiken fungerar så att det verkligen kan bli riktigt gott och många nya jobb. Det är vad den här nya inriktningen handlar om. Som jag sa, fru talman: Äntligen!

(Applåder)

Anf. 72 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Leif Jakobsson företräder en regeringskoalition som nu lånar pengar för att bygga ut bidragssystemen. Det leder enligt bland annat Finanspolitiska rådet till 20 000–30 000 färre jobb. Leif Jakobsson, är det i ett normaliserat konjunkturläge ansvarsfullt att göra som regeringen och låna pengar till massiva utbyggnader av bidrags- och transfereringssystemen?

Vi har en finansminister i Sverige som har lämnat olika besked kvartalsvis ifall ekonomin ska stimuleras, stramas åt eller lämnas opåverkad av finanspolitiken.

Numera är Magdalena Andersson finansminister. Leif Jakobsson försvaret hennes linje om att låna till bidragsutbyggnader i ett normaliserat konjunkturläge.

Leif Jakobsson talar om 90-talskrisen. Delar du, Leif Jakobsson, Kjell-Olof Feldts analys att det var Socialdemokraternas och den socialdemokratiska regeringens fel att Sverige hamnade i krissituationen? Eller vill du här i dag skicka en hälsning till Kjell-Olof Feldt att hans gärning för Socialdemokraterna och för Sverige i grunden är felaktig? Ni tvingade bort Kjell-Olof Feldt från finansministerposten när han försökte sätta stopp för det fall som Sverige var på väg mot. Leif Jakobsson, menar du att den analys som Socialdemokraterna själva tog fram och presenterade för svenska folket, om att 90-talskrisen var Socialdemokraternas fel, är felaktig? Leif Jakobsson, vill du här i dag presentera en helt ny och unik analys om 90-talskrisen som säger att den var någon annans fel än just Socialdemokraternas?

Anf. 73 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Fru talman! Man brukar lasta socialdemokratin för det mesta. De av oss som följde politiken och var i politiken under dessa år kan minnas att statsmannakonsten inte var den allra bästa från regeringens sida när det gällde att hantera den situationen. Sedan finns det naturligtvis bakåt i tiden ett gemensamt ansvar.

På samma sätt som Niklas Wykman skulle jag kunna stå här och tala om till exempel varför Moderaterna kallade överskottsmålet för överbeskattning när det infördes. Detta försvarar ni nu med näbbar och klor, i alla fall någon dag till.

Det är inte speciellt fruktbart att hålla på på det viset.

Det som jag var ute efter var faktiskt inte att lägga ansvaret på den tidigare borgerliga regeringen mellan 1991 och 1994. Det som jag var ute efter var den erfarenhet som vi gjorde när vi sanerade ekonomin och såg hur grupper som inte minst vårt parti i stor utsträckning företräder fick ta hela smällen.

Ungefär detsamma har vi sett när det gäller skatteavdragen under dessa år. Vi kommer in på dem i nästa debatt. Men det har varit en sådan precision. När man har lånat pengar för skatteavdrag har dessa skatteavdrag gått till människor med mycket höga inkomster.

Med facit i hand, Niklas Wykman, var det alldeles riktigt att börja låna upp 4 miljarder om året och ge till utdelning i storbankerna? Det var faktiskt det ni gjorde. Dessa banker har på några år ökat sin utdelning från 12 till 47 miljarder. Det är faktiskt så att utdelningen är ganska nära det budgetunderskott som staten har. De behövde faktiskt 4 miljarder extra i lånade pengar.

Anf. 74 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Först och främst gläder det mig att Leif Jakobsson inte vill ta avstånd från Kjell-Olof Feldts och Socialdemokraternas tidigare analys av att det var den politik som Socialdemokraterna drev som orsakade 90-talskrisen. Det är viktigt att Socialdemokraterna står fast vid det för att historieskrivningen ska vara rätt och för att historiska misstag inte ska upprepas, särskilt nu när det finns ett starkt tryck att lägga stora utgifter utanför redovisningen av de offentliga finanserna. Det är välkommet, Leif Jakobsson.

Jag misstänker att Leif Jakobsson åsyftar bolagsskattesänkningen. Det gör att jag ställer frågan: Hur tog du själv ställning till bolagsskattesänkningen? Vad jag kan minnas var Socialdemokraterna för bolagsskattesänkningen.

Leif Jakobsson, vilket land i EU menar socialdemokratin och regeringen hade starkare offentliga finanser 2014 än Sverige hade? När alliansregeringen frånträdde makten hade Sverige Europeiska unionens starkaste offentliga finanser. Skuldsättningen hade inte ökat, det finansiella nettot var bland de bästa och jobben hade blivit 350 000 fler. Trots att Sverige med sin öppna ekonomi var ett av de mest exponerade länderna för krisen stod den svenska ekonomin emot bäst.

I ena ringhörnan står nu en regering som vill smutska sina företrädare. I andra ringhörnan står IMF, EU-kommissionen, OECD och Finans-

politiska rådet som alla samlat berömmar Alliansens hantering av den ekonomiska krisen och säger att svensk ekonomi 2014 var bland de starkaste i Europeiska unionen.

Anf. 75 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Fru talman! Man kan se på ekonomi och på hur ett samhälle fungerar på många olika sätt. Niklas Wykman resonerar utifrån ekonomiska teorier och annat.

För mig är det en sak på marken som betyder någonting, och det är att vi har en massarbetslöshet i det här landet som betyder att av elva som vill arbeta är det en som får sitta på bänken. Det är som ett fotbollslag som inte spelar med alla spelare. Det är alldeles självklart vad det betyder. Att föra resonemang på det makroekonomiska planet när människor faktiskt tvingas till arbetslöshet tycker jag är känslokallt. Jag tycker att det är konstigt att man står och slår sig för bröstet.

Sedan måste jag naturligtvis ställa frågan hur man kan landa i att säga att vi har en bra ekonomi och att vi försvarade överskottsmålet när man efter fyra års tillväxt i rad överlämnade ett budgetunderskott på ungefär 74 miljarder. Hur hög ska tillväxten vara, och hur många decennier ska vi ha tillväxt innan en moderat regering tycker att det är dags att leva upp till överskottsmålet?

Detta gör naturligtvis att den här regeringen inte kan göra som den gamla och säga att vi vill göra en massa saker, och då tar vi det från något utrymme eller lånar till det. I stället säger vi att vi finansierar det. Då blir det så att vi bestämmer oss för att de skattesänkningar och de skatteavdrag som är gjorda och som är mest ineffektiva tar vi bort och använder till mycket effektivare satsningar för att se till att det byggs bostäder, att vi får ordning på infrastrukturen, att vi satsar på utbildning och ser till att unga kommer i jobb. Det kommer att gynna Sverige.
(Applåder)

Anf. 76 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Som folkvalda här i Sveriges riksdag har vi alla ett mycket stort ansvar att företräda våra väljare och ibland att välja vägar i frågor med målkonflikter. Det finns nämligen ofta motsättningar, och som folkvalda har vi ansvar för en helhet.

Ulf Kristersson sa tidigare under debatten i sin inledning: Att leda är inte att göra det lätta utan att göra det rätta.

Det har gått ett halvår sedan förra gången vi här i kammaren diskuterade skattefrågor kopplade till budgeten. Det var i början av december förra året. Den gången föll regeringens förslag, vilket var synd och tråkigt på väldigt många sätt. Det var pensionärer som inte fick sänkt skatt, miljöskatter som inte fick genomslag och en mängd angelägna områden som inte fick högre anslag.

I den inriktning för den ekonomiska politiken och vårändringsbudgeten som vi hanterar nu och som kammaren ska fatta beslut om finns många av de satsningar som föll förra gången. Jag känner mig stolt över den inriktning som den rödgröna regeringen har och som nu får genomslag.

En viktig del är att komma till rätta med miljö- och klimatfrågorna genom miljöstyrande skatter. Regeringen har aviserat att den termiska effekt-skatten på kärnenergi ska höjas. Det är en skatt som inte ger jättemycket

pengar till staten, men den är viktig på en massa olika sätt. Genom att kärnkraften får betala sina egna kostnader blir den inte längre lönsam. Den avvecklar sig själv utan att vi fattar politiska beslut om att avveckla.

I det här sammanhanget vill jag särskilt vända mig till Centerpartiet. När det genomfördes en energiöverenskommelse inom den förra regeringen för ett antal år sedan sa Centerpartiet och Folkpartiet att den betydde olika saker. Folkpartiet menade att man öppnade för att bygga ny kärnkraft, medan Maud Olofsson menade att man inte gjorde det utan att det tvärtom var en del i att gå mot en avveckling.

Nu när det har gått ett antal år visar det sig att det var Centerpartiet som fick rätt. Det var inte alla som trodde det, inte heller i mitt eget parti. Men vi kan konstatera att frågan om en utfasning av kärnkraften, som båda våra partier länge har kämpat för, nu går åt rätt håll. Det är inte Maud Olofsson som är här i dag, utan det är Per Åsling. Men ni fick rätt i fråga om vad den här överenskommelsen betydde.

Vi kan i och med det här konstatera att marknadslösningar inte ska underskattas. När verksamheter får betala för de miljökostnader de har visar det sig ofta att de inte är lönsamma. Det här är någonting som vi behöver öka på fler områden så att miljöskatternas andel av bnp och av skatteinkomsterna kan öka.

Fru talman! En fråga som var aktuell under vintern och våren var den om ideella föreningar som bedriver secondhandförsäljning. Det var en fråga som såg svår ut men som glädjande nog fick en lösning genom en lagändring men också genom att vi kan kompensera dessa föreningar för de ökade kostnaderna. Det har förstås varit tufft och turbulent för de berörda föreningarna med alla turer kring detta, men det känns ändå viktigt att lyfta fram att frågor ibland löser sig på bra sätt och att vi ibland kan arbeta tillsammans för att komma fram till lösningar.

Företag och näringsliv är av avgörande betydelse för framtiden. För många företag är den största utmaningen att hitta rätt kompetens. Att hela utbildningskedjan fungerar hela vägen från förskolan till universitetet är därför avgörande. Bra och högkvalitativ utbildning kostar. Därför är det helt rätt att vi satsar mer på detta framöver.

Det här gäller inte enbart för företag och näringsliv. Många av de problem som finns inom sjukvården beror på att det är svårt att hitta rätt kompetens. Inte minst är det brist på sjuksköterskor.

Fru talman! Jag ska också säga någonting om den höjda arbetsgivaravgiften. Som jag sa i inledningen av det här anförandet handlar politik ofta om målkonflikter. Det är inte roligt att höja skatter, men ibland finns det angelägen användning för dem. När de tidigare har sänkts har det inte gett det resultat i form av nya jobb som den förra regeringen förväntade sig. Vi ser nu att de här pengarna kan användas mer effektivt på andra sätt. Det finns stora behov i infrastruktur, utbildning och andra sektorer. Därför är det här rätt steg att ta.

Slutligen: En fråga som inte har uppmärksammats så mycket är den om gruppregistrering av moms. Det slopande som Alliansen ville se skulle drabba lokalt och regionalt förankrade banker och försäkringsbolag. Det är därför någonting som vi avvisar.

Med det yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 77 MATS PERSSON (FP) replik:

Fru talman! Rasmus Ling är i alla fall ärlig i sitt anförande. Han säger att regeringen höjer skatten på kärnkraften för att regeringen inte vill ha någon kärnkraft. Och det är precis det som händer. Ett par veckor efter att regeringen aviserade det här förslaget gick Ringhals ledning ut och sa att med anledning av den här skatten kommer flera av de reaktorer som finns att tas ur bruk tidigare än planerat.

En utomstående betraktare skulle tycka att det här är konstigt eftersom Sverige sticker ut jämfört med många andra länder. Vi är ett av de få länder som har haft en positiv ekonomisk utveckling samtidigt som vi har minskat vår klimatpåverkan. En väldigt viktig del i det är att vi i Sverige har valt att ha vattenkraft, kärnkraft och i marginalen lite vindkraft som grund för vår el- och energiförsörjning. Tar man då bort 40 eller 50 procent av produktionen i form av kärnkraft undrar naturligtvis vän av ordning hur regeringen ska se till att vi även i framtiden kan ha förnybara inslag och produktion som inte har någon negativ effekt på klimatet.

Det finns ett land i vår närhet som har valt precis den politik som Miljöpartiet driver nu, och det är Tyskland. Där ser vi hur man som en konsekvens av detta bygger bland annat kolkraftverk, som ett svenskt statligt bolag är med och finansierar.

Min fråga till Rasmus Ling är naturligtvis: Beslutet om den här straffskatten på kärnkraften som för utomstående betraktare är helt obegriplig eftersom vi tar bort en viktig energikälla som är bra för miljön – betyder det att vi i Sverige kommer att ersätta kärnkraften med kolkraft, precis som man gjorde i Tyskland?

(Applåder)

Anf. 78 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det handlar inte om att det, som Mats Persson säger, ska införas en straffskatt på kärnkraft. Det handlar om att kärnkraften ska bära sina egna kostnader, vilket den inte har gjort. Vi har inte löst hur kärnbränslet ska hanteras eller kostnaderna för det. Det har lagts på något ynka öre per kilowattimme som inte på något sätt täcker de kostnader som kommer att finnas för detta i framtiden. Men jag förstår att Mats Persson är besviken över att den uppgörelse han gjorde inom Alliansen inte fungerade på det sätt som han ville.

När det gäller Vattenfall kan vi konstatera att den styrning som alliansregeringen hade av det statligt ägda bolaget inte ledde mot att man från Vattenfalls sida satsade på förnybart. Man gick in i områden i Tyskland och började starta upp kolkraft, vilket man förstås inte skulle ha gjort. Nu sitter man med anläggningar som är bedrövliga ur klimatsynpunkt. Man borde förstås ha satsat på förnybart i stället. Och då har jag inte nämnt de andra misslyckade affärerna som man lät Vattenfall göra och som den förra regeringen ytterst var ansvarig för.

Anf. 79 MATS PERSSON (FP) replik:

Fru talman! Den som följer den här debatten tycker naturligtvis att det är ganska typiskt att Rasmus Ling inte svarar på min fråga. Och min fråga var mycket enkel: Kommer vi, om vi väljer den tyska vägen som regeringen med Miljöpartiet i spetsen nu leder in Sverige på, att börja importera från andra länder, i detta fall gas från Ryssland? Det som nu sker är

att man bygger upp kolkraftverk och koldioxidberoende värmekraftverk runt om i Tyskland.

Rasmus Ling säger att det är alliansuppgörelsen som är skälet till att Ringhals tar det beslut man gör just nu. Det är helt fel. Ringhals ledning säger rakt upp och ned som svar på en fråga att det är den nya regeringens nya förslag och den höjda skatten som gör att man tar det här beslutet. Och det är precis det som Miljöpartiet vill i den regering man nu sitter, att via skattesystemet driva ut kärnkraften från det svenska samhället.

Du tar på sikt 40 procent av koldioxidfri energiproduktion och ska ersätta den med någonting annat. Några mil härifrån, i Tyskland, har man valt precis den panikartade linje som Miljöpartiet nu driver i regeringen. Vi ser hur utsläppen i Tyskland ökar. Vi ser hur man där inte tar ansvar för framtida generationer, hur man inte tar ansvar för miljö och klimat och hur man inte tar ansvar för att skapa en bättre planet och att man åker snålskjuts på länder som Sverige.

Jag vill inte att Sverige ska välja den vägen. Jag vill att vi ska välja en väg där vi tar ansvar för våra barn och ungdomar, för framtida generationer, genom att se till att vi också i framtiden har 100 procent produktion av el som är koldioxidfri. Där står kärnkraften i dag för fyra tiondelar.

Då är du svaret skyldig, Rasmus Ling. Ni höjer skatten för att ni vill bli av med kärnkraften. Vilken väg väljer ni? Väljer ni den tyska vägen, eller vilken väg väljer ni?

Anf. 80 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag kan vara väldigt tydlig med att vi inte kommer att bygga kolkraftverk i Sverige.

Det har tillsatts en energikommission som ska se över hur vi ska forma framtidens energipolitik. Regeringens ingång är att det är 100 procent förnybar energi som vi ska ha i det här landet. Vi har unika förutsättningar för det. Hälften av den energi vi har kommer från vattenkraften. Så ser det inte ut i Tyskland. Man ska givetvis inte bli kolberoende heller i Tyskland, men där sker också en fantastisk utveckling av förnybar energi från sol, vind och annat.

Den fråga jag skulle vilja ställa till Mats Persson, som är så inne på att bygga ny kärnkraft, handlar om det finska exemplet. I Finland har man investerat i ny kärnkraft. Vad har kostnaderna för det varit? Jag kommer inte ihåg exakt hur mycket det kostat, men det handlar om många, många miljarder. Det har blivit flerfaldigt dyrare än vad man först räknade med. Är det här någonting som Mats Persson vill att vi ska göra i stället, att investera skattebetalarnas pengar i osäkra byggnader som blir hur dyra som helst i stället för att rikta dem mot de billigare förnybara alternativen som inte ger problem med att hantera ett bränsle i hundratusen år efteråt?

Anf. 81 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Fru talman, åhörare och ni som lyssnar på debatten på radio och tv! Jag är stolt över att Vänsterpartiet varit med och gjort avtryck i vårändringsbudgeten och vårpropositionen tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Och jag vill instämma i Leif Jakobssons utrop ”äntligen”, för äntligen är det dags att ta de första stegen mot att öka resurserna till välfärden och minska inkomstskillnaderna mellan könen.

Prot. 2014/15:117

16 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

Flera av våra satsningar som ingick i höstbudgeten kommer nu i stället att ingå i vårändringsbudgeten för 2015 eller aviseras i vårpropositionen för införande 2016. Det är många viktiga reformer som kommer att förändra Sverige till det bättre.

Det handlar om att anställa fler i äldreomsorgen, förbättra förlossningsvården, anställa fler i kvinnojourerna, höja underhållsstödet, höja sjuk- och aktivitetsersättningen, höja a-kassan, ge gratis medicin och glasögonbidrag till alla barn och att satsa på mindre barngrupper i förskolan. Det handlar också om att sänka taxorna i kulturskolan och om viktiga investeringar i ökat bostadsbyggande som på sikt ger fler arbeten och ett lägre tryck på storstäderna.

Det är skillnad på höger och vänster i politiken.

När regeringen väljer att samarbeta till vänster blir det mer resurser till välfärden och bättre livsvillkor för dem som halkat efter de senaste åren. Många av dem är kvinnor.

Medan högerregeringen satsat på skattesänkningar för medelålders välbeställda män väljer vi i stället tillsammans med regeringen höjt underhållsstöd, glasögonbidrag, fler anställda i äldreomsorgen och ökade resurser till förlossningsvården. Jag kan helt enkelt konstatera att det blir bättre med en rödgrön regering som samarbetar med Vänsterpartiet.

I denna debatt vill jag också särskilt peka på det förslag, om än litet men viktigt, som finns för att kompensera och långsiktigt trygga villkoren för den ideella secondhandverksamheten i Sverige.

Efter hårt arbete har skatteutskottet, tack vare ett enigt skatteutskott men också tack vare många enskilda individer i skatteutskottet, fått till dessa förändringar. Jag är mycket stolt över att ha varit del av det, och vi är många som i och utanför denna kammare har bidragit till denna viktiga förändring.

Frågan om skatter kan ofta uppfattas som en teknisk och svår fråga, men i grunden är den väldigt enkel och ideologisk. Det handlar om vilket samhälle vi vill leva i och hur detta samhälle ska skapas.

Å ena sidan har vi oss som tror på ett solidariskt samhälle där man omfördelar resurser från de allra rikaste för att stärka våra gemensamma välfärdssystem, såsom skola, sjukvård, vägar, socialförsäkringar med mera. Å andra sidan har vi en borgerlighet som tycker att låga skatter, inte minst för de allra rikaste och för dem som har ett arbete, är ett mål i sig.

Å ena sidan har vi oss som tror på ett starkt och generellt välfärdssystem där vi satsar de pengar vi får in via skatten på att utjämna skillnaderna, nå ett jämlikare samhälle och stödja dem som behöver det allra mest – vi som tror att det är bättre än att slösa bort pengarna på olika typer av bidrag till de allra rikaste för alltifrån poolrengöring och bartendertjänster till läxhjälp. Å andra sidan har vi en borgerlighet som gjort skattesystemet till en schweizerost med alla möjliga typer av avdragsmöjligheter för dem som har det bäst förspänt.

Det är ingen hemlighet var vi i Vänsterpartiet står. Vi tror på det jämlika samhället där alla får plats och där inte plånboken och privata lösningar styr vilket liv du ska lyckas skapa dig. Vi tror på ett samhälle där alla är med och bidrar och där var och en betalar skatt efter bärkraft. Vi tror att ett samhälle som skapar högre sysselsättning, som ger alla människor en chans att komma i arbete och som genomför kraftfulla investeringar är ett bättre samhälle. Skatten är nämligen en politisk praktik och

inte ett ändamål i sig. Skatten är en politisk praktik för att genomföra konkreta och verkliga reformer för alla oss som bor i Sverige.

Med detta sagt vill jag lyfta fram de skatteförslag som finns i vårpropositionen och som vi är överens med regeringen om.

Det handlar bland annat om ökad progressivitet i den statliga inkomstskatten, avtrappning av jobbskatteavdraget vid höga inkomster från 50 000 kronor, sänkning av taket i RUT till 25 000 kronor och sänkning av subventionsgraden vid köp av ROT-tjänster.

Särskilt stolt är jag över den skatt på den finansiella sektorn som ska införas, något som vi i Vänsterpartiet drivit under lång tid. Vi är glada för att vi äntligen fått gehör för detta förslag. Det är inte mer än rätt att bank- och finanssektorns miljardvinster beskattas något mer rättvist.

Jag känner tillförsikt för att vinden har vänt när det gäller den nyliberala doktrin som dikterat villkoren för de senaste åtta och ett halvt årens högerregeringspolitik, där skattesänkningar och privatiseringar på de fattigas bekostnad näst intill varit lag till förmån för privata särlösningar, avdrag och klara-sig-bäst-den-som-kan-idén. Den överges nu på bred front, bland annat av den rödgröna regeringen i samarbete med Vänsterpartiet. Allt fler vill skapa jämlikare samhällen eftersom det skapar friskare, klokar och mänskligare samhällen. Samhällen med hög livskvalitet och rättvisa visar sig dessutom vara tryggare och mer produktiva.

Jag vill understryka, precis som jag underströk i höstens debatt, att det för Vänsterpartiet bara är de första stegen som vi tar på skattesidan för att öka intäkterna i syfte att skapa en välfärd värd namnet för alla. Och jag ser fram emot det fortsatta samarbetet med Socialdemokraterna och Miljöpartiet för att få fram ett skattesystem som vågar ta ytterligare kraftfulla avtrappningar av jobbskatteavdragen på allvar, som vågar slopa RUT-avdraget och införa ytterligare progressivitet i skattesystemet.

Vi måste dessutom starta en avtrappning av de exploderande ränteavdragen, som gynnar dem med allra högst inkomster, driver fram en bostadsbubbla och tar nödvändiga resurser från välfärdens finansiering.

Jag välkomnar att Miljöpartiet har anslutit sig till Vänsterpartiets linje i fråga om ränteavdragen genom beslutet på helgens kongress. Jag vill särskilt tacka Rasmus Ling, som tydligt ligger bakom denna svängning.

Jag hoppas att vi i kommande förhandlingar med Socialdemokraterna kan göra gemensam sak också i denna fråga.

Jag yrkar bifall till finansutskottets förslag vad gäller riktlinjer för den ekonomiska politiken och vårändringsbudgeten 2015 och avslag på samtliga borgerliga motioner och reservationer, inklusive Sverigedemokraternas.

Anf. 82 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Så här långt in i debatten är jag mycket imponerad av mina allianskollegors många bra argument för de fyra olika borgerliga förslagen för den så kallade inriktningsbudgeten inför höstbudgeten i finansutskottets betänkande nr 20. Jag är också mycket imponerad av alla goda argument i den alliansgemensamma motionen i finansutskottets betänkande nr 21 för att den borgerliga politiken ska fortsätta styra Sveriges ekonomiska utveckling fram till höstens budgetdebatt, som sedan avslutas med en omröstning om Sveriges statsbudget inför år 2016.

Prot. 2014/15:117

16 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015

Riksdagen antog redan i höstas Alliansens statsbudget. Den regerar nu den rödgröna regeringen på trots att statsminister Stefan Löfven lovat att han aldrig skulle göra så.

Detta är kanske det allvarligaste av många svek mot väljarna som statsministern gjort sig skyldig till. Det är också ett solklart motiv för att han borde gå till talmannen och se om någon annan är bättre skickad att styra Sveriges ekonomiska utveckling med ett borgerligt anslag i stället för just en socialdemokratiskt inspirerad ministär.

Ett alternativ som står till buds i grundlagen är att statsministern i och med det flagranta misstroende som svenska folkets valda företrädare visat honom och hans svaga regering utlyser ett extra val för att svenska folket ska kunna ges möjlighet att rösta fram en regering som går i takt med riksdagen och därmed också med den svenska folkviljan.

Det gör han dock inte, fru talman, och orsaken till det är den olycka som drabbade Sveriges riksdag och särskilt Alliansens riksdagsledamöter den 27 december när en ohelig pakt slöts mellan den nuvarande regeringens företrädare och de dåvarande partiledarna för allianspartierna.

Denna pakt kräver i nuläget att Stefan Löfven och hans regering med Miljöpartiet och under förutsättning att man får stöd av Vänsterpartiet tillåts fortsätta att regera med en socialistiskt inspirerad svensk ekonomisk utveckling genom att allianspartiernas ledamöter i riksdagen tvingas lägga ned de röster som annars skulle läggas till stöd för vår gemensamma vårändringsbudget i den slutliga avgörande omröstningen om hur regeringen bör förhålla sig till den svenska statsbudgeten.

Fru talman! Det krävs ingen hjärna av exempelvis Marie Curies eller Albert Einsteins kvalitet för att inse att detta är såväl obegripligt som oförklarligt ur ett alliansväljarperspektiv och därmed i högsta grad obefogat om man sätter de borgerliga väljarnas och sympatisörernas prioriteringar och vardagsberoende av politiska besluts betydelse för deras väl i första rummet.

Jag vill därför till svenska folket göra en röstförklaring för egen del och få den förd till protokollet.

Jag uppfattade tidigt att den så kallade decemberöverenskommelsen som hade slutits, och som i dag kan bekräftas vid omröstningen av finansutskottets betänkande nr 21, mötte ett kompakt motstånd bland vanliga borgerliga medlemmar i de fyra allianspartierna, för att inte tala om de miljontals många fler väljare som valt att rösta och sympatisera med Alliansens politik – inte minst vad gäller Sveriges framtida ekonomiska utveckling som nu en gång är den sol som alla andra politiska planeter cirklar runt.

Jag valde att objektivt testa detta motstånd i mitt valdistrikts högsta beslutande organ, den moderata förbundsstämman i Östergötland. Detta skedde också den 25 april då en välbesökt förbundsstämma i Sveriges femte största moderatförbund med bred majoritet beslöt att oreserverat ställa sig bakom min motion som krävde att partiet omedelbart övergav den så förödande decemberöverenskommelsens passiva stöd för en fortsatt alltför önskad och onödig vänsterinriktning av svensk ekonomisk politik minst fram till år 2018 men i värsta fall ända fram till år 2022.

Fru talman! Jag är då 66 år gammal och skulle alltså vara i pensionsålder innan den politiska ekonomiska utvecklingen åter kan styras av den

majoritet som svenska folket valt att representera dem i Sveriges riksdag enligt den grundlagsordning vi har för detta.

Med ett så tydligt utslag från de moderata representanterna för valmanskåren i mitt valdistrikt i Östergötland och med det stöd som bevisligen finns för mig som vald representant för att företräda deras åsikt i Sveriges riksdag i ett läge där detta är i uppenbar konflikt med partiledningens önskemål har jag inget annat val än att välja lojalitet när det gäller hur jag ska rösta vid den snart förestående omröstningen och vilket vårändringsbudgetförslag jag ska biträda.

Är det väljarnas lojalitet eller partiledningens lojalitet jag ska företräda?

Svaret på frågan kan tyckas förvånansvärt självklart och därför enkelt: Jag är vald av väljarna i mitt valdistrikt. Jag är inte vald av en partiledning eller en riksdagsgrupp. Jag är inte ansvarig för den konflikt som har uppstått mellan mina väljare och partiledningen. Det ansvaret ligger helt på partiledningen.

En partiledning kan också enkelt lösa det problem man förorsakat genom att låta mig och alla andra ledamöter i denna kammare rösta så som deras övertygelse och lojalitet mot väljarkåren påbjuder.

Fru talman! Eftersom det i det svenska politiska livet finns en stark kultur till försvar för partiledningarnas ofta järnhårda styre, inte minst i kontroversiella frågor där ledningarnas synpunkter inte delas av kanske ens en majoritet av deras väljare, hamnar den enskilde riksdagsledamoten som ska fatta ett till synes självklart och enkelt moraliskt beslut i praktiken rätt lätt i en mycket svår beslutsposition.

Fru talman! Jag anser att det är upp till var och en som bär detta ansvar i denna kammare att själv fatta beslut om vilka beslut de vill vara med och fatta. Jag dömer verkligen ingen för hur var och en röstar om det i förväg har klargjorts hur man resonerar och tänker så att vi tillsammans kan vara förberedda för hur våra omröstningar i denna församling kan förväntas utfalla.

I mitt fall är därför beslutet sedan länge tydliggjort både internt och offentligt och i linje med de argument jag redogjort för i det ovan sagda. Jag avser att rösta för Alliansens vårändringsbudgetförslag i alla lägen för att jag och mina väljare är stolta över detta förslag och vill stå upp för det även när det blåser snålt och möjligheten finns för en egen rimlig beslutsradie.

Fru talman! Med dessa slutord yrkar jag bifall till Alliansens budgetmotion i betänkande FiU21 med nummer 2014/15:3089 och därmed aktivt bifall till alla de 16 punkter till beslut om den ekonomiska inriktningen som där föreslås.

Anf. 83 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Jag vill som många andra talare i dag utbrista: Äntligen! Låt mig säga som skatteutskottets ordförande Leif Jakobsson: Äntligen kan Sverige slå in på en ny väg.

Många gånger kan det vara lite otacksamt att vara sist i debatten. Men i denna debatt känns det lite skönt, för det innebär att jag får den stora äran att slå in den sista spiken i allianspolitikens kista. Efter åtta och ett halvt år är det en stor glädje för mig att stå här i talarstolen och göra det.

Jag kan dessutom återföra debatten till det den ska handla om. Just när Sverige slår in på en ny väg och jag slår in den sista spiken i allianspolitikens kista med detta anförande slår Finn Bengtsson in en kil i den moderata riksdagsgruppen. Men låt oss lämna Moderaternas interna diskussion och återgå till Sveriges politik och svenska folkets öden och äventyr. Det känns bra att få avsluta debatten med det.

Om man som jag och många andra har lyssnat på debatten under hela dagen i dag blir det oerhört tydligt att allianspolitiken har nått vägs ände och inte har något att leverera till svenska folket.

Ingen av Alliansens företrädare har i dag föreslagit något nytt, kommit med några idéer om hur man ska pressa ned arbetslösheten eller hur man ska få tillbaka de offentliga finanserna i balans. Ingenting har kommit, utan man har bara samma gamla politik som under åtta år ledde helt fel. Det är oerhört viktigt att komma ihåg och ha med sig som avslutning på denna debatt, fru talman.

Någon av Alliansens företrädare sa att deras absolut viktigaste åtgärd var jobbskatteavdragen. De skulle lösa alla problem i det svenska samhället och pressa tillbaka arbetslösheten, och därmed skulle man få ordning på ekonomin.

Men man glömde en liten detalj. Jag är ledamot av arbetsmarknadsutskottet, och vi fick möjlighet att lämna in ett yttrande i samband med att betänkandet togs fram. Det är viktigt att komma ihåg att den näst viktigaste beståndsdel i Alliansens misslyckade politik var att man försämrade arbetslöshetsförsäkringen.

Det är därför extra skönt för mig att stå här i dag och se hur vi nu ändrar politiken på arbetsmarknadens område. Det var i hög grad inom arbetsmarknadspolitik som frontlinjen stod när Alliansen tog över 2006. Man började med jobbskatteavdragen och fortsatte med arbetslöshetsförsäkringen. Man hade en ekonomisk teori, någon skolboksteori, som gick ut på att det skulle ”löna sig att arbeta”.

Hela idén var att om man sänkte skatten för dem som arbetar men inte för pensionärer, sjuka eller arbetslösa skulle dessa välja att inte vara pensionärer, sjuka eller arbetslösa utan i stället välja att arbeta. Om man dessutom sänkte ersättningen till de arbetslösa och sjuka skulle det så att säga förstärka effekten.

Hela bekymret med den politiken är att vanligt folk i väldigt liten utsträckning har något val. Jag har sagt många gånger i denna talarstol att arbetslöshet inte är något man väljer utan något man drabbas av.

Jag har i min roll som facklig företrädare vid ett flertal tillfällen mött medlemmar som drabbats av arbetslöshet. Jag har efter förhandlingar om uppsägningar gått ut på golvet och pratat med dem som drabbats av arbetslöshet. Jag vet, fru talman, att ingen av dem hade valt det, utan samtliga mottog beskedet med djup förstämning.

Eftersom uppsägningar oftast inträffar i tider av lågkonjunktur vet man dessutom att man kanske har en tid framför sig innan nästa jobb står för dörren. Om man då får försämrade möjligheter att försörja sig är det svårt att få ett sådant besked.

Om man som allianspolitikerna lever i illusionen att det finns ett val där man ska välja arbete i stället för arbetslöshet framstår deras politik som

logisk och rimlig. Men om man som de allra flesta gör en realistisk bedömning av vad arbetslöshet består i inser man att den politiken inte kommer att fungera.

Detta har vi socialdemokrater enträget framfört från den här talarstolen i över åtta år. Nu kan vi äntligen slå in på en ny väg. Det är oerhört viktigt, för orsaken till arbetslösheten är nämligen väl definierad.

Vi har i det här landet haft en situation där den alliansstyrda politiken inte bara har lyckats ratta Sverige till en högre arbetslöshet. Under samma tid har vi också fått en situation där den så kallade vakansgraden har ökat, det vill säga att antalet lediga jobb har stigit samtidigt som arbetslösheten.

Det finns inget bättre uttryck för en misslyckad arbetsmarknadspolitik än att arbetslösheten stiger samtidigt som de lediga jobben. Det är detta som vi socialdemokrater identifierar och sätter in åtgärder emot. Dessa åtgärder är utbildning, investeringar och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det är så vi kommer att pressa tillbaka arbetslösheten.

När vi lyckas med det kan vi också lyckas med vårt nästa mål, som bland andra Leif Jakobsson var inne på, nämligen att få ordning och reda i statens finanser. Vi gör det med den insikt som Leif framförde så väl: Om vi får ordning och reda i finanserna kan vi också organisera samhället solidariskt och se till att alla som verkligen har behov av vår välfärd får ta del av den.

Fru talman! När vi nu lägger fram förslag om traineejobb, utbildningskontrakt, extratjänster och bättre validering för att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten, för att se till att nyanlända som kommer till vårt land kommer in på arbetsmarknaden, kommer vi samtidigt att stärka ekonomin i det här landet. Det är den nya regeringens politik. Den gamla regeringens gamla politik fungerade inte.

I dagens debatt har det ibland varit diskussioner om huruvida den nya regeringens politik är modern eller inte. Det kan man naturligtvis ha en filosofisk diskussion om. Jag vill påstå att Alliansens politik är tidlös, fru talman, såtillvida att den alltid leder till samma resultat.

Leif Jakobsson var inne på 90-talspolitiken, Carl Bildt och den enda vägens politik. Den ledde till stora underskott och hög arbetslöshet. Vi har nu sett vad regeringen Reinfeldts politik ledde till, nämligen stora underskott och hög arbetslöshet. Och om man rotar lite i rullorna, fru talman, kan man hitta en tredje period i Sveriges historia med borgerliga regeringar. De har – lyssna! – lett till stora underskott och hög arbetslöshet.

Man kan diskutera om den politiken är modern eller omodern. Jag skulle säga att allianspolitiken är tidlös såtillvida att det är samma politik och den alltid leder till samma resultat. Alla de tre gångerna har socialdemokratiska regeringar fått städa upp efter de borgerliga.

Återigen: ett väldigt stort äntligen! Nu kan vi ta nya tag. Nu kan vi komma tillbaka. Nu kan vi investera. Nu kan vi satsa på utbildning. Nu kan vi satsa på en aktiv arbetsmarknadspolitik som ger alla de 400 000 arbetslösa i det här landet hopp om att kunna gå vidare med sina liv.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 7 Redovisning av skatteutgifter 2015

Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU25
2014/15:SkU25 Redovisning av skatteutgifter 2015 (skr. 2014/15:98)
föredrogs.

Anf. 84 PER ÅSLING (C):

Fru talman! I det här ärendet behandlar kammaren regeringens skrivelse 2014/15:98 *Redovisning av skatteutgifter 2015* och även en motion som vi från Alliansen har väckt med anledning av skrivelsen.

Regeringen har sedan 1996 redovisat skatteutgifter, och genom tillkomsten av budgetlagen är redovisningen numera obligatorisk. Sedan 2008 har skatteutgifterna redovisats i en särskild skrivelse som hänvisas för beredning i skatteutskottet.

I sina uttalanden vid behandlingen av skrivelsen har skatteutskottet lyft fram att den – förutom att den bör kunna utvecklas till att bli ett mer aktivt verktyg i budgetarbetet – är av värde för att följa förändringar från den stora skatteomläggningen 1990–1991. Dessa principer är fortfarande utgångspunkter som ska beaktas vid ändringar i skattesystemet.

Genom skatteutgiftsredovisningen synliggörs de indirekta stöd som olika skatteförmånliga regler innebär. Redovisningen kan i många fall utmynna i användbara så kallade prislappar på skatteförmånlig behandling som kan bidra till bedömningen av skatteutgiftsbehovet inom de olika utgiftsområdena när budgeten läggs fast under hösten. Redovisningen är också den enda löpande uppdateringen av regelavvikelser från skattereformen.

En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen. Motsatsen till skatteutgift är skattesanktion. Skatteuttaget är då högre än den angivna normen.

Många av skatteutgifterna är medel inom specifika politikområden som har till syfte att stärka dessa områden. Ur ett budgetperspektiv kan de därför ofta jämföras med stöd på budgetens utgiftssida.

Riksdagen har genom den årliga skatteutgiftsredovisningen tillgång till en relativt utförlig sammanställning av förekommande skatteutgifter och skattesanktioner. Principen om enhetlig beskattning är en av grundpelarna i den skattereform som genomfördes 1990–1991. Skatteutskottet har vid flera tillfällen framhållit vikten av att redovisningen får behålla sitt informationsvärde när det gäller avvikelser från skattereformen.

Betydelsen av en bra redovisning av skatteutgifter till riksdagen har även uppmärksamats i flera granskningar av Riksrevisionen och Finanspolitiska rådet, som även kommenterar principerna för redovisning av skatteutgifter.

Riksdagen har ansvaret för att fastställa riktlinjer för skattepolitiken. Det underlättas av bra analyser av enskilda skatteutgifters samhällsekonomiska effekt.

Fru talman! Transparens, öppenhet och förutsägbarhet ska vara ledord inom politiken. Det är av stor betydelse att allmänheten, det vill säga hushåll och företag, får relevant information på ett tillgängligt sätt. Alliansregeringen redovisade den förda politikens effekter på en rad områden, bland annat jämställdhet, fördelning och sysselsättning. Det måste anses rimligt

att varje regering bör redovisa effekterna av den förda politiken, det vill säga den samhällsekonomiska effektiviteten.

Samhällsekonomisk effektivitet innebär att samhällets resurser används på ett effektivt sätt för att skapa så hög välfärd i samhället som möjligt. Tidigare års redovisningar av skatteutgifter har innehållit analyser av nedsättning av socialavgifter för unga, nedsättning av koldioxidskatten, nedsättning av energiskatten på drivmedel samt nedsatt mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster.

I årets skatteutgiftsskrivelse väljer regeringen att avstå från att analysera någon enskild skatteutgifts samhällsekonomiska effektivitet. Det ser Alliansen som beklagligt. Därför har Alliansen lagt fram en kommittémotion där vi föreslår att riksdagen ska besluta om att regeringen i kommande skrivelser med redovisning av skatteutgifter bör återgå till att analysera enskilda skatteutgifters samhällsekonomiska effekt för att öka öppenheten i och kunskapen om effekterna av den förda politiken.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till Alliansens reservation.

Låt mig också, eftersom det här är den sista skattedebatten under det här riksmötet, rikta ett tack till vice ordföranden i utskottet, Leif Jakobsson, och övriga ledamöter i utskottet. Jag tycker att vi har ett bra samarbete i skatteutskottet.

Jag vill också tacka kanslichef Ann-Marie Wallin och övrig personal på skatteutskottets kansli för ett professionellt arbete och starkt engagemang.

Med det önskar jag en trevlig sommar!

Anf. 85 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i Per Åslings bifall till Alliansens reservation, där vi tydligt understryker behovet av transparens och öppenhet i offentliga finanser.

Det kan synas vara en liten fråga huruvida man detta år väljer att redovisa samhällsekonomisk effektivitet när man redovisar skatteutgifter. Sett i ett större sammanhang är frågan dock av stor vikt. Det är Alliansens tydliga uppfattning att offentliga finanser ska skötas på ett transparent, öppet och för medborgare, journalister, granskande myndigheter, andra akademiker och berörda parter lättgranskat vis.

I Sverige, som är en av världens mest utvecklade demokratier, bör det vara enkelt för journalister att granska regeringen. Det bör vara tillgängligt för forskare, myndigheter och professionella bedömare att granska politikens effekter. Det är väsentligt att regeringen presenterar bedömningar av den politik som man för, efter bästa tillgängliga fakta och forskning.

Att regeringen nu väljer att inte redovisa samhällsekonomisk effektivitet på något av skatteutgifternas område är en del i ett mönster som väcker stark kritik. Den starka kritiken bottnar troligtvis i den historik som Socialdemokraterna har när det gäller att glömma, gömma och döma människor i olika system. Man lade tidigare ned Eso, som hade till uppgift att granska, syna och analysera den politik som regeringar bedrev. Man försökte undvika internationell granskning av politiken. Det fiffledes och trixades med statistiken för att dölja en allt högre arbetslöshet i samhället genom förtidspensioneringar och omklassificeringar.

För att journalister och allmänhet ska kunna få god insyn i politiken och dess effekter bör även regeringen presentera bedömningar. Det är utifrån dessa bedömningar som konjunkturinstitut, ekonomistyrningsverk, finanspolitiska råd, tidningar med flera kan göra prognoser och bedömningar även av sina egna analyser.

Det är självklart på det sättet att bedömningar från Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet – men även internationella bedömare såsom IMF, EU-kommissionen, OECD och så vidare – får större betydelse ifall de kan sättas i relation till vad regeringen själv tror och tycker om sin politik.

Fru talman! Man ska kunna utvärdera den politik som förs. Om regeringen väljer att gömma sina bedömningar – vilket den nu gör – för journalister och medborgare, hur ska man då i nästa led kunna säga ifall regeringen har lyckats med sin politik och sina ambitioner eller inte?

Politiken ska inte bara utvärderas efter hur höga skatterna är eller hur lagarna ser ut. Den måste också kunna utvärderas efter de faktiska effekterna på människor, jobb, sysselsättning och tillväxt. För att en sådan utvärdering ska kunna göras behöver regeringen givetvis presentera vilka effekter den bedömer att politiken leder till på förhand.

Det råder nu viss förvirring i samhällsdebatten om detta. Journalister, myndigheter och andra har helt enkelt vant sig vid att Sverige har gått mot mer öppenhet, mer evidensbaserad politik och mer forskningsinriktad politik under alliansregeringen. Den bjöd in flera internationella bedömare för att de skulle granska och ge Sverige råd om den ekonomiska politiken, utbildningspolitiken och annat, vilket i dag är till stor nytta i debatten.

Fru talman! Det kan självklart vara jobbigt för en sittande regering att redovisa effekterna av den politik man för men också motta andras synpunkter på den. Men för medborgarna, jobben, tillväxten, företagen och välfärden är det värdefullt att så sker, att den politiska debatten tar sin utgångspunkt i fakta snarare än floskler.

Jag tror att det är därför som Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet med flera nu riktar omfattande kritik mot regeringen för att den väljer att inte redovisa effekter på sysselsättning och offentliga finanser.

Fru talman! Vi i Alliansen värnar öppenhet och transparens. Vi tycker att medborgare, journalister och intresserade expertmyndigheter på ett lättillgängligt sätt ska kunna utvärdera och granska regeringens politik.

Det överraskar mig att Miljöpartiet, som säger sig värna om transparens och öppenhet, här väljer att stödja en regeringslinje där man minskar öppenheten och transparensen. Det överraskar mig att det i denna kammarre finns en majoritet för att gå tillbaka till den gömma-glömma-och-dömapolitik som ledde fram till bland annat det största utanförskapet i Sveriges historia.

Som jag redan har sagt kan detta synas vara en liten fråga, men det är en fråga i ett stort sammanhang med en regering som nu vill ha mindre transparens och mindre öppenhet. Regeringen har redan fått kritik för detta från Finanspolitiska rådet, från Ekonomistyrningsverket och från andra expertmyndigheter.

Med Alliansens reservation och den motion som Alliansen har väckt finns det möjlighet att på ett viktigt område, nämligen skatteutgifter, slå vakt om den transparens som vi bör ha i Sverige, som bör präglade en modern demokrati och som ger möjlighet för fler jobb och ökad tillväxt i och med

att politiken prövas utifrån dess effekter och inte utifrån olika ord eller floskler.

(Applåder)

Anf. 86 MATS PERSSON (FP):

Fru talman! Jag vill yrka bifall till den gemensamma alliansreservationen i utskottets betänkande om vikten av att regeringen framöver fortsatt har ett uppdrag att presentera, analysera och öppet visa effekterna på samhället av de förslag som man lägger fram.

Jag ska inte bli långrandig, utan jag ska bara kort säga lite grann. Vi lever i ett samhälle med en ökande tendens till välfärdspopulism och till ökade politiska krafter som vill lova saker till människor utan att man fullt kan finansiera det. Just för det är det viktigt att regeringen tydligt visar medborgarna vad effekterna blir av förslagen och att vi i demokratiska samtal i den politiska debatten kan föra en diskussion och granska de förslag som regeringen lägger fram.

Det handlar inte minst om möjligheten att utvärdera och granska den politik som regeringen för. Jag tror att vi är inne på en farlig väg om vi öppnar upp möjligheten ännu mer än vad vi redan har gjort. Med tanke på de populistiska strömningar som finns är det väldigt viktigt att vi har ett regelverk som ser till att budgetar går ihop och att vi kan ha en öppen och transparent diskussion om effekterna av olika politiska förslag.

Fru talman! Under Alliansens regeringstid togs det viktiga steg i en ny riktning genom inrättandet av Finanspolitiska rådet, som granskar regeringens budget och regeringens politik. Det finns också en rad andra instanser som har till uppgift att bidra till samhällsdebatten om de olika politiska förslagen.

Jag hoppas att det framöver kommer att bli ännu mer granskning och utvärdering av förslagen från de olika partierna i riksdagen. Då är det ett steg i helt fel riktning att man inte ens presenterar effekterna av de förslag som man lägger fram på ett öppet och tydligt sätt.

Mot den bakgrunden vill jag yrka bifall till Alliansens förslag.

(Applåder)

Anf. 87 ARON MODIG (KD):

Fru talman! Transparens och öppenhet ska vara ledord inom politiken. Regeringen bör därför alltid efter bästa tillgängliga kunskap och förmåga redovisa effekterna av den förda politiken. Allmänheten, journalister, forskare och bedömare av olika slag har rätt att få del av den informationen på ett tillgängligt sätt.

Alliansregeringen var duktig på detta och redovisade den förda politikens effekter på en rad områden, bland annat när det gäller jämställdhet, fördelning och sysselsättning.

Men sedan den nya vänsterregeringen kom till makten förra året ser vi tyvärr att steg har tagits i fel riktning – bort från öppenhet. Till exempel har regeringen Löfven valt att inte redovisa den förda politikens effekter på sysselsättningen.

I skrivelse 2014/15:98 *Redovisning av skatteutgifter 2015* – alltså stöd eller utgifter som går via skattesystemet – väljer regeringen att avstå från att analysera någon enskild skatteutgifts samhällsekonomiska effektivitet. Det innebär ett tydligt avsteg från hur det har sett ut under de senaste åren.

Precis som Per Åsling betonade här har de tidigare årens redovisning av skatteutgifter innehållit analyser av till exempel:

- nedsättningen av socialavgifter för unga, 2010
- nedsättningar av koldioxidskatten, 2010 och 2011
- nedsättningar av energiskatten på drivmedel avsedda för vägtransporter, 2013
- nedsatt mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster, 2014.

Men i årets skrivelse analyseras ingen enskild skatteutgift i förhållande till begreppet samhällsekonomisk effektivitet för att försäkra oss om att samhällets resurser används på ett effektivt sätt för att skapa så hög välfärd som möjligt i samhället.

Från Alliansens sida ser vi detta som beklagligt. Och vi hoppas att riksdagen ger regeringen till känna att den i kommande skrivelser med redovisning av skatteutgifter bör återgå till att analysera enskilda skatteutgifters samhällsekonomiska effektivitet.

Det är viktigt för att öka öppenheten och kunskapen om effekterna av den förda politiken. Jag yrkar därför bifall till allianspartiernas reservation. (Applåder)

Anf. 88 LEIF JAKOBSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Ibland kan mindre saker tydligen bli väldigt stora. Det vore ju en sak om regeringen sa att det nu är en ny doktrin som innebär att vi inte ska redovisa någonting, utan vi ska lägga locket på.

Vad vi pratar om här är att det just det här året inte finns någon tematisk genomgång. Det finns ingen som helst ambition att hålla på med verksamheter där man inte lämnar så mycket information som möjligt till både riksdagen och omvärlden. Det verkar som att man försöker skapa en konflikt som absolut inte finns.

Därtill har vi själva i utskottet en möjlighet att utvärdera olika saker, och det gör vi med den granskningsverksamhet som vi har. Kanske bör tonfallet vara lite lägre. Tolka inte in för mycket i att det här årets skrivelse inte innehåller något sådant!

Fru talman! Det var egentligen inte det jag tänkte på. Snarare tänkte jag på vad publikationen som sådan säger. Detta med skatteutgifter är ju en publikation som har en tendens att växa. Den har växt under de senaste åren, och det har vi pratat mycket om.

Det är långt ifrån bara borgerliga regeringar som har bidragit till att avvikelser från de grundläggande principer om beskattning och de enkla skatteregler som en gång infördes i skattereformen har urholkats. En anledning är faktiskt också kreativa statsråd och departement som under utgiftstaken har försökt att hitta andra sätt att hantera utgifter genom att i stället spara på inkomsterna.

Det är klart att det här ger oss en påminnelse om den levande debatten om hur många avvikelser som egentligen har gjorts. Det pratas om 700 avvikelser från skattereformen. När måste vi börja städa och se över hur vi skulle kunna återupprätta enkelheten och principerna?

Jag ser två stora problem här. Den här typen av nedsättningar och skattesubventioner som redovisas i skrivelsen är ofta uttryck för att man vill stödja någonting eller en viss utveckling. Men de leder nästan ofrånkomligen alltid till att man hamnar i gränsdragningsproblem och i grå sektorer. Det kan ställas kompensationskrav när en verksamhet eller en bransch jämför sig med en annan som har lägre skattesatser eller avdrag på olika sätt. Att få höra de här argumentationerna är en verklighet som vi oavsett politisk färg har att leva med i skatteutskottet. Jag behöver väl inte börja prata om dansband eller skidliftar för att göra det här tydligt.

Det andra problemet är att den fördelningspolitiska effekten av vissa av de utgifter som redovisas hamnar utanför det normala sättet att se på hur skattesystemet ska fungera fördelningspolitiskt. ROT-avdraget är ett sådant exempel. Där pratar vi om 17 miljarder. Det synsätt som i alla fall jag har är att människor som bor i hyrda bostäder subventionerar människor som bor i ägda bostäder med 17 miljarder. Det har betydelse för inkomstfördelningen.

Men det är inte det som är målsättningen. För oss är ROT, på en rimlig nivå och under en kort tidsperiod, till för att överbrygga byggkonjunkturer. Under de här åren har det dock hamnat på en nivå där det verkligen syns i statskassan. Vi pratar om 17 miljarder. Lika mycket pengar som hela landets alla högskoleelever och gymnasieelever får i studiestöd på ett år ger vi till att reparera ägda bostäder. Den fördelningspolitiska effekten är nog minst lika stor av detta som av förändringar i inkomstskatteskalor och annat. Men här syns det inte på samma sätt som när vi debatterar hur jobb-skatteavdrag och annat slår fördelningspolitiskt.

Detta handlar om omfördelning, gränsdragningsproblem, grå sektorer och annat. Även om vi fortfarande är lite i valrörelseläge rekommenderar jag den här publikationen till andra. En del kollegor undrar lite om ens mentala hälsa när man säger att de borde läsa en publikation om skatteutgifter. Men den ger väldigt mycket näring till funderingar. Vi borde som ansvariga skattepolitiker i det här landet någon gång sätta oss ned och titta på vad som är rimligt. Ska vi ha en så här tjock katalog med undantag från det som vi en gång tyckte var en så smart och briljant idé för skattesystemet? Vi får väl se när vi kan samlas för lite lugnare resonemang om hur vi skulle kunna få publikationen lite smalare och skattesystemet enklare, till fromma för skattebetalarna och till nackdel för antalet skattekonsulter. (Applåder)

Anf. 89 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Det hedrar Leif Jakobsson att han lyfter fram ett av Socialdemokraternas största svek, nämligen försämringen av ROT-avdraget. Det passar in i en debatt om skatteutgifter där dessutom Alliansen har ett separat yrkande om mer av transparens, öppenhet och möjlighet att granska den politik som förs.

Problemet för Leif Jakobsson och regeringen är att tydligheten och beskeden kom först efter valet. Före valet lovade socialdemokratin och Leif Jakobsson att ROT-avdraget inte skulle försämrats. Efter valet väljer regeringen att gå fram med försämringar av ROT-avdraget. Det är just för att undvika den här typen av situationer, där politiker för fram en typ av budskap men i realiteten gör eller verkar för någonting annat, som Alliansen har väckt en särskild motion om öppenhet, transparens och möjlighet för

journalister och allmänhet att granska politiken bättre men också för myndigheter och andra berörda parter att jämföra sina egna analyser med regeringens skattningar av det man gör.

Leif Jakobsson säger att det inte råder någon ny doktrin. Men det är just det som det gör. Anser du inte, Leif Jakobsson, att den kritik som Finanspolitiska rådet och Ekonomistyrningsverket framför mot att regeringen nu minskar möjligheten att granska politiken har någon relevans? Är det inte ändå beklagligt att regeringen upphör att redovisa effekter av den ekonomiska politiken och göra bedömningar enligt bästa möjliga metoder?

Anf. 90 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Svaret är väldigt enkelt. Självklart ska vi ha så mycket av kunskap, utvärdering och transparens som möjligt. Men nu pratar Niklas Wykman bara utifrån en publikation i ett enda ärende. Som jag sa innan: Om regeringen hade sagt att vi fortsättningsvis inte vill ha sådant här hade man kunnat diskutera som Niklas Wykman. Men det är inte det som det är fråga om. Där kan nog Niklas Wykman vara alldeles lugn.

I debatten är det lätt att ta ut svängarna lite. Niklas Wykman drog in mig i löftesgivning på ROT-sidan. Det jag vill säga är att jag satt i ganska många paneldebatter inför valet och pressades på frågan: Kommer ROT-avdraget att finnas kvar på samma sätt 2018? Jag sa varje gång att jag inte kunde svara på det. Men Alliansens företrädare gjorde naturligtvis det. Jag har inga som helst problem med det här.

Därutöver pratar vi i sak om en utgift på 17 miljarder. Lika mycket som alla högstskoleelever och gymnasieelever i hela landet får i stöd på ett helt år för att de studerar ger vi i stöd till att bygga altaner, byta kök och annat. Det är klart att en ansvarsfull regering måste göra någonting åt det.

Det som jag tog upp i mitt inlägg och som det inte har varit så mycket diskussion om är att när man gör det permanent och på en så väldigt generös nivå får det fördelningspolitiska effekter som börjar märkas på riktigt. Därför skulle jag nog vilja säga att en regering som inte gjorde något åt en sådan situation skulle vara oansvarig.

Nu flyttar man subventionerna från ägda bostäder till byggande av hyresbostäder som våra unga kan få del av.

Anf. 91 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Herr talman! Leif Jakobsson deklarerar att han inte har några problem med brutna vallöften. Av opinionsmätningar att döma är svenska folket av en annan uppfattning.

Leif Jakobsson säger att detta bara rör en fråga, redovisningen av samhällsekonomiska effekter av skatteutgifter, och att frågan därför på det hela taget inte har så stor betydelse. Leif Jakobsson synes ha missat att Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet med flera expertmyndigheter har påtalat att regeringen nu inte är öppen och transparent och inte redovisar effekter på sysselsättning och offentliga finanser.

Det vi ser framför oss är en återgång till en gömma-glömma-dömapolitik. Regeringen redovisar inte tydligt effekterna av politiken. Vi såg detta under tidigare socialdemokratiska regeringar, då utanförskapet växte fram och bet sig fast. I stället för att vidta åtgärder för fler jobb valde man

då att pressa ned arbetslösheten genom att ta undan människor från arbetskraften och sysselsättningen. Det är för att vi inte återigen ska hamna i en situation där statistik och statistiskt trixande blir viktigare än politik som faktiskt förbättrar för sysselsättning och tillväxt som vi i Alliansen är måna om att bibehålla stark transparens, öppenhet och redovisning av politikens effekter.

Leif Jakobsson! Det är beklagligt att inte ett enat skatteutskott kan stå bakom Alliansens motion om att fortsätta med öppen och transparent redovisning av politikens effekter. Jag delar den bedömning som Finanspolitiska rådet och andra gör: att vi nu befinner oss i ett läge där Sverige byter profil från öppenhet kring effekter på offentliga finanser och sysselsättning till mer av slutenhet och dolda resonemang. Det är dåligt för Sverige. Det är dåligt för jobben och tillväxten.

Anf. 92 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Niklas Wykman har skruvat upp frågan till att handla om huruvida Sverige ska fortsätta vara en öppen nation. Ursäkta, Niklas Wykman och herr talman, men det blir nästan patetiskt. Men visst – framtiden får avgöra om Sverige kommer att bli ett slutet samhälle med en regering som gömmer sanningar och allt annat som Niklas Wykman gett uttryck för.

Vi ska komma tillbaka till vad det handlar om. Det handlar om att det i detta års redovisning inte finns en tematisk genomgång av en speciell skatteutgift. Det kan ha att göra med arbetsbelastning eller hur man prioriterar ett visst år i Regeringskansliet. Jag vill inte dra de växlar som Niklas Wykman gör. Det får framtiden utvisa.

I den andra frågan handlar det om 17 miljarder. Vi har sett att skatte-subventionen ROT väldigt tydligt är prisad in och att priserna inte längre hålls nere med hjälp av den. Nu slipper ni ta ansvar för det. Men frågan är hur ni kunde ställa ut ett vallöfte att inte göra någonting åt det oavsett vad som skulle hända på fyra år.

Man kan undra hur det skulle vara om den skulle kosta 25 miljarder eller 40 miljarder. Skulle det då vara rimligt att fortsätta på det viset? Det är därför vi har den redovisningen här av skatteutgifter. Vi kan därför diskutera dem. Det var kanske bra när man införde det. Men kostnadsutvecklingen i förhållande till effekten blir fel.

Anf. 93 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Jag hade inte tänkt att komma med något yrkande utan i stället leverera några synpunkter på de undantag beträffande skatter och även i viss mån avgifter som finns med utgångspunkt från regeringens skrivelse nr 98.

Om vi går tillbaka till den borgerliga regeringen under den förra mandatperioden talade man mycket under sin tid vid makten om att bekämpa det så kallade utanförskapet. Stort fokus har riktats mot olika invandrargrupper som är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken. Alliansregeringens åtgärder för att komma till rätta med utanförskap bland invandrare var till exempel att subventionera lönekostnader för nyanställda invandrare, så kallade instegsjobb.

Även generella åtgärder som nystartsjobb för långtidsarbetslösa och nedsättningar av egenavgifter och arbetsgivaravgifter för ungdomar har

Prot. 2014/15:117
16 juni

*Redovisning av
skatteutgifter 2015*

vidtagits av den uttalade anledningen att det gynnar invandrare i högre grad än infödda svenskar, just därför att de är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken.

Utöver det har alliansregeringen också under de förra mandatperioderna flaggat för kommande satsningar på invandratäta områden med hög arbetslöshet, de så kallade nystartszonerna, där ytterligare undantag i beskattning skulle göras för att stimulera företagande och arbete.

Den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen som nu sitter vid makten har i och för sig inte sagt någonting om nystartszoner såvitt jag har uppmärksammat. Däremot kör man vidare med sänkningarna av arbetsgivaravgifter för både långtidsarbetslösa och nyhitkomna.

De invandratäta utanförskapsområden som Alliansen ville gynna på olika sätt var ett resultat av de senaste decenniernas massinvandringspolitik. Tittar vi i skrivelsen som betänkandet behandlar hittar vi till exempel sådant som äldreförsörjningsstöd och ersättningar till nyanlända som är skattebefriade. Det är naturligtvis sådant som ökar med en upprätthållen massinvandringspolitik.

Till råga på allt riskerar de åtgärderna att öka avstånden mellan dem som invandrat och den infödda befolkningen. Om olika grupper i samhället lever på olika villkor ökar risken för motsättningar. Det finns också svenskar som befinner sig i utanförskap. Varje skatteundantag som gynnar invandrare är ett missgynnande av den infödda svenska befolkningen.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 8 Åklagardatalag

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU20
Åklagardatalag (prop. 2014/15:63)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 11.)

*Genomförande av
brottsofferdirektivet*

§ 9 Genomförande av brottsofferdirektivet

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU21
Genomförande av brottsofferdirektivet (prop. 2014/15:77)
föredrogs.

Anf. 94 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag vill först yrka bifall till de delar i propositionen som vi står bakom och också reservationerna 1 och 2 från Folkpartiet.

Herr talman! Det är glädjande att Sveriges riksdag i dag ska besluta om att förstärka brottsoffers rättigheter och stöd. Betänkandet som vi behand-

lat i justitieutskottet visar ändå att de största förändringarna främst kommer att synas på europeisk nivå eftersom Sverige ligger långt framme när det gäller brottsoffers rättigheter. Det är egentligen smärre justeringar, kan man tycka, som föreslås i regeringens proposition om tolkservice, översättning av dokument samt bättre information vid domstolsförhandlingar. Det är bra förslag.

Folkpartiet har i hanteringen av ärendet lämnat ett antal tilläggsförslag, som jag redan yrkat bifall till, för att ytterligare förstärka ett i grunden bra EU-direktiv. Det vi lyfter fram är frågan om utvärdering av lagstiftningen men även frågan att utvidga målsägandebegreppet. Här vill jag understryka det som står i betänkandet.

EU-direktivet slår fast minimiregler. Det finns ingenting som hindrar Sverige att utvidga de rättigheter som fastställs i detta direktiv för att ge brottsoffer en högre skyddsnivå. Folkpartiet anser därför att till exempel barn som bevittnat brott mot närstående också ska omfattas av lagändringarna. Detta förslag fokuserar enkom på när barn själva utsatts för brott.

Folkpartiet anser även att barn som bevittnar våld ska betraktas som brottsoffer, och de borde därmed omfattas av ökade rättigheter, till exempel biträde i domstol. Ur ett barnperspektiv är det av största betydelse att barn i sådana situationer, även om de inte i formell mening skulle vara målsägande, får möjlighet till information om tid och plats för sammanträden och även får möjlighet till tolkning och översättning om så behövs.

Dessa våra yrkanden avstyrks tyvärr av en majoritet i utskottet med hänvisning till att det i förhållande till direktivet saknas skäl att utvidga det svenska målsägandebegreppet så att det även omfattar barn som har bevittnat våld mot närstående.

Herr talman! Folkpartiet vill här påminna om det underlag som kommit från polisen, åklagare och nationella samordnaren som bekräftar vår analys att det finns brister när det gäller kunskap och kompetens om de barn som bevittnar våld mot närstående.

Därför vill Folkpartiet, till skillnad från övriga utskottsmajoriteten, att regeringen återkommer till riksdagen med ett kompletterande förslag för att även barn som bevittnat brott mot närstående ska tillförsäkras samma rättigheter.

(Applåder)

Anf. 95 SANNE ERIKSSON (S):

Herr talman! I dag debatterar vi justitieutskottets betänkande nr 21, *Genomförande av brottsofferdirektivet*. Det är närmare bestämt EU:s brottsofferdirektiv som handlar om att säkerställa att brottsoffer får lämplig information, stöd och skydd samt kan medverka i straffrättsliga förfaranden. Möjligheten för EU att lagstifta på detta område kom i och med Lissabonfördraget.

Brottsoffer ska erkännas och behandlas på ett respektfullt sätt, individuellt, professionellt och också icke-diskriminerande. Det finns många som arbetar för detta i dag, exempelvis brottsofferjourerna. De tar emot samtal dygnet runt. De hjälper till och vägleder både brottsoffer och vittnen. Dessa behöver alltså inte möta den tilltalade ensamma. Det ska tilläggas att många av dem som jobbar där jobbar ideellt. Det arbetet är ovärderligt för den enskilde men också viktigt för rättssäkerheten.

Även kvinnojourerna gör ett enormt arbete på detta område. Jag har under min första tid i riksdagen besökt en del kvinnojourer och fått en enorm respekt för dem och det arbete som de utför, som ibland också kan vara väldigt riskfyllt. Våld i nära relationer är och kommer att förbli ett av samhällets största problem om vi inte gör någonting åt det. Därför satsar regeringen nu 25 miljoner kronor på kvinnojourerna för att säkerställa att deras verksamhet kan fortsätta. Detta är för 2015. I fortsättningen kommer det att vara 100 miljoner årligen.

Herr talman! Socialdemokraterna anser i likhet med de övriga partierna, förutom Folkpartiet – och Vänsterpartiet, ska jag tillägga – i betänkandet att Sverige i stora drag når upp till brottsofferdirektivet. Det finns dock en del ändringar.

Om en målsägande inte behärskar svenska ska en tolk anlitas till sammanträden inför rätten. Det är punkt nummer ett. Detta ska gälla oavsett om tolk har begärts eller inte. Det ska gälla under hela den del av sammanträdet där målsäganden närvarar. I praktiken tillämpas bestämmelsen redan i dag, men för att vara helt säker på att kraven i direktivet uppfylls är det bra att lagstadga detta så att det blir en lagreglerad skyldighet för en domstol att anlita tolk för målsägande som inte behärskar det svenska språket.

Punkt nummer två är att domstolen på begäran ska översätta en handling eller de viktigaste delarna av den om en översättning är av väsentlig betydelse för att målsägande ska kunna ta sin rätt till vara. I dag finns det ingen skyldighet för rätten att översätta handlingar. Förslaget är därför att handlingar ska översättas då en sådan begäran har framförts – detta mot bakgrund av åklagarens skyldighet att ta vara på målsägandens rätt i det här fallet. Även en översättning under förundersökningen ska ingå. Översättningen kan vara både muntlig och skriftlig; huvudsaken är att den ska leda till en rättvis rättegång.

Rätten till information ska stärkas – det är punkt nummer tre – genom att målsäganden alltid kan begära att bli underrättad om tid och plats för sammanträdet inför rätten. Detta sker redan i dag, men inte heller detta är reglerat i någon lag. Det bör därför kompletteras. Dessutom bör inte bara huvudförhandlingarna omfattas utan också de övriga sammanträdena inför rätten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november i år.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer och motioner samt önskar utskottets ledamöter en trevlig sommar.

(Applåder)

Anf. 96 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Jag lyssnade noga på Socialdemokraternas representant, som sa: Vi står bakom utskottets förslag i betänkandet, förutom det som Folkpartiet – och Vänsterpartiet – har anfört.

Folkpartiet har särskilt pekat på just barn som bevittnar våld mot närstående. I betänkandet refereras till gamla propositioner från 2005, och det finns säkert senare propositioner där frågan har varit uppe. Det finns också referat från remissinstanser, ideella brottsofferjourer och organisationer som för fram och delar bilden av att barn borde få fullständiga rättigheter när det gäller målsägandebiträden eller annat stöd.

Jag hör vad Sanne Eriksson säger, men det finns inga argument i sak som ni anför när det gäller varför det inte ska vara så här. Det är jag nyfiken på. Varför säger Socialdemokraterna nej?

Anf. 97 SANNE ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! I grunden handlar det egentligen om att barn som har bevittnat brott är väldigt utsatta. Det kan vara traumatiskt, precis som Folkpartiet anför i sin motion.

Det finns dock ett betänkande som heter *Våld i nära relationer – en folkhälsofråga*. Där finns ett förslag om hur man ska ta till vara barn som har bevittnat brott. Jag tror säkert att du har läst det också, Roger Haddad. Detta bereds nu i Regeringskansliet, och jag tycker att det vore dumt att föregripa en sådan utredning med ett tillkännagivande från riksdagen.

Anf. 98 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Jag har läst dessa delar. Det enda argument ni har i betänkandet där ni hanterar vår motion är att ni inte vill föregripa Regeringskansliets beredning. Ni anger inte någon värdering i sakfrågan.

Sanne Eriksson får en chans till: Tycker ni i sak från Socialdemokraterna att barn ska ha rätt till bättre stöd och att de ska klassas som brottsoffer i den här meningen?

Anf. 99 SANNE ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan säga att jag personligen tycker att det är ett bra förslag att barn har rätt till ett målsägandebiträde, till exempel, som kan ta vara på barnets rätt när det gäller att till exempel vara vittne i en rättegång. Vad detta sedan kommer att leda till när det nu utreds i Regeringskansliet återstår att se.

Det ska också nämnas att det i direktivet inte ställs några krav på detta, men vi ser ändå fram mot att se vad beredningen i Regeringskansliet kommer att leda till.

Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Precis som har nämnts gäller det nu ett genomförande av ett EU-direktiv. Det är bra. Det är inte bara vi som genomför detta nu, utan brottsoffrens ställning kommer att stärkas i hela Europa. Det är väsentligt.

Det är också någonting som vi är nöjda med, vi som sitter på allianssidan. Detta är ett resultat av ett intensivt och gediget arbete. År 2010 fattade Europeiska unionen beslutet att genomföra Stockholmsprogrammet, och detta är en del av det. Det gjordes försök före 2006 att föra fram en politik dels för att stödja brottsoffer, dels för att se till att det fanns grundläggande rättsliga principer när det gäller brottsprocesserna i hela Europa, till exempel rätten till tolkning. Det misslyckades under den dåvarande regeringen, men det kom senare att lyckas under Stockholmsprogrammet.

Vad vi gör nu är ett konkret resultat av alliansregeringens politik; det är bara det att det nu träffar mycket mer än bara Sverige. Vi uppfyller de flesta grundläggande krav, kanske inte alltid i lagens mening men till rent praktisk del, i Sverige. Vi uppfyller huvuddelen. Men det finns naturligtvis ändringar som även vi måste göra.

En del har nämnts. Det gäller rätten till tolkning, så att man förstår att ens intressen är tillgodosedda som målsägande i rättegångsprocessen. Det gäller möjligheten att läsa de handlingar som är väsentliga för utgången av processen och rätten till översättning av dessa. Det gäller framför allt, och ganska självklart, rätten till information om var och när rättegången ska ske och detta på ett språk som man själv kan förstå.

Det finns all anledning att fortsätta att följa processen. Alliansregeringen tillsatte, som har nämnts tidigare, en nationell samordnare när det gäller våld i nära relationer. Det har kommit förslag, och vad jag förstår bereds arbetet. Vi följer noga vad regeringen gör eller inte gör i frågan, och vi kommer att återkomma längre fram om vi märker att regeringen i det här fallet inte lägger fram delförslag som vi tycker är väsentliga. Vi väljer att inte göra det i det här läget eftersom vi har möjligheten längre fram. Vi vill se den totala utvärderingen av förslagen, men det finns en del punkter där vi kan tänka oss att göra förbättringar.

Vi är av den fasta övertygelsen att ny lagstiftning alltid ska utvärderas efter en tid. Det är en princip som vi har drivit under regeringstiden, och vi står naturligtvis bakom precis samma sak som tidigare. Men för den sakens skull anser vi inte att vi behöver yrka på detta, utan det är någonting som vi alltid ska göra.

Vänsterpartiet har gjort en annan bedömning, vad vi förstår åtminstone vad gäller motionen, än vad resten av Sveriges riksdag och förmodligen också resten av samhällslivet i Sverige gör eftersom de har lagt fram ett antal olika motionsförslag. Nu var inte Vänsterpartiet närvarande vid utskottssammanträdet, men jag förstår att Vänsterpartiet är närvarande i kammaren i alla fall. De kanske kommer att lägga fram förslagen, men jag avser inte att kommentera dem eftersom jag inte vet om de kommer att läggas fram skarpt.

Jag vill kortfattat också kommentera diskussionen mellan brottsoffer och målsägande. Det är viktigt att barn som har bevittnat våld har en möjlighet som de brottsoffer de är att få ut den brottsskadeersättning som de har rätt till. Vi har sett att det har funnits brister i dokumentation från såväl polis som åklagare och domstol. Ytterst åligger det åklagaren att se till att göra den dokumentation som innebär att domstolen kan följa upp och dokumentera det som är sagt på ett sådant sätt att barnet får rätt till den brottsskadeersättning det ska ha som brottsoffer.

Däremot har vi inte från Moderaternas sida varit beredda att vidga målsägandebegreppet till barn som har bevittnat våld, och detta av en enkel principiell anledning: Vi vill inte tvinga in barnet i en rättsprocess. Vi vill inte tvinga barnet att gå in i en lojalitetskonflikt mellan sina föräldrar, för det är konsekvensen av ett utökat målsägandebegrepp.

Däremot är det viktigt för oss att barnet har sin status som brottsoffer och att det blir enklare att få ut den ersättning i form av brottsskadeersättning som staten ställer ut.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 101 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Också jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Vi debatterar i dag genomförandet av EU:s brottsofferdirektiv. Jag vill börja med att reflektera lite över den utveckling som har skett vad gäller synen på brottsoffer, inte minst i själva rättsprocesserna.

Vi rör oss alltmer från att brottsoffret är en resurs när åklagaren ska utreda brottet mot staten till att också beakta brottsoffrets behov och rättigheter som något självständigt viktigt i rättsprocessen. Det välkomnar jag.

Jag välkomnar att EU har anslutit sig till detta och markerat hur viktigt det är att brottsoffer blir hörda, kan förstå hela processen och har möjlighet att hänga med samt att brottsoffers rättigheter ska vara tillgodosedda inom hela Europeiska unionen.

Sverige har länge legat i framkant på området, och det återspeglas av att det är små ändringar som regeringen föreslår i de svenska reglerna. De ändringarna har redan redogjorts för, så jag tänker inte förlänga kammarens debatt med att gå närmare in på dem. Vi ställer oss naturligtvis bakom dem.

Jag skulle däremot vilja reflektera över den viktiga roll som ideella organisationer har för att för svensk del också uppfylla flera av de viktiga områden som direktivet berör, inte minst när det kommer till stödet för brottsoffer. Naturligtvis finns här ett ansvar hos socialtjänsten och i det respektfulla bemötande som ett brottsoffer kan förvänta sig av alla rättsväsendets aktörer. Men man måste komma ihåg hur viktigt det är att vi i Sverige också har starka ideella organisationer som arbetar med stöd till brottsoffer. Det är till exempel brottsofferjourer och kvinnojourer. De ska inte ses som något som är i stället för staten utan som att det tillför ett mervärde att de ideella medmänskliga aktörerna har en aktiv roll i det svenska brottsofferstödet.

Herr talman! Också jag önskar kammaren en trevlig sommar.
(Applåder)

Anf. 102 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Ibland när vi debatterar rättsfrågor möts vi av en uppfattning att rättspolitikerna egentligen inte är så ideologiska, att skillnaderna mellan partierna inte är så stora och att alla egentligen bara vill väl – att vi alla liksom är för det som är bra och emot det som är dåligt.

Detta, herr talman, är enligt min uppfattning en sanning med allvarlig modifiering. Rättsfrågorna är i allra högsta grad ideologiska.

Att det inte alltid upplevs så har säkert många orsaker. En sådan orsak är att vi under många år kanske haft ett något ensidigt perspektiv på hur kriminalitetens skadeverkningar kan minskas. Det har fokuserats mycket på den kriminelle och hur olika former av sociala insatser kan minska människors benägenhet att hänfalla till kriminalitet. Detta är i sig ett viktigt arbete, som säkerligen har fört med sig positiva saker. Men det är bara en sida av myntet.

Den ensidiga synen har säkert i någon mån sitt ursprung i de politiska idéer om klass och struktur som växte sig starka och blev populära under 1900-talet, enligt vilka den enskilda individen aldrig riktigt kan anses bära det fulla ansvaret för sina handlingar utan i sig är ett offer för strukturers makt och olyckliga omständigheter.

Detta är idéer som i olika omgångar förpackats på ett i många tycke tilltalande sätt men som enligt min uppfattning är moraliskt orimliga. Det idésystem som reducerar individen från att vara ett subjekt till att vara ett objekt innebär inte bara att individen avhänds ansvar, det innebär också att individen avhänds befogenheter och därmed makten över sitt liv och sin framtid.

Visst är sociala faktorer viktiga, och samhället har i högsta grad ett intresse av att identifiera dem och reducera deras negativa konsekvenser. Likaså har den som har gjort misstag en rätt att försöka rätta till sitt misstag, sona sitt brott, få ett avslut och kunna gå vidare i livet.

Att vara tydlig med vilket som är det personliga ansvaret underlättar sannolikt processen för samtliga inblandade, inklusive den som har begått ett brott.

På andra sidan har vi den populistiska synen på brott och straff. Populism kan vara ett skarpt vapen i händerna på den som har förmåga att bortse från sitt eget ansvar. Det handlar om att underblåsa vår avsky för de värsta brotten och exploatera denna förvisso rättmätiga avsky för brotten för att driva en egen agenda och skaffa sig politiska fördelar. När detta är som värst används dessa mekanismer för att hetsa mot minoriteter, som man med enskilda exempel söker tillskriva kollektiva och negativa egenskaper. Med en liten sanning om ett stort brott appliceras en stor lögn om en liten grupp.

Herr talman! Detta fenomen, och dess förlängda konsekvenser, känner vi alltför väl. Det finns all anledning att rida spärr mot alla sådana tendenser och att ta vårt ansvar att föra debatten på ett seriöst och intellektuellt hederligt sätt.

Är man, som jag, centerpartist och liberal måste man hålla båda dessa krafter stängna. Varje myndig individ bär i slutändan ansvaret för sina handlingar, och det ansvaret kan aldrig delegeras till ett kollektiv, oavsett om detta kollektiv är ett löst definierat "samhälle" eller en utpekad minoritet.

Rättspolitikens viktigaste enskilda individ är brottsoffret. Allt det vi gör när vi arbetar med förebyggande arbete, kriminalvård, utredningsresurser och annat måste alltid ha en styrning så att vi kan minska antalet som drabbas av brott och göra deras lidande så litet som möjligt.

Det finns en hel del att göra på området. En del är lagstiftningstekniskt komplicerat, annat kräver prioriteringar i budgeten, men en hel del är faktiskt inte så svårt om vi bara kan enas om att brottsoffrets rätt är tillräckligt stark.

Herr talman! Jag hoppas att detta betänkande och genomförandet av brottsofferdirektivet kan bli ett startskott för ett intensivare arbete för just brottsoffret och brottsoffrets situation. Med direktivet kommer vi en bit på väg, och en liten men betydelsefull skrivning har fastnat i minnet. Jag tror att det är i fjärde kapitlet i direktivet där rätten till att förstå men även till att bli förstådd lyfts fram.

Jag har tänkt en hel del på detta. Det är ett ofta återkommande tema att bristande kommunikation skapar onödig oro, frustration och misstro till våra rättsvårdande myndigheter. Det kan finnas goda skäl till att en anmälan aldrig går hela vägen till rättegång, men när brottsoffret upplever att en brottsutredning avbryts alltför lättvindigt urholkas förtroendet för rätts-samhället.

Jag har träffat poliser som arbetar på bedrägeriroteln i Stockholm som berättar att deras datasystem har några olika förvalda förklaringar till varför en utredning läggs ned. Till det finns ett fritextfält med ett alltför litet maximalt antal tecken för att kunna ge en fullödlig förklaring. De berättar att de ibland ringer upp och pratar med den som har gjort en anmälan, men det går naturligtvis inte med alla anmälda fall.

En del av lösningen är bättre kommunikation. Det är i all väsentlighet där det nu med anledning av direktivet krävs lagändringar. Jag tycker att vi ska reflektera ett ögonblick över varför det är just på detta område vi behöver göra förstärkningar.

I näringslivet upptäckte man för länge sedan nödvändigheten i att försöka sätta sig in i, och anpassa sitt erbjudande till, användarens perspektiv. Jag tror att myndigheterna gör klokt i att gå samma väg.

Och ärligt talat, herr talman, ibland känns det som att vi gör saker onödigt komplicerade i kommunikationen mellan myndighet och medborgare. Det språk myndigheterna använder kan i svaga ögonblick misstänkas drivas av en lust till akademiska stilpoäng snarare än till bästa möjliga begriplighet för den enskilda individen.

Att styra in rättspolitikerna på att handla mer om individperspektivet och brottsoffrets situation innebär åtaganden från oss lagstiftare. Förbättrad kommunikation behöver egentligen knappt ens handla om ekonomi, men det krävs politisk vilja. Jag hoppas att vi kan vara överens om nyttan i att lägga en större del av vår politiska energi i justitieutskottet på just detta.

Herr talman! Jag vill slutligen yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och önska trevliga sommar.

Anf. 103 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till vår motion. Som Krister Hammarbergh så vänligt påpekade missade jag faktiskt justerings-tillfället i utskottet, men vi har ett antal yrkanden i vår motion till detta som gör att det går att reparera skadan.

Jag yrkar bifall till motion 2014/15:3063 yrkande 1. Jag tror att det hamnar under punkt 4 i betänkandet. Vi har ju ett antal olika yrkanden i motionen vi skulle kunna jobba fram, men det räcker med att yrka på detta. Jag hänvisar till vår motion, som en del av er har läst och som jag hoppas att också andra läser.

När det gäller yrkande 1 handlar det om utvidgning av lagen om särskilda företrädare för barn. Vi har lyssnat på Folkpartiet, som har haft vissa synpunkter på det här med barn som bevittnar våld. Det vi menar är att det finns ganska mycket där och att vi har samsyn på många sätt. Jag tror att det är ganska viktigt att vi får fram en lagstiftning där man tydligt ser barn som bevittnar våld även som något slags offer som behöver mer stöd.

Det vi menar är att det alltså finns en rimlighet i att barn som bevittnar våld ska kunna få en särskild företrädare som kan se till själva rättsprocessen. Många har varit inne på det här med hur barn behandlas och hur man så att säga tar ut barn och hanterar dem, och det är självklart att det är grunden. Vi tror dock också att det är ganska bra att man ser till att rättigheterna i en rättsprocess tillgodoses, och därför menar vi att man ska utreda hur detta ska gå till. Det tror jag är ett ganska bra ingångsvärde.

Jag kommer att gå igenom även de andra punkterna, herr talman, även om jag inte lyfter dem till votering.

När det gäller behov och rättigheter hos våldsutsatta barn anser vi att det är polismyndighetens uppdrag att meddela särskilda föreskrifter som syftar till att tillgodose behov och rättigheter hos våldsutsatta barn, inklusive barn som upplever våld i nära relationer. De bör alltså införas i förundersökningskungörelsen. Det tror vi är ett bra sätt att säkerställa att detta görs på rätt sätt och att polismyndigheten blir uppmärksam på vad som behöver göras. Vi har också hört företrädare här säga att det finns en hel del kvar att göra och att vi behöver ha en hel del andra saker i detta.

Nästa punkt vi lyfter fram är utbildning av rättstillämpare. Vi tycker att det är en ganska viktig självklarhet att de som utsätts för brott ska behandlas på ett bra och respektfullt sätt. Jag tror inte att någon tycker något annat heller, men vi menar att det finns brister i utbildningen av rättstillämpare för att få det här att fungera. Därför vill vi se en utökad sådan verksamhet, där man helt enkelt lägger mycket större vikt vid det. Vi delar inte heller riktigt regeringens bedömning att Sverige uppfyller de krav som stadgas i direktivets artikel 25 om fortbildning av rättstillämpare. Den är inte tillräcklig, och vi vill se mer av detta.

Nästa punkt handlar om rätten att förstå och bli förstådd. Här har vi framför allt pekat på en av remissinstanserna, nämligen Handikappförbundet. De påpekar att det är ganska stor skillnad mellan en rättighet och något som inte hindras av lagstiftningen och regelverket. Det är bra att skriva in vilka rättigheter man har, så att det inte blir någonting som beror på vilken hjälp man har. Människor med sådan funktionsnedsättning som innebär att de har svårt att göra sig förstådda behöver definitivt ha ett regelverk som fungerar, så att de får den här hjälpen. Det tror vi är ganska viktigt att föra in.

Sedan har vi punkten om begränsning av risken för viktimisering – det är ett ganska svårt ord, tycker jag – där vi menar att det är viktigt att man ser till att Sverige uppfyller brottsofferdirektivets krav om att medlemsstater ska begränsa risken för sekundär upprepning av viktimisering vid bland annat myndighetskontakt. Det är något som är ganska krångligt att hantera, men vi tror att det är bra att man tar in det. Vi har i dag inget tydligt nationellt ansvar för brottsofferjourerna, och jag tror att det är en sak vi behöver titta på. Det är nämligen oftast kommunerna som hanterar detta, och de skulle behöva ett bättre stöd i regelverk och sådana saker också.

Slutligen ska jag ta upp § 13 a i förundersökningskungörelsen. Det är viktigt att alla som har rätt till målsägandebiträde också får det och att tillgång till målsägandebiträde prioriteras tidigt i processen. Jag tror att det är något som är viktigt att lyfta fram. När det gäller den första kontakten för den målsägande räcker det inte med att överlämna information om hur det fortsatta förfarandet ska gå till, utan vi tror att det är ganska viktigt att man redan där tar in en stödperson som kan hjälpa till att få fram allting som behöver komma fram. Det handlar om att ge ett ordentligt stöd till den som blivit utsatt för brott eller är målsägande.

Det finns även statistik, framför allt från brottsofferjourerna, som visar att polisens förmedling till brottsofferjourerna är av ganska låg grad och att den fortsätter att minska. Det är sådant som måste motverkas, och vi tror att det är bra att man för in det i § 13 a i förundersökningskungörelsen.

Med det vill jag återigen yrka bifall till yrkande 1 i vår motion, som handlar om punkt 4.

Prot. 2014/15:117
16 juni

*Genomförande av
brottsofferdirektivet*

Anf. 104 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna ställer sig bakom förslagen i propositionen. Tidigare talare i debatten har varit inne på förslagen, som i korthet är

- att målsägande i brottmål som inte kan svenska ska få tolk vid sammanträden inför rätten
- att domstolen på begäran ska översätta en handling, eller de viktigaste delarna av den, om en översättning är av väsentlig betydelse för att målsäganden ska kunna ta till vara sin rätt
- att målsäganden alltid ska kunna begära att bli underrättad om tidpunkt och plats för sammanträden inför rätten, vilket stärker rätten till information.

Kristdemokraterna delar regeringens bedömning att de här lagändringarna är tillräckliga för att uppfylla EU:s brottsofferdirektiv.

Det behövs dock ett tydligare brottsofferperspektiv när människor far illa. Detta innefattar ett respektfullt och korrekt bemötande av de aktörer som kommer i kontakt med brottsoffret samt upprättelse genom att rättsväsendet gör sitt yttersta för att klargöra skuldfrågan, utdöma rättvisa straff och se till att skadestånd betalas ut.

Det bästa sättet att öka tryggheten i vårt samhälle och minska antalet personer som utsätts för brott är förstås att förhindra att brott över huvudet taget begås. Därför är det förebyggande arbetet centralt också i ett brottsofferperspektiv. Kristdemokraterna har flera förslag för att förbättra situationen för brottsoffer, och jag kommer i debatten i dag att redogöra för några av dem.

Kristdemokraterna vill att skadestånd ska betalas ut automatiskt, direkt från staten till brottsoffret, när en dom vunnit laga kraft. När ett skadestånd har dömts ut i en domstol går ärendet i dag vidare till kronofogden, som kontaktar brottsoffret med en förfrågan om denne vill ge kronofogden i uppdrag att driva in skulden. Personer som är aktiva inom brottsofferstödet vittnar om att brottsoffret ofta inte vet hur de ska få sitt skadestånd, och vi kristdemokrater tycker att det ska vara statens uppgift att kräva in pengarna.

Kristdemokraterna vill även öka statens finansiering av vittnesstödet, herr talman. Vi vet att det i alla landets tingsrätter finns volontärer som helt utan ersättning ställer upp och gör ett fantastiskt arbete som stöd för målsägande och vittnen. De finns där för att informera och ge stöd åt den som känner sig rädd och orolig. Vi tycker att staten behöver ta ett större ansvar när det kommer till vittnesstödet.

Vi tycker också att den som utsatts för ett brott ska kontaktas av polisen inom tre månader. I dag är det så att den som polisanmält ett brott rutinemässigt erbjuds kontakt med en brottsofferstödjare. Det är inte alltid säkert, tror vi, att den drabbade direkt efter brottet känner att hon eller han behöver stöd. Därför bör den som har polisanmält ringas upp efter tre månader och få återkoppling angående vad som har hänt med utredningen

Prot. 2014/15:117
16 juni

*Genomförande av
brottsofferdirektivet*

*Erkännande och
uppföljning av beslut
om övervaknings-
åtgärder inom
Europeiska unionen*

samt återigen få information om möjligheten att träffa en brottsofferstöd-
jare.

Detta tillsammans med att stödet till de insatser som görs i de brotts-
offerstödande verksamheterna runt om i landet blir mer långsiktigt tycker
vi är viktiga steg för att vi ska få ett ännu tydligare brottsofferperspektiv.
För att uppnå EU-direktivets krav ställer vi oss dock som sagt bakom rege-
ringens förslag i propositionen, herr talman.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 10 Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU22

Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom
Europeiska unionen (prop. 2014/15:116)
föredrogs.

Anf. 105 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! För Sverigedemokraterna är det självklart att det måste
finnas samarbete över nationsgränserna för att bekämpa gränsöverskri-
dande brottslighet. Vi är dock tydliga med att formen för samarbete inte
får betyda allvarliga inskränkningar i enskilda länders förmåga att i slutän-
dan faktiskt bestämma själva hur de vill utforma sin kriminalpolitik.

Förslaget i betänkandet *Erkännande och uppföljning av beslut om
övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen* innebär ett försvårande
av möjligheterna för enskilda länder att utreda brott. Huvudsakligen före-
slås att brottsmisstänkta i Sverige med hemvist i ett annat EU-land ska
slippa sitta häktade i Sverige under utredningen. I stället ska den miss-
tänkte kunna befinna sig i sitt hemland med övervakningsåtgärder som ad-
ministreras av den misstänktes hemland.

Det hör kanske inte till ovanligheten att de flesta partier i den här kam-
maren behandlar kriminalpolitiska frågor ur brottslingars eller misstänkts
perspektiv. I det här fallet framgår det hur som helst väldigt tydligt. Själva
huvudpoängen med förslaget beskrivs i betänkandet som att man ska
främja alternativa åtgärder till tillfälliga frihetsberövanden under brott-
målsprocessen. Med andra ord: Frihetsberövande åtgärder betraktas som
dåligt för att det drabbar den brottsmisstänkte, och därför ska man försöka
hitta mildare sätt att behandla brottsmisstänkta. Gäller det personer som
begår brott i ett annat land betraktas det också som problematiskt att be-
höva sitta frihetsberövad i ett främmande land. Därför måste ett regelverk
till för att man ska slippa sitta häktad i ett annat land.

Hur detta påverkar enskilda länders förmåga att utreda brott är av se-
kundär betydelse. Att det i förlängningen riskerar att drabba brottsoffer
med utdragna utredningar eller att risken ökar för att den misstänkte aldrig
dyker upp igen är av sekundär betydelse.

Att EU-medborgare i relativt hög grad begår brott i Sverige är ingen nyhet. Vissa brottskategorier utgörs nästan helt och hållet av kriminella EU-medborgare som ser Sverige som sin arbetsmarknad.

Fickstölder är exempelvis ett brott som har ökat lavinartat i Sverige, och polisen i Stockholm kunde konstatera att hela fyra av tio som grips har sitt ursprung i Rumänien. Organiserade stölder av båtar och båtmotorer, inbrottsräder, dieselstölder – det finns snart inte en enda brottskategori som inte systematiskt organiseras av utländska medborgare med hemvist i annat EU-land. Och dessa ska nu alltså inte kunna häktas i Sverige när de finns skäl för det, utan de ska erbjudas lite mer lediga förhållanden i sina hemländer under brottsutredningen!

Jag vill bara uppmana alla som läser tidningar att reflektera över hur effektiv en brottsutredning skulle bli om exempelvis ett mord har skett i Sverige, där förövarna är EU-medborgare från ett annat land. Hur effektivt blir det att inleda förhör med dem när de vistas i sitt eget hemland?

Jag ser uppenbara risker med det här förslaget, och jag tror inte att de överflätande formuleringar som finns i betänkandet egentligen motsvarar de risker som finns. Låt mig citera vad man i betänkandet skriver om Åklagarmyndighetens remissvar: "Åklagarmyndigheten påtalar bl.a. att brottsutredningar riskerar att förlängas och försvåras på grund av att den misstänkte inte finns i rättegångslandet och uttrycker oro över vad det kan komma att innebära för en effektiv brottsutredning." Vidare anger Åklagarmyndigheten att "språkproblem och begränsade möjligheter till en snabb kommunikation mellan myndigheter i olika medlemsstater kommer att ställa stora krav på åklagarna" om förslaget genomförs.

Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har även uttryckt oro då de anser att risken för ett undandragande från lagföring är större när den misstänkte kommer att lämna landet för att sedan självmant och på egen bekostnad återvända för eventuella förhör och rättegång.

Regeringen och den så kallade oppositionen står som bekant bakom det här betänkandet. Till sitt försvar inför de uppenbara riskerna skriver de följande: "Om det framkommer omständigheter som talar för att brottsutredningen och lagföringen riskerar att avsevärt försvåras eller förlängas, bör det kunna vara skäl för att inte fatta ett beslut. En avvägning måste dock alltid göras mot lagstiftningens syfte, dvs, att främja användningen av alternativ till frihetsberövanden."

Med andra ord bör man överväga om man ska inkludera avgörande nackdelar för brottsutredningen, men det viktigaste, och där tyngdpunkten ska ligga, är att den misstänkte slipper sitta häktad i det land där denne misstänkts ha begått ett brott.

Tydligare än så blir det inte. Hela tyngdpunkten i betänkandet syftar till att göra tillvaron för brottsmisstänkta lite enklare, och om det skulle innebära stora risker för brottsutredningars utfall eller verkställande av lagföring nöjer sig regeringen plus sällskap med formuleringen att det bör kunna vara skäl för att inte tillåta dessa alternativ till normal häktning och frihetsberövande.

Avslutningsvis kan jag bara konstatera att skiljelinjen är tydlig. Vi värnar de svenska brottsoffren och förutsättningarna för effektiva brottsutredningar. Ni andra utgår från brottsmisstänkta och brottslingars perspektiv.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 106 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Under det gångna året har majoriteten av partierna i justitieutskottet och riksdagen beslutat om flera förslag gällande det brottsbekämpande och brottsutredande arbetet på EU-nivå. Det har avsett erkännande och verkställighet av frihetsberövande, ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål och, nu, erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom EU.

Syftet med alla dessa åtgärder är att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna, effektivisera det brottsutredande arbetet, utbyta kompetens och erfarenhet hos de rättsvårdande myndigheterna, förbättra skyddet för brottsoffret och allmänheten samt höja rättssäkerheten för alla EU-medborgare.

Vi socialdemokrater vill öka samarbetet inom brottsbekämpningen och menar att medlemsstaterna har mycket att vinna på den här typen av tätare samverkan. Särskilt i fråga om den grova organiserade brottsligheten är det helt nödvändigt att effektivt kunna arbeta över gränserna på mellanstatlig nivå.

Betänkandet om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom EU handlar i korthet om att införa ett nytt svenskt tvångsmedel. Beslut om övervakningsåtgärd innebär att en misstänkt person kan komma att vägras lämna vistelseorten den befinner sig på i en medlemsstat eller föreläggas att vid en viss tidpunkt befinna sig hos en viss myndighet i medlemsstaten.

En svensk medborgare som begår brott i annan medlemsstat kan komma att bli föremål för övervakningsåtgärder i Sverige ifall den befinner sig här. Och en unionsmedborgare som begår brott i Sverige kan bli föremål för övervakning i sitt hemvisteland om den befinner sig där.

Utskottets förslag i betänkandet syftar alltså till att möjliggöra en övervakningsåtgärd på den plats där den misstänkte befinner sig, just för att effektivisera utredningen och för att den fria rörligheten inte ska utgöra ett hinder i det brottsbekämpande arbetet, och inte någonting annat.

Men, herr talman, för att detta ska vara möjligt måste myndigheten som beslutat om en övervakningsåtgärd låta verkställigheten ske i en annan medlemsstat. Myndigheten i den verkställande staten kommer att behöva erkänna det översända beslutet och utan dröjsmål vidta alla åtgärder som krävs för att följa upp de aktuella skyldigheterna.

I sammanhanget är det viktigt att understryka att om en övervakningsåtgärd visar sig vara oförenlig med lagstiftningen i Sverige får svenska myndigheter anpassa övervakningsåtgärden så att den blir förenlig med svensk lagstiftning. Det finns även regler för när en stat kan vägra att erkänna ett annat lands beslut om övervakningsåtgärd, till exempel om den gärning som har begåtts inte utgör ett brott enligt svensk lag.

En lämplighetsavvägning ska alltid göras – det framgår också av betänkandet. Men sedan handlar principen om ömsesidigt erkännande om att medlemsstaterna ska ha en acceptans för varandras rättssystem.

Avslutningsvis förekommer det en kommittémotion från Sverigedemokraterna. Man yrkar avslag på utskottets förslag i betänkandet i sin helhet. Huvudargumentet är att man vill motsätta sig varje steg mot överstatlighet och federalism.

Jag tycker att utskottets förslag i betänkandet visar på det som vi socialdemokrater menar är värdet med det mellanstatliga unionsarbetet. Med samarbete, kompetensutbyte och övergripande stöd kan vi bekämpa den organiserade brottsligheten, som i sin form i dag är gränsöverskridande och därmed svårutredd. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionen.

(Applåder)
(forts. § 12)

Prot. 2014/15:117
16 juni

*Erkännande och
uppföljning av beslut
om övervaknings-
åtgärder inom
Europeiska unionen*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.00 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)
4. res. 3 (C)
5. res. 4 (FP)
6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

18 för res. 4

16 för res. 5

279 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

20 för res. 3

18 för res. 4

275 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

43 för res. 2

20 för res. 3

250 avstod

36 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Prot. 2014/15:117
16 juni

Förberedande votering 4:
72 för res. 1
43 för res. 2
198 avstod
36 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
144 för utskottet
72 för res. 1
97 avstod
36 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 100 S, 24 MP, 20 V
För res. 1: 72 M
Avstod: 43 SD, 20 C, 18 FP, 16 KD
Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 FP

FiU21 Vårändringsbudget för 2015

Punkt 1 (Vårändringsbudget för 2015)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, FP, KD)
3. res. 2 (SD)
4. utskottets förslag med den ändring som föranleddes av bifall till mot.
3089 (M, C, FP, KD)

Förberedande votering 1:

43 för res. 2
2 för mot.
267 avstod
37 frånvarande
Kammaren biträdde res. 2.
Förberedande votering 2:
133 för res. 1
43 för res. 2
137 avstod
36 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.

Sanne Eriksson, Teres Lindberg, Pyry Niemi, Veronica Palm och Suzanne Svensson (alla S) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markrats ha röstat ja.

Huvudvotering:
144 för utskottet
2 för res. 1
167 avstod
36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 100 S, 24 MP, 20 V
För res. 1: 2 M
Avstod: 70 M, 43 SD, 20 C, 18 FP, 16 KD
Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 FP

SkU25 Redovisning av skatteutgifter 2015

1. utskottet
2. res. (C, M, FP, KD)

Votering:

187 för utskottet

125 för res.

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 43 SD, 24 MP, 20 V

För res.: 72 M, 20 C, 17 FP, 16 KD

Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 2 FP

JuU20 Åklagardatalag

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU21 Genomförande av brottsofferdirektivet

Punkt 2 (Utvärdering av lagändringarna)

1. utskottet
2. res. 1 (FP)

Votering:

295 för utskottet

18 för res. 1

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 72 M, 43 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 16 KD

För res. 1: 18 FP

Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 FP

Punkt 3 (Barn som bevittnat brott mot närstående)

1. utskottet
2. res. 2 (FP)

Votering:

295 för utskottet

18 för res. 2

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 72 M, 43 SD, 24 MP, 20 C, 20 V, 16 KD

För res. 2: 18 FP

Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 FP

Punkt 4 (Utvidgning av lagen om särskild företrädare för barn)

1. utskottet
2. mot. 3063 yrk. 1 (V)

Votering:

293 för utskottet

20 för mot.

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 72 M, 43 SD, 24 MP, 20 C, 18 FP, 16 KD

För mot.: 20 V

Frånvarande: 13 S, 12 M, 6 SD, 1 MP, 2 C, 1 V, 1 FP

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Erkännande och
uppföljning av beslut
om övervaknings-
åtgärder inom
Europeiska unionen*

§ 12 (forts. från § 10) **Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen** (forts. JuU22)

Anf. 107 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! Justitieutskottets betänkande är ett uttryck för det arbete som pågår inom EU med att förbättra samarbetet på det straffrättsliga området. Det bygger på principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål. Det lyftes också fram och stod i centrum vid antagandet av Stockholmsprogrammet, som alliansregeringen arbetade hårt med.

Just ömsesidigt erkännande är viktigt om man ska nå framgång i det arbete som måste ske inom ramen för Europeiska unionen, som en baksida av det som vi tycker är viktigt och eftersträvarsvårt, nämligen fri rörlighet. Det är viktigt att människor kan röra sig över EU-ländernas gränser. Men vi måste också hantera baksidorna av det. Just därför är det straffrättsliga samarbetet viktigt.

Det här handlar inte om att på något vis införa en gräddfil för personer som är misstänkta för brott. Man kunde nästan få den uppfattningen av Adam Martinens inlägg. När man ska fatta beslut i frågor om tvångsmedel gäller alltid en proportionalitetsprincip. Men det är också en tillämpning av de regler som gäller.

I det här fallet tillskapas ytterligare ett tvångsmedelsalternativ. Det finns alltid en tvångsmedelstrappa. Det finns också alltid en påföljdstrappa för den som i förlängningen döms för brott.

Ett av syftena som anges i EU:s rambeslut från RIF-rådet 2009 är att säkerställa en effektiv lagföring i brottmål. Man kan tänka sig många olika situationer när den typen av beslut aktualiseras.

Jag ska inte upprepa innehållet i förslagen som finns i justitieutskottets betänkande och ursprungligen i propositionen. Dem redogjorde Lawen Redar för på ett bra sätt.

I EU:s rambeslut står det att det handlar om att ”säkerställa en effektiv lagföring i brottmål”. Det kan vara på det sättet att man inte står inför situationen att ytterst anhålla och i förlängningen häkta någon som finns här i landet. Brottsmisstankar kan uppkomma även i ett senare skede.

För att gagna svenska intressen ”ska ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder inte få fattas om det är olämpligt med hänsyn till utredningen eller lagföringen av brottet”. Det kan också tänkas att man börjar med ett beslut som gäller övervakningsåtgärder. Om det inte är tillräckligt kompletterar man med ett frihetsberövande som leder till en europeisk arresteringsorder.

Det här är också en ytterligare möjlighet att hantera frågor om brott och straff mellan EU-länder. Ytterst finns det också rättssäkerhetsgarantier i den lagstiftning som då blir följden av detta, och det kommer ju till uttryck genom vägransgrunder.

Jag ser inte någon större risk för att man skulle verkställa beslut från andra europeiska länder som strider mot principerna i svensk rättsordning. Rambeslutet innebär inte någon skyldighet att införa någon form av nya regler nationellt i Sverige, utan det omfattas av bestämmelserna som redan i dag finns i rättegångsbalken om reseförbud och anmälningsskyldighet.

Jag vill tillägga att bara för att man inför den här typen av regler innebär det inte någon som helst rätt för en person som är misstänkt för brott att inte bli frihetsberövad. Den frågan förfogar inte den misstänkte över huvud taget över.

Sedan kan jag också peka på det som har nämnts här tidigare, att det i och för sig finns farhågor för att saker och ting inte alltid kommer att fungera optimalt, om man ska tillämpa just bestämmelserna om övervakningsåtgärder. Men å andra sidan finns det inget som hindrar att man fattar beslut om frihetsberövande och att det leder till en europeisk arresteringsorder.

Både Åklagarmyndigheten och andra remissinstanser som har framfört kritik har ändå landat i slutsatsen att det är lämpligt och rimligt att införa de regler som föreslås i betänkandet.

Sammantaget anser jag att reglerna är väl avvägda. Jag yrkar bifall till utskottets förslag, vilket innebär att jag yrkar att reservationerna ska avslås.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 13 Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m.

Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU25

Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m. (prop. 2014/15:94)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 14 Arv i internationella situationer

Civilutskottets betänkande 2014/15:CU17

Arv i internationella situationer (prop. 2014/15:105)
föredrogs.

Anf. 108 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation, nr 1, som för övrigt är den enda reservationen i betänkandet om arv i internationella situationer.

Vi ska alltså debattera vilka lagar som ska gälla för hur våra arv ska fördelas. I normalfallet, när en människa lever hela livet och dör i samma land, är det självklart, men denna proposition behandlar vad som ska gälla om det finns fler länder inblandade.

Tidigare utgick vi från medborgarskap. Är man medborgare i ett land är det också det landet som man så att säga tillhör, och därmed ska det landets lagar ska gälla. Det är alltså det som gäller i dag.

Vi sverigedemokrater anser att det även fortsättningsvis ska vara medborgarskapet som avgör vilka arvsrättsregler som ska gälla. Därför vill vi avstyrka denna proposition och uppdra åt regeringen att i stället försöka förändra inom EU så att medborgarskapet blir avgörande – en kanske inte helt lätt uppgift för en regering som gärna kryper för EU.

EU som organisation ogillar medborgarskap då dessa förstärker nationalstaterna i Europa. Ju mindre bindningar som finns till länder inom unionen, desto lättare att bygga på en gemensam union utan gränser.

Nu vill man upphäva medborgarskapets betydelse på ytterligare ett område, nämligen på arvsområdet. I stället ska det land där man anses vara stadigvarande bosatt vid sitt dödsfall vara det lands lagar som gäller. Det innebär att om till exempel en svensk pensionär flyttar utomlands på ålderns höst – något som inte är helt ovanligt – blir det plötsligt ett annat lands lagar som gäller när personen dör.

Beroende på vilket land det handlar om kan olika problem uppstå. Nu har man åtminstone förstått att alla kanske inte vill att deras tillgångar ska fördelas efter ett annat lands arvsrätt, bara för att man flyttar några månader om året till varmare klimat. Därför har man gjort det möjligt att i förhand välja ett annat land. Jag kan alltså begära att svensk arvsrätt ska gälla, även om jag bosätter mig i ett annat land under en tid av mitt liv. Vi tycker dock att det vore mer naturligt och rimligt att göra tvärtom, alltså att den som inte vill att medborgarskapet ska gälla får återopa detta.

Fru talman! Problemet med lagändringen är att det kan uppstå problem för den som tillfälligt flyttar utomlands och har tänkt sig att återvända före sin död. Då finns det risk för att helt andra regler än de tänkta börjar gälla, om dödsfallet kommer plötsligt eller om den avlidna inte har funderat närmare kring sitt efterlämnade arv. Genom att man i sitt testamente begär att ett lands arvsrätt ska vara gällande kommer man också kunna styra vilken arvsrätt som tillämpas vid fördelning av ett dödsbo.

För mig känns det som det hade varit mer naturligt om jag behövde begära att vistandelandet ska vara gällande för delning av arv i stället för mitt medborgarskap, om jag önskar det. Alla vet vilket medborgarskap de har, men det är få som med hundra procents säkerhet kan säga vilket land

de kommer att dö i. Därmed finns en haltande logik med att vistelselandet ska vara styrande och inte medborgarskapet.

Jag skulle nu kunna ta upp åtskilliga exempel där personer flyttar runt mellan länder. På så sätt uppstår olika mer eller mindre märkliga scenarier på grund av denna nya ordning som nu föreslås. Beroende på vilket land man dör i finns till exempel olika regler för bröstarvingar. Detta kan också missbrukas på så sätt att man väljer att flytta till ett land för att slippa ta hänsyn till bröstarvingar.

Men för mig är det inte det viktigaste, när man nu föreslår förändringar kring medborgarskapet. För mig handlar medborgarskapet inte bara om att ett land står på ett papper, för mig är det något mer.

Medborgarskapet är också ett bevis för min tillhörighet med det folk som byggt Sverige och som skapat det välstånd som finns och som vi skördar frukterna av i dag. För mig är människor något mer än platsen som de råkar befinna sig på. Jag vet att jag är svensk medborgare, men jag vet inte vilket land jag kommer dö i. Därför vill jag att medborgarskapet ska vara avgörande för hur mitt arv ska fördelas. Så tror jag också att det är många andra som känner.

I detta anförande instämde Jonas Millard (SD).

Anf. 109 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Det som vi diskuterar här i dag har sin grund i en EU-förordning som kom den 1 juli 2012. Egentligen handlar det här om att vi ansluter oss till den förordningen. Frågan är alltså egentligen redan beslutad på EU-nivå.

Bortsett från detta finns det skäl att göra förändringar. Allt fler förhållanden är gränsöverskridande. Detta handlar ju inte om att alla berörda bor i samma land, utan det handlar om att de berörda är utspridda på olika sätt. Man har kanske medborgarskap i ett land men bor i ett annat land. De kommande arvingarna kan vara utspridda och även den egendom som ska ärvas är utspridd. Då måste detta regleras på något sätt så att det blir rätts-säkert.

Det som är den stora risken med att behålla nuvarande regler är att problemet med att ha parallella processer fortsätter. Det är inte bara vi i Sverige som anser att våra regler ska gå före. Det vill man också i andra länder där man har sina regleringar. I ett fall där någon dör och någon sedan ska ärvas kan det vara flera processer som pågår samtidigt, vilket blir både dyrt och komplicerat. Dessutom kan det bli oförenliga resultat.

I ett land kan det bli ett utslag och i ett annat land – till exempel i Sverige – kan det bli ett annat utslag. Vilket är det då som gäller? Det blir väldigt svårt att hantera.

Det som är intressant är att vi redan i dag har en nordisk konvention. De nordiska länderna har kommit överens om just denna princip, som innebär att det är i det land där man har sin huvudsakliga hemvist som arvet ska regleras. Det ska alltså inte ske utifrån medborgarskap. Den nya EU-förordningen innebär att vi utvidgar den principen till hela EU-området. Men vi i Sverige är alltså redan inne på den linjen.

Sedan kan jag nämna att vi skapar ett undantag i den nordiska konvention vi har. Det är ett av de beslut som vi fattar. Man ska som enskild före sin död kunna reglera att det ska vara medborgarskap som gäller. Det är

alltså en förändring i den riktning som efterfrågats från Sverigedemokraterna.

Det viktiga att påminna sig om är att denna förändring kommer att gälla alla svenska medborgare. Man ska alltså kunna säga före sin död att man vill att det avgörande ska vara medborgarskapet och inte hemvisten. Det gäller självklart även om man har ett annat medborgarskap än svenskt. Det här innebär en valmöjlighet för den enskilde, vilket är viktigt att poängtera.

Det kan tyckas självklart att det är medborgarskapet som ska vara det vägledande om man bott en kort tid i ett land och förutsätts återvända till exempelvis Sverige. Men det kan lika bra vara en annan situation, där man har bott 30–40 år i ett land, till exempel Sverige, men inte har landets medborgarskap. Det kan bero på att man inte kommit sig för att ansöka om det eller på den kostnad det innebär att söka medborgarskap. För den som har knappa marginaler kan det vara ett hinder. Då innebär det att ett annat lands lag ska gälla i Sverige, trots att man har sin hemvist här. Självklart gäller även den omvända situationen i andra länder.

Det är inte helt okomplicerat att säga att medborgarskapet är det enda viktiga. Har man bott många år och bildat familj i ett land är det rimligt att det landets regler gäller. Det är inte så enkelt som att man löser alla problem genom att utgå från medborgarskap.

Sedan har vi problemet med dubbla medborgarskap. Då är frågan vilket medborgarskap som är mest värt i den situationen. Man kan ju inte fråga den döde, om inte den personen på något sätt har reglerat detta. Då hamnar vi i en svår situation i de fallen också.

Kontentan är att det är viktigt att vi reglerar det här, så att vi vet vad som gäller. I dagsläget vet vi inte det. När det i samma fall pågår parallella juridiska processer som kan dra ut på tiden blir det dyrt och krångligt, och de kan komma fram till oförenliga resultat. Det blir inte förutsägbart vad som gäller.

Viktigast av allt att påminna om är att den enskilde före sin död kan reglera att medborgarskapet ska vara det avgörande om man inte vill att hemvisten ska vara det avgörande på det sätt som nu föreslås. Vi går alltså vidare på den väg som vi redan har valt i de nordiska länderna, där det är hemvisten som är det avgörande, och så lägger vi till att man ska kunna låta medborgarskapet vara avgörande om man själv känner att det är rätt sätt att hantera frågan.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 15 Avtal om val av domstol – 2005 års Haagkonvention

Civilutskottets betänkande 2014/15:CU18

Avtal om val av domstol – 2005 års Haagkonvention (prop. 2014/15:93) föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 16 Specialdestinerade statsbidrag – ett sätt att styra mot en mer likvärdig skola?

Prot. 2014/15:117
16 juni

Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU14
Specialdestinerade statsbidrag – ett sätt att styra mot en mer likvärdig skola? (skr. 2014/15:106)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 17 En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU15
En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (prop. 2014/15:107)
föredrogs.

Anf. 110 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! I en värld som förändras i allt snabbare takt kommer utbildningsväsendet och arbetsmarknaden att stå inför ständiga utmaningar. Mer utbildning kommer att ges på distans via webben. Att jobba och studera i ett annat land kommer att bli än vanligare än i dag. Att belönas med guldklocka efter 25 år på samma arbetsplats kommer däremot att tillhöra en svunnen tid.

Prognosen är att studier och arbete kommer att varvas i allt högre utsträckning genom hela arbetslivet. Det livslånga lärandet, som har funnits som politisk vision sedan decennier tillbaka, kommer att bli realitet, och det är en utveckling som sker såväl lokalt som globalt. Kunskap är lätt att bära, heter det, och den utveckling vi ser är att människor bär med sig sin bildning och kompetens till och från olika länder. Därför måste politiken nu skapa strukturer för att möta dessa människor, så att kompetensen snabbt kan tas till vara och värderas för dem som vill jobba och plugga i ett annat land. Och det är just det som dagens betänkande handlar om.

Fru talman! Nya moderaterna och de andra allianspartierna är överens med regeringen om att införa den så kallade nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande. Det är detta som presenteras i betänkandet. Initiativet till detta togs 2008 av Europaparlamentet. Sedan har frågan även beretts av alliansregeringen, som tidigt aviserade att Sverige har för avsikt att införa systemet. Detta är bra, eftersom det syftar till att öka rörligheten och förbättra anställbarheten och studiemöjligheterna för arbetstagare och studerande inom EU. Vi har också signaler om att alla EU-länder kommer att införa systemet eller redan har gjort det.

Nya moderaterna är däremot inte överens med regeringen om allt. Under remissomgången var det nämligen många tunga remissinstanser som visade sig vara positiva till förslaget, precis som vi, men samtidigt uttryckte oro för effekten och resultatet av att införa systemet, eftersom utbildningar av mycket olikartad karaktär skulle föras in i en gemensam nivåindelning. Linköpings universitet hänvisar till exempel till att forskning

Prot. 2014/15:117
16 juni

*En nationell referens-
ram för kvalifikationer
för livslångt lärande*

visat på påtagliga problem med att göra en kvalifikationstaxonomi, som det heter, där man nivågrupperar olika typer av utbildningar. Det gäller de åtta nivåer man talar om i betänkandet. SUHF, Sveriges universitets- och högskoleförbund, har påpekat att införandet av en nationell referensram är en stor och omfattande förändring. Även om de ställer sig bakom det hela tycker de att det borde föregås av en försöksverksamhet.

Vi i Alliansen och Nya moderaterna tycker att riksdagen borde ta deras oro på allvar. Vi tycker därför att regeringen ska ha i uppdrag att följa upp effekterna av införandet, bland annat då det gäller hur olika typer av utbildningar kommer att klassificeras. Kostnaderna för klassificering får heller inte missgynna mindre utbildningsanordnare. Det finns också ett visst tvivel på att Myndigheten för yrkeshögskolan får tillräckligt med resurser för uppdraget som samordnare av systemet.

När vi framför detta säger majoriteten i utskottet att det inte behövs. De försvarar sig med att systemet kommer att följas upp, och det stämmer. EU kommer att följa upp systemet, men vi i Sverige är knappast betjänta av vad uppföljningen på en aggregerad EU-nivå visar utan behöver hålla fokus på vad som händer i vårt land.

Vilka konsekvenser får till exempel det nya systemet för folkhögskolorna? De kommer att få en extrakostnad på knappt 60 000 kronor per skola för nivåsättning av utbildning. Kommer den viktiga utbildningsanordnaren Myndigheten för yrkeshögskolan att få tillräckligt med resurser? När det gäller Myndigheten för yrkeshögskolan har regeringen faktiskt backat. Man har ökat resurserna från det att propositionen lades fram. Men frågan är fortfarande om det kommer att räcka. Det här är strukturella och ekonomiska frågor som är viktiga för en god implementering av systemet, och det vi behöver är just en god implementering och uppföljning på svensk nivå.

Fru talman! För en månad sedan började mitt barnbarn Kenzie förskolan. Vad hon kommer att möta på sin kunskapsresa genom utbildning och arbetsliv kan vi bara sia om, något som blir än mer påtagligt om man betänker att hon kommer att vara en del av arbetslivet ända in på 2080-talet. Det ger lite perspektiv! Kanske just detta ramverk inte då längre finns i bruk. Men min förhoppning är att hon kommer att mötas av ett globalt erkännandesystem som underlättar för hennes livslånga lärande och som värderar den kompetens hon förvärvat, oavsett om det skett genom formellt eller informellt lärande.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och till reservation 2.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Anf. 111 ROBERT STENKVIST (SD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till vår reservation 1, som jag vill minnas är ett avslagsyrkande.

Det föreliggande förslaget innebär en nationell referensram för kvalifikationer om åtta olika nivåer som sedan ska kopplas ihop med ett gemensamt europeiskt system. Förslaget är en rekommendation från kommissionen, som enligt kansliet samtliga EU-länder godtagit.

Jag är väldigt spänd på hur detta ska fungera ihop med länder som till exempel Rumänien och Grekland. De har ju helt andra typer av utbildningssystem än vad vi har och helt andra vägar in i yrkeslivet. En kvalificerad snickare i Grekland eller Italien är inte kvalificerad att bygga hus i Norrland, eftersom klimatet skiljer sig åt väsentligt.

Vi anser att förslaget är onödigt krångligt och stort för att validera utbildningar och yrkeskunskaper. Rådgivande grupper ska bildas som ska hålla koll på de nationella referensramarna och de europeiska. Den rådgivande gruppen ska syssla med en massa annat också kring detta. Myndigheten för yrkeshögskolan ska pröva ansökningar för kvalifikationer. Kvalifikationerna ska sedan kunna överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Det lär kosta pengar, energi och resurser.

Dessutom innebär förslaget att både samhället och privata aktörer ska utfärda kvalifikationsbevis, med alla risker och problem det innebär. Det är väl kanske den svagaste punkten i hela förslaget, vilket en del remissinstanser pekat på. Vi har också problem med att man ska sammanställa vitt skilda kvalifikationer i ett gemensamt system.

Problemet är att hela systemet blir för stort och omfattande och att vi redan i dag har system för validering av både examina och yrkeskunskaper. Vi har det så kallade yrkeskvalifikationsdirektivet som är till just för att validera yrkeskunskaper. Vi anser inte att vi ska lägga till ytterligare ett system ovanpå detta. Finns det verkligen behov av det?

Fru talman! Hela förslaget är väldigt mycket EU, både med fördelar och nackdelar. Vi väger ju som enda parti här i riksdagen vågskålen negativt i EU-frågan. Därför väger vi också detta omfattande och nästan utopiska förslag negativt.

Anf. 112 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Fru talman! Detta är en fråga där vi kanske inte skiljer oss så mycket från opposition och majoritet. Det gäller nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Jag står här med stor glädje i dag. Detta är en fråga som antogs i EU för ganska många år sedan. Nu är vi äntligen framme i Sverige med att på olika sätt också lyfta in frågan.

Sverigedemokraterna, som precis gjorde sitt inlägg i debatten, skrämmer mig lite när de inte vågar ta nästa steg. Risken är att man blir stående på ett ben alltför länge och tappar balansen. Jag förstår inte varför man ska vara så rädd för det som vi bedömer vara ett gemensamt intresse för oss i Europa. Detta handlar om kvalifikationer för livslångt lärande. Det handlar om kunskaper, färdigheter och kompetenser. Just därför är det så viktigt. För att kunna arbeta med livslångt lärande krävs denna breda syn.

Det finns en uppdelning i åtta olika steg. Där kommer regeringen att ta fram vad de olika trappstegen ska innehålla. Vad som har förts fram i debatten handlar om till exempel var gymnasiesärskolan placeras. I förslaget hamnar den på steg ett i trappan med åtta steg. Det finns projekt i Sverige där man ser att de som har gått gymnasiesärskola också ska få möjlighet att läsa en högre utbildning. Hur kommer trappstegen att se ut för att de ska kunna kvalificera sig för detta? Det hoppas jag att regeringen återkommer till.

Prot. 2014/15:117
16 juni

*En nationell referens-
ram för kvalifikationer
för livslångt lärande*

Kent Johansson, tidigare Europaparlamentariker för Centerpartiet, satte mig på spåret i den här frågan för ganska många år sedan. Han drev på inte minst som aktiv i folkhögskolor av olika slag. Det gäller att framhålla betydelsen av att det inte bara gäller på den akademiska nivån.

Vi har ganska länge vetat att akademiska meriter är ganska lätt överförbara till andra länder. Men de ungdomar i Sverige som går ett yrkesprogram behöver också få möjligheten att bli inplacerade på rätt steg i trappan för att kunna använda det i ett europeiskt sammanhang.

Det handlar om att man river de gränser som finns i dag av rädsla och hinder mellan våra olika länder och i stället främjar rörlighet och utveckling där också det internationella perspektivet kan bli ett inlägg för det sätt man tar del i det livslånga lärandet.

Min bild är att det lätt blir alltför mycket fokus på de senare stegen i trappan. För att främja livslångt lärande för många människor i Sverige men också i resten av Europa behöver vi fokusera lite mer på de tidigare trappstegen, säg trappsteg tre, fyra, fem i trappan. Låt oss återkomma till det i en senare diskussion. Det är inte precis det som finns i propositionen i dag.

Jag ser verkligen fram emot att det nu kommer på plats. Betty Malmberg från Moderaterna lyfte också fram folkhögskolornas betydelse och på vilket sätt de kommer in i den här delen. Det är viktigt att följa det från början. Det är därför allianspartierna – Centerpartiet, Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har valt att lägga fram en reservation kopplat till på vilket sätt vi följer upp frågan. Innebär den en stor förändring är det viktigt att följa den från start och inte vänta utan följa den väldigt noga. Därför har vi pekat på det.

Fru talman! Gränserna suddas ut i Europa. Detta är ett viktigt sätt för oss att främja livslångt lärande i ett europeiskt perspektiv. Jag är glad att vi i Sverige i dag är framme vid att främja kunskaper, färdigheter och kompetenser och det sätt man lyfter in det i det livslånga lärande. Jag yrkar bifall till reservationen från allianspartierna.

(Applåder)

I detta anförande instämde Betty Malmberg (M).

Anf. 113 THOMAS STRAND (S):

Fru talman! I dag diskuterar vi propositionen *Vissa frågor med anledning av införandet av en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande*. Rubriken är ju lite knastertorr, och propositionen är inte så omfattande i text, men dess innehåll och förslag har en stor och avgörande betydelse i många aspekter.

- För det första bejakar propositionen en ökad internationell rörlighet och ser det som något positivt. Propositionen ansluter till grundtanken som finns att underlätta för enskilda EU-medborgare som vill studera eller arbeta utomlands.
- För det andra främjar och stärker propositionen det livslånga lärandet.

- För det tredje syftar propositionen till att förbättra anställbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU.

Det är inget dåligt innehåll i propositionen, som inte är så omfattande. Därför är proposition så viktig. Om detta har vi en stor politisk samsyn, och det är glädjande. Det är bara Sverigedemokraterna som avviker och vill avslå propositionen i sin helhet.

När jag läser Sverigedemokraternas avslagsyrkande får jag känslan av att den har ett underförstått nationalistiskt perspektiv. Det framgick med all tydlighet av det inlägg som Robert Stenkvist gjorde nyligen. Det andas en rädsla för ökad rörlighet inom EU. Ni är helt enkelt tveksamma till den ökade rörligheten för studier och arbete inom EU. Det är föga förvånande men likafullt beklagligt. Genom en sådan endimensionell uppfattning avvisar ni ju själva utgångspunkten för propositionens förslag.

Dessutom går ni emot den breda samsyn som råder bland remissorganisationerna. De bejakar förslaget om en nationell referensram för kvalifikationer. Ni beskriver till och med effekten av denna referensram som ”ytterst spekulativ”. Den uppfattningen är ni glädjande nog helt ensamma om.

Jag är däremot glad över att vi övriga partier är överens om att den proposition som vi diskuterar i dag är synnerligen välkommen och att den kommer att främja det livslånga lärandet och stärka anställbarheten, rörligheten och den sociala integrationen för både arbetstagare och studerande inom EU.

En reservation föreligger dock från allianspartierna, som vill att regeringen ska följa upp effekterna av införandet av en nationell referensram för kvalifikationer avseende några aspekter. Jag tycker emellertid att denna reservation har lite karaktär av att slå in öppna dörrar, eftersom reservationen tillmötesgår både i propositionens innehåll och genom uppdragsdirektiven till Myndigheten för yrkeshögskolan.

Betty Malmberg från Moderaterna påpekade själv att EU ska följa upp referensramen, och det är riktigt. Till detta kan läggas, för det första, att den nationella referensramen nu utmejslas just i ett processororienterat arbetssätt där formerna successivt utvecklas, bland annat utifrån vunna erfarenheter och lärdomar. Uppföljning och utvärdering är ju något som sker integrerat under hela genomförandeprocessen.

För det andra har det varit viktigt för Myndigheten för yrkeshögskolan att ha en god dialog med berörda intressenter och myndigheter under arbetets gång, i syfte att ta fram förslag som är väl förankrade.

För det tredje vill jag nämna att regeringen i maj gav Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att vidta vissa ytterligare förberedelser och åtgärder. I det beslutet anges att arbetet ska präglas av öppenhet och dialog med intressenterna och att uppdraget ska återredovisas till Utbildningsdepartementet senast den 1 oktober i år.

Redan 2011 återrapporterade Myndigheten för yrkeshögskolan till regeringen en modell för att inkludera kvalifikationer utanför det offentliga utbildningssystemet i det nationella ramverket för kvalifikationer. I denna rapport föreslås att den myndighet som får ansvaret för den nationella referensramen för kvalifikationer ska få i uppdrag att inspektera och följa upp de kvalifikationer som fastställts.

Prot. 2014/15:117
16 juni

*En nationell referens-
ram för kvalifikationer
för livslångt lärande*

Utifrån detta menar jag, och utskottsmajoriteten, att det framgår med tydlighet att resultat och slutsatser kommer att följas och bevakas både av regeringen och den ansvariga myndigheten.

Fru talman! Jag kan konstatera att vi har en stor majoritet för denna proposition som kommer att stärka det livslånga lärandet samt förbättra anställbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

I detta anförande instämde Lena Hallengren (S).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 juni.)

§ 18 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2014/15:125 En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna

2014/15:126 Ändring i lagen om flygplatsavgifter

2014/15:128 Alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

2014/15:129 Utvidgning av reglerna om fiktiv avräkning vid ombildningar av företag

2014/15:133 Informationsutbytesavtal med Brunei

2014/15:134 Informationsutbytesavtal med Niue

Skrivelser

2014/15:140 2015 års redogörelse för företag med statligt ägande

2014/15:142 Riksrevisionens rapport om kontrollen av försvarsunderättelseverksamheten

EU-dokument

KOM(2015) 215 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén Bättre lagstiftning för bättre resultat – en EU-agenda

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelser skulle förlängas till och med *onsdagen den 23 september*.

Motioner

med anledning av prop. 2014/15:121 Fortsatt giltighet av lagen om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa

2014/15:3099 av Torbjörn Björlund m.fl. (V)

med anledning av prop. 2014/15:122 Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller

2014/15:3100 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V)
2014/15:3104 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M)
2014/15:3105 av Nina Lundström m.fl. (FP)
2014/15:3106 av Caroline Szyber och Ola Johansson (KD, C)

Prot. 2014/15:117
16 juni

med anledning av prop. 2014/15:123 Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015

2014/15:3098 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)
2014/15:3101 av Birger Lahti m.fl. (V)
2014/15:3102 av Lars Hjalmered m.fl. (M, FP, KD)
2014/15:3103 av Rickard Nordin (C)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 juni

2014/15:664 Regeringens nästa forskningsproposition

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:665 Arbetsmiljörelaterade problem

av *Jenny Petersson* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:666 Psykosocial arbetsmiljö

av *Jenny Petersson* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:667 Kvinnors arbetsmiljö

av *Jenny Petersson* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

§ 20 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 17 juni

2014/15:633 PTS upphandling av förmedlingstjänsten bildtelefoni

av *Eva-Lena Jansson* (S)
till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

Prot. 2014/15:117
16 juni

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 18.55.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med § 5,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 6 anf. 16 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 6 anf. 62 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 7 anf. 88 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.00 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	1
§ 4 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 11 juni	2
FiU32 En utredning om ett regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet i fråga om välfärdstjänster	2
UbU7 Statens dimensionering av lärarutbildning.....	2
UbU13 Ökad individanpassning och en effektivare sfi och vuxenutbildning.....	2
UbU16 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2014.....	3
AU11 Arbetsförmedlingen	3
§ 5 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 15 juni	4
UFöU5 Säkerhetspolitisk inriktning – Sveriges försvar för perioden 2016–2020	4
FöU11 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020.....	6
AU9 Integration.....	10
AU8 Arbetsmiljö	11
KU20 Granskningsbetänkande	12
§ 6 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2015	12
Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU20.....	12
Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU21.....	12
Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M)	12
Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	15
Anf. 3 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	19
Anf. 4 ERIK ULLENHAG (FP).....	22
Anf. 5 JAKOB FORSSMED (KD).....	25
Anf. 6 FREDRIK OLOVSSON (S).....	29
Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	31
Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	32
Anf. 9 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	33
Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	33
Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik	34
Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	34
Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik	35
Anf. 14 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	35
Anf. 15 JAKOB FORSSMED (KD) replik	36
Anf. 16 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	36
Anf. 17 JAKOB FORSSMED (KD) replik	37
Anf. 18 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	37
Anf. 19 ERIK ULLENHAG (FP) replik.....	38
Anf. 20 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	38
Anf. 21 ERIK ULLENHAG (FP) replik.....	39
Anf. 22 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	39
Anf. 23 JANINE ALM ERICSON (MP).....	40
Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	43

Anf. 25	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	43
Anf. 26	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	44
Anf. 27	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	44
Anf. 28	ERIK ULLENHAG (FP) replik	44
Anf. 29	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	45
Anf. 30	ERIK ULLENHAG (FP) replik	45
Anf. 31	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	45
Anf. 32	JAKOB FORSSMED (KD) replik	46
Anf. 33	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	46
Anf. 34	JAKOB FORSSMED (KD) replik	47
Anf. 35	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	48
Anf. 36	ULLA ANDERSSON (V)	48
Anf. 37	JAKOB FORSSMED (KD) replik	51
Anf. 38	ULLA ANDERSSON (V) replik	52
Anf. 39	JAKOB FORSSMED (KD) replik	52
Anf. 40	ULLA ANDERSSON (V) replik	53
Anf. 41	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	53
Anf. 42	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	57
Anf. 43	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	57
Anf. 44	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	58
Anf. 45	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	58
Anf. 46	ERIK ULLENHAG (FP) replik	59
Anf. 47	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	59
Anf. 48	ERIK ULLENHAG (FP) replik	60
Anf. 49	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	60
Anf. 50	JAKOB FORSSMED (KD) replik	61
Anf. 51	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	61
Anf. 52	JAKOB FORSSMED (KD) replik	62
Anf. 53	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	63
Anf. 54	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	63
Anf. 55	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	64
Anf. 56	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	64
Anf. 57	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	65
Anf. 58	ULF KRISTERSSON (M) replik	65
Anf. 59	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	66
Anf. 60	ULF KRISTERSSON (M) replik	67
Anf. 61	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 62	PER ÅSLING (C)	68
Anf. 63	NIKLAS WYKMAN (M)	70
Anf. 64	DAVID LÅNG (SD)	72

Anf. 65	NIKLAS WYKMAN (M) replik	74
Anf. 66	DAVID LÅNG (SD) replik	74
Anf. 67	NIKLAS WYKMAN (M) replik	75
Anf. 68	DAVID LÅNG (SD) replik	75
Anf. 69	MATS PERSSON (FP)	76
Anf. 70	ARON MODIG (KD)	77
Anf. 71	LEIF JAKOBSSON (S)	80
Anf. 72	NIKLAS WYKMAN (M) replik	82
Anf. 73	LEIF JAKOBSSON (S) replik	83
Anf. 74	NIKLAS WYKMAN (M) replik	83
Anf. 75	LEIF JAKOBSSON (S) replik	84
Anf. 76	RASMUS LING (MP)	84
Anf. 77	MATS PERSSON (FP) replik	86
Anf. 78	RASMUS LING (MP) replik	86
Anf. 79	MATS PERSSON (FP) replik	86
Anf. 80	RASMUS LING (MP) replik	87
Anf. 81	DANIEL SESTRAJCIC (V)	87
Anf. 82	FINN BENGTTSSON (M)	89
Anf. 83	PATRIK BJÖRCK (S)	91
	(Beslut fattades under § 11.)	93
§ 7	Redovisning av skatteutgifter 2015	94
	Skatteutskottets betänkande 2014/15:SkU25	94
Anf. 84	PER ÅSLING (C)	94
Anf. 85	NIKLAS WYKMAN (M)	95
Anf. 86	MATS PERSSON (FP)	97
Anf. 87	ARON MODIG (KD)	97
Anf. 88	LEIF JAKOBSSON (S)	98
Anf. 89	NIKLAS WYKMAN (M) replik	99
Anf. 90	LEIF JAKOBSSON (S) replik	100
Anf. 91	NIKLAS WYKMAN (M) replik	100
Anf. 92	LEIF JAKOBSSON (S) replik	101
Anf. 93	DAVID LÅNG (SD)	101
	(Beslut fattades under § 11.)	102
§ 8	Åklagardatalag	102
	Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU20	102
	(Beslut fattades under § 11.)	102
§ 9	Genomförande av brottsofferdirektivet	102
	Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU21	102
Anf. 94	ROGER HADDAD (FP)	102
Anf. 95	SANNE ERIKSSON (S)	103
Anf. 96	ROGER HADDAD (FP) replik	104
Anf. 97	SANNE ERIKSSON (S) replik	105
Anf. 98	ROGER HADDAD (FP) replik	105
Anf. 99	SANNE ERIKSSON (S) replik	105
Anf. 100	KRISTER HAMMARBERGH (M)	105
Anf. 101	ANNIKA HIRVONEN (MP)	106
Anf. 102	JOHAN HEDIN (C)	107
Anf. 103	TORBJÖRN BJÖRLUND (V)	109
Anf. 104	ANDREAS CARLSON (KD)	111
	(Beslut fattades under § 11.)	112

§ 10 Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen	112
Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU22.....	112
Anf. 105 ADAM MARTTINEN (SD)	112
Anf. 106 LAWEN REDAR (S).....	114
(forts. § 12).....	115
Ajournering	115
Återupptagna förhandlingar	115
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	115
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	115
FiU21 Vårändringsbudget för 2015	116
SkU25 Redovisning av skatteutgifter 2015	117
JuU20 Åklagardatalag	117
JuU21 Genomförande av brottsofferdirektivet.....	117
§ 12 (forts. från § 10) Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen (forts. JuU22)	118
Anf. 107 ANTI AVSAN (M)	118
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	119
§ 13 Den nya polisorganisationen – några frågor om personuppgiftsbehandling m.m.	119
Justitieutskottets betänkande 2014/15:JuU25.....	119
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	119
§ 14 Arv i internationella situationer	120
Civilutskottets betänkande 2014/15:CU17.....	120
Anf. 108 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	120
Anf. 109 HILLEVI LARSSON (S).....	121
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	122
§ 15 Avtal om val av domstol – 2005 års Haagkonvention	122
Civilutskottets betänkande 2014/15:CU18.....	122
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	122
§ 16 Specialdestinerade statsbidrag – ett sätt att styra mot en mer likvärdig skola?	123
Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU14.....	123
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	123
§ 17 En nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	123
Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU15.....	123
Anf. 110 BETTY MALMBERG (M).....	123
Anf. 111 ROBERT STENKVIST (SD)	124
Anf. 112 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C)	125
Anf. 113 THOMAS STRAND (S).....	126
(Beslut skulle fattas den 17 juni.).....	128
§ 18 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	128
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	129
§ 20 Anmälan om skriftligt svar på fråga	129
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 18.55.	130